

เอกสารเผยแพร่ฉบับที่ 1 / 2564

ผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่ผ่านมา

ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล)
ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา

โดย

นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ
นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 2445 กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

เพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการประมงชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 2445 กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

เอกสารเผยแพร่ฉบับที่ 1 / 2564

ผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่ผ่านมา

ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล)
ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา

โดย

นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ
นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 2445 กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

เพื่อประกอบการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการประมงชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 2445 กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

คำนำ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายของรัฐบาล เพื่อร่วมผลักดันการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” ทั้งนี้ เพื่อนำพาเกษตรกรก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 สอดรับกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล ด้วยการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเดิม สู่การผลิตที่เป็นระบบ มีการวางแผน มีมาตรฐานการผลิตและสามารถยกระดับผลผลิตให้ได้มาตรฐาน ระดับ GAP และพัฒนาเกษตร 4.0 อย่างครบวงจร กรมประมงได้ดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ และให้ผลผลิตที่ได้มาตรฐาน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมกันผลิตเป็นแปลงใหญ่ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต จัดการการเลี้ยงตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี GAP การลดต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การเพิ่มมูลค่าเพิ่มผลผลิต และการเชื่อมโยงสินค้าสู่ตลาด เพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรของหน่วยงานได้รับทราบแนวทางการพัฒนา รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อย่างถูกต้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม

ผลงานฉบับนี้เป็นความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2561-2563 และได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีและข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ในการพัฒนาแปลงใหญ่ทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีองค์ความรู้และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมสามารถพัฒนาการเลี้ยงปลานิล ในรูปแบบระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลผลิตที่ดี มีคุณภาพและมีแนวทางในการพัฒนาการตลาด มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น

ผู้ศึกษา จึงได้จัดทำผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่ผ่านมาเรื่องความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับการดำเนินการส่งเสริมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดพะเยา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ต่อไป

นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ

กรกฎาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	5
2.1.2 การส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่	7
2.1.3 แนวคิดความสำเร็จ	11
2.1.4 แนวคิดการรวมกลุ่ม	13
2.1.5 แนวคิดการตลาด	17
2.1.6 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP)	19
2.1.7 การจัดการด้านอาหารสัตว์น้ำ	21
2.1.8 การเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนปลานิล	23
2.1.9 การใช้จุลินทรีย์กลุ่ม <i>Bacillus</i> spp. ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ	23
2.2 ข้อมูลผลงานที่ดำเนินการ	24
2.2.1 ผลงานที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2561	25
2.2.2 ผลงานที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2562	28
2.2.3 ผลงานที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2563	31
2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข	32
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	34
3.1 ด้านการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลบ่อดิน	36
3.2 ด้านการเพิ่มผลผลิต	38
3.3 ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP	40
3.4 ด้านการบริหารจัดการ	41
3.5 ด้านการตลาด	42
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	48
4.1 สรุป	48
4.2 ข้อเสนอแนะ	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	54
ก ข้อมูลทั่วไปและเอกสารประกอบการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	54
ข ภาพกิจกรรมในการดำเนินการโครงการฯระหว่างปีงบประมาณ 2561-2563	78

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน	34
2	โครงสร้างต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	35
3	ข้อมูลอัตราการปล่อยปลานิลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	39
4	การจัดสรรลูกปลานิลให้กับสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ปี 2561	42
5	การจัดสรรลูกปลานิลให้กับสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ปี 2562	43

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิด	3
2 ผังแสดงการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2561	25
3 ผังแสดงการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2562	28
4 ผังแสดงการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2563	31
5 Model การขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ (ปลานิล) ฯ	47
6 ผังแสดงปัจจัยที่ทำให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จและแนวทางการพัฒนา	49
7 คัดเลือกผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร และถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ	78
8 การประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาการตลาด	78
9. ให้คำแนะนำการเลี้ยงเพื่อลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล	78
10 วางแผนการผลิตปลานิลและวางแผนทางการพัฒนาตลาดปลานิล	79
11 ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงปลากับเกษตรกรแปลงใหญ่รายแปลง	79
12 ถ่ายทำสารคดีแปลงใหญ่ปลานิล เรื่อง ประมงมิติใหม่ แปลงใหญ่ 4.0	79
13 ถ่ายทอดความรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	80
14 ติดตามงานเกษตรกรดีเด่นโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ห้วยขบวน (สัตว์น้ำจืด)	80
15 จัดทำข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ปลานิล เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรายแปลง	80
16 ประสานกับห้างสรรพสินค้าแม่คโคร สาขาพะเยา เพื่อจำหน่ายปลานิลสด	81
17 การจำหน่ายผลผลิตปลานิลในห้างสรรพสินค้าท็อปพลาซ่า สาขาพะเยา	81
18 ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์และเตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของปรสิตปลานิล	81
19 สาธิตการใช้งานชุดวิเคราะห์คุณภาพน้ำภาคสนาม	82
20 กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ศึกษาดูงานโซคอนันต์ฟาร์ม	82
21 กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ศึกษาดูงานอมรฟีด	82
22 ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิล และสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรฯ	83
23 ร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ในการวางแผนการผลิต และจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	83
24 กองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปสัตว์น้ำ	83
25 ให้คำแนะนำด้านการผลิตเพื่อควบคุมปริมาณการผลิตปลานิลไม่ให้ล้นตลาด	84
26 กิจกรรมในงานกินปลานิลแปลงใหญ่งานอนุรักษ์ผู้เสียสละอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา	84
27 การจำหน่ายปลานิลสดบริเวณตลาดเกษตรกรหน้าศาลากลางจังหวัดพะเยา	85
28 การศึกษาดูงานเชื่อมโยงการค้าการเพาะเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์เพื่อพัฒนาตลาดระหว่างประเทศ	85
29 ติดตามเฝ้าระวังและให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำ	86
30 สำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่	86
31 จุดจำหน่ายปลานิลสดและผลผลิตการแปรรูปปลานิลกลุ่มแปลงใหญ่ฯ	86

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
32	การจำหน่ายผ่านเฟซบุ๊ก แอปพลิเคชันไอเอ็ม พะเยา และ Fisheries Shop	87
33	ถ่ายทอดความรู้หลักการแปรรูปสัตว์น้ำ การทำไส้จุกปลานิล การทำปลานิลแดดเดียว	87

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานที่เน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต ไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคง ในอนาคตตามแผนปฏิรูปการเกษตร โดยเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการการผลิต ด้วยการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเดิม สู่การผลิตที่เป็นระบบ มีการวางแผน มีมาตรฐานการผลิต และสามารถยกระดับผลผลิตให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (Good Aquaculture Practice; GAP) หรือ จี เอ พี และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีความสมบูรณ์และครบวงจรให้เกษตรกรรวมกันผลิตเป็นแปลงใหญ่และพัฒนาการรวมกลุ่ม มีการจัดหาปัจจัยการผลิต การลดต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การจัดการผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และการเชื่อมโยงสินค้าสู่ตลาด โดยมีผู้จัดการโครงการภาครัฐ เป็นผู้ให้คำแนะนำติดตามและประสานงานกับเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ในปีงบประมาณ 2560 กรมประมง ได้สนองนโยบายโดยดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ กิจกรรมระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ในพื้นที่ 12 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดเชียงราย จังหวัดชลบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดพะเยา สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ให้ดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่สินค้าปลานิล โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 ราย พื้นที่ 161.75 ไร่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นการเลี้ยงปลานิลในบ่อดินเชิงพาณิชย์ ซึ่งกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งมีสมาชิกในสหกรณ์ฯ จำนวน 153 ราย พื้นที่ 560.44 ไร่ และในปีงบประมาณ 2562 ได้ปรับลดยอดเกษตรกรคงเหลือ 115 ราย พื้นที่ 443.50 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรเสียชีวิต เปลี่ยนชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยง และเลิกกิจการ

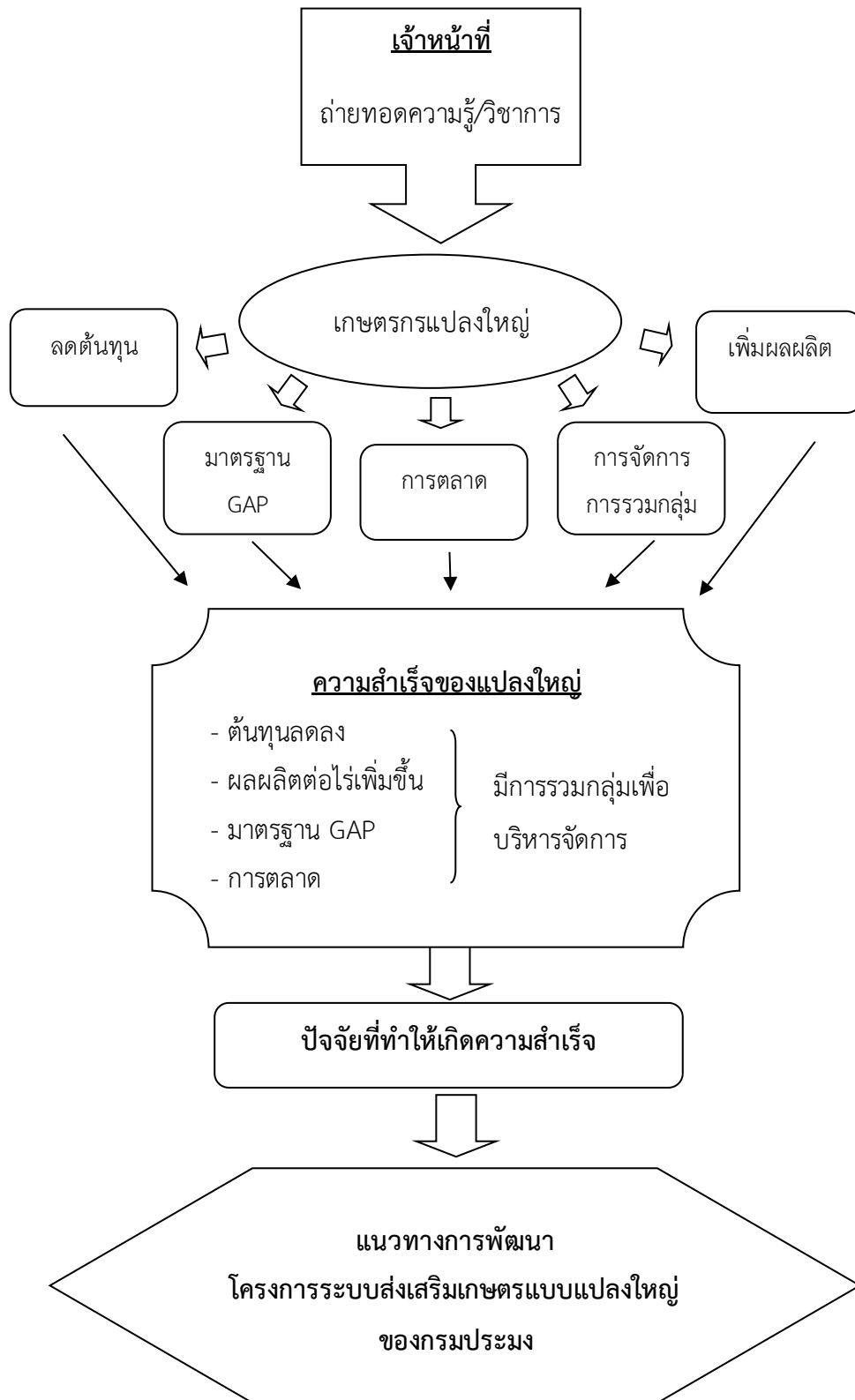
ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัว จังหวัดพะเยาได้รับผลกระทบเช่นกันเกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตตามรอบการผลิตได้ เกษตรกรต้องมีการปรับกระบวนการขายการผลิตสินค้าให้หลากหลายตามความต้องการของผู้บริโภค มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิล เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภค ทั้งออฟไลน์ และออนไลน์ เฟซบุ๊ก

แอปพลิเคชัน เป็นการกระจายผลผลิตและสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภคในจังหวัดพะเยาและจังหวัดใกล้เคียงได้บริโภคสินค้าปลอดภัย

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา เกิดจากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ความเข้มแข็งของผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ฯ และการถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำของผู้ศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงปลานิล การลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล การแปรรูปสัตว์น้ำ การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เพื่อแก้ไขปัญหาปลานิลล้นตลาด และผู้ศึกษาได้ร่วมกันทำงานกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ 2561 จนถึงปัจจุบัน โดยวางแผนการผลิตปลานิลร่วมกับเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีความเข้มแข็ง จัดทำและให้ความเห็นชอบแผนธุรกิจเพื่อใช้ประกอบการกู้เงินกับสถาบันการเงิน จัดหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายปลานิลเพิ่มเติมและมีการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นการกระจายผลผลิตสู่ผู้บริโภคได้หลากหลาย ทำให้เกษตรกรได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี GAP สัตว์น้ำจืด จากกรมประมง จำนวน 115 ราย 116 ฟาร์ม จากการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรก่อน-หลังเข้าร่วมโครงการ พบว่าต้นทุนการผลิตปลานิลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่มูลค่าเฉลี่ย 13.65 มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.14 ปัจจุบันนี้ปลานิลของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด มีผลผลิตต่อเนื่องเพื่อจำหน่ายในตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ สามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย มีกลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยามารับซื้อผลผลิตปลานิลไปแปรรูปอย่างต่อเนื่องได้หลายรูปแบบ เป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและเพิ่มความต้องการบริโภคปลานิลเกิดความมั่นคงทางอาหาร และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่ผ่านมา เรื่องความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา ซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ของกรมประมง ต่อไป

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อทราบปัจจัยที่ทำให้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) จังหวัดพะเยา ประสบผลสำเร็จ

1.2.2 เพื่อมีข้อสรุปแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่กรมประมงนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้อย่างเหมาะสม

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

เกษตรกรโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดพะเยา ชี้ออกกลุ่มแปลงใหญ่ สหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด ตำบลบ้านตำ อำเภอมือพะเยา จังหวัดพะเยา ระยะเวลา ดำเนินการ ตุลาคม 2560-กันยายน 2563

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.4.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีองค์ความรู้และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

1.4.2 กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมสามารถพัฒนาการเลี้ยงปลานิล ในรูปแบบระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ

1.4.3 กลุ่มเกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาการตลาด มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลานิลบ้านท่าเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา ได้ใช้แนวคิด ความรู้ทางวิชาการและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2 การส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่

2.1.3 แนวคิดความสำเร็จ

2.1.4 แนวคิดการรวมกลุ่ม

2.1.5 แนวคิดการตลาด

2.1.6 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP)

2.1.7 การจัดการด้านอาหารสัตว์น้ำ

2.1.8 การเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล

2.1.9 การใช้จุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายของรัฐบาล เพื่อร่วมผลักดันการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” ขับเคลื่อนโดย 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

1. ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
3. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
4. พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
5. สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

1. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
2. ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตรร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
2. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
3. ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

1. ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
2. ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
4. บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
5. สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

1. พัฒนาศักยภาพการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการและกระบวนการทำงาน
2. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ทั้งนี้ เพื่อนำพาเกษตรกรก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 สอดรับกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล ปี 2560 นี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศให้ปี “2560 ปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน” (2017 : Changing Towards Smart Agriculture) ด้วยการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเดิม ๆ สู่การผลิตที่เป็นระบบ มีการวางแผน มีมาตรฐานการผลิต และสามารถยกระดับผลผลิตให้ได้ มาตรฐานระดับ GAP และอินทรีย์ พัฒนาเกษตร 4.0 อย่างครบวงจร ด้วยนโยบายสำคัญ 15 นโยบาย คือ

1. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
2. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
3. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer
4. บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map)
5. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP)
6. เกษตรอินทรีย์
7. ตลาดสินค้าเกษตร
8. การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
9. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
10. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
11. การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน
12. การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ

13. ธนาคารสินค้าเกษตร
14. การช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
15. การจัดระเบียบประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน

สรุปได้ว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นหนึ่งในกระบวนการในการขับเคลื่อนนโยบายตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยอาศัยการบูรณาการของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับนโยบายอื่น ๆ ทั้ง 15 นโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP) และโครงการตลาดสินค้าเกษตร เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา (Road map) โดยปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้วยการดำเนินการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร เพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันการรวมกลุ่มกันผลิต ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ด้วยการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเดิม สู่การผลิตที่เป็นระบบ ทำให้เกษตรกรรายย่อย มีอำนาจการต่อรองในการจัดหาปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ในต้นทุนที่ลดลง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น บรรลุตามยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ภาคการเกษตรของไทยก้าวสู่การยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

2.1.2 การส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่

กรมส่งเสริมการเกษตร (2558) ได้ระบุถึงการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ ไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ เป็นการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่ (Area based) เป็นหลักในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่แต่ละด้าน เช่นการพัฒนาปรับปรุงดิน (กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร) การถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบการรวมกลุ่ม (กรมส่งเสริมสหกรณ์) การลดต้นทุนการผลิตการเพิ่มผลผลิต รวมถึงการยกระดับมาตรฐานสินค้า (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว กรมประมง) การจัดทำบัญชีและคำนวณต้นทุนผลผลิต (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) เป็นต้น โดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม และใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนา (Area Based) มองเป้าหมาย พื้นที่-คน-สินค้า เข้าด้วยกัน โดยกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งได้แนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนโดยมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตทางการเกษตรที่ตอบสนองต่อชุมชนในการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถดำเนินการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ในการสนับสนุนการส่งเสริมให้เกษตรกร มีการรวมกลุ่ม และรวมพื้นที่ดำเนินการในลักษณะแปลงขนาดใหญ่ ดังนั้น จึงสมควรให้มีการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรรายย่อยในการผลิตสินค้าเกษตร การบริหาร

จัดการการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) รวมทั้งมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรรายย่อย มีอำนาจการต่อรองในการจัดหาปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ในต้นทุนที่ต่ำลง และมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ประกอบด้วย

1. ผู้จัดการพื้นที่ คือ ประมงอำเภอในพื้นที่หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง ทำหน้าที่ ผู้จัดการแปลงใหญ่ จัดทำแผนพัฒนารายแปลง ร่วมกับเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน คือ

1.1 การลดต้นทุนการผลิต

1.2 การเพิ่มผลผลิต

1.3 การพัฒนาคุณภาพ/พัฒนามาตรฐานให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) โดยกรมประมงกำหนดเป้าหมายดังนี้

- ปีที่ 1 ของการดำเนินการแปลงใหญ่ ร้อยละ 50 ต้องผ่านการรับรองมาตรฐานที่กำหนด
- ปีที่ 2 ของการดำเนินการแปลงใหญ่ ร้อยละ 80 ต้องผ่านการรับรองมาตรฐานที่กำหนด
- ปีที่ 3 ของการดำเนินการแปลงใหญ่ สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ร้อยละ 100

ผ่านการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP)

1.4 การพัฒนากลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน

1.5 การจัดการด้านการตลาด มีการทำข้อตกลงในการซื้อขาย การจำหน่ายผลผลิต

2. พื้นที่แปลงใหญ่ เป็นการรวมแปลงเล็กของเกษตรกร ให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่น้อยกว่า 300 ไร่ โดยพื้นที่ไม่จำเป็นต้องติดกัน รวมกันผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน หรือเกษตรกรรวมตัวกันไม่น้อยกว่า 30 คน ขึ้นไป เพื่อให้มีการร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการผลิตการตลาด จัดทำแผนปฏิบัติการ มีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการแปลง ร่วมกันกำหนดเทคโนโลยีที่ใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และดำเนินการตามแผน

3. การบริหารจัดการแปลง โดยผู้จัดการพื้นที่จะต้องเป็นผู้บริหารจัดการแปลงทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เช่น เชื่อมโยงการตลาด การจัดการปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและเทคโนโลยี การจัดการกระบวนการผลิตและการตลาด ฯลฯ เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทำงานส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่

1. ผู้จัดการพื้นที่ประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางพัฒนาในทุกขั้นตอน ตลอดจนกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนการดำเนินงานแปลงใหญ่ เพื่อให้มีการดำเนินงานร่วมกันตามแผน

2. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการพื้นที่ประสานกับเกษตรกรเจ้าของแปลงในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อรวมกลุ่มในการดำเนินงานแปลงขนาดใหญ่ วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่ โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกำหนดประเด็นและเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละพื้นที่/แปลง ให้สอดคล้อง

กับศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) สภาพปัญหา และความต้องการของเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร การตลาด และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม เพื่อให้ได้เป้าหมายของการพัฒนาแปลงใหญ่ร่วมกัน จากนั้นผู้จัดการพื้นที่ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรเข้าไปเรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติในพื้นที่ โดยประสานศูนย์เรียนรู้ฯ และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในพื้นที่ โดยเน้นการพัฒนาตามเป้าหมายแปลงใหญ่ของกลุ่ม

3. การบริหารแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการพื้นที่ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรเจ้าของแปลงในเรื่องการชี้แจงทำความเข้าใจ การดำเนินงานกับเกษตรกร รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาวางแผนการผลิต และการตลาดตลอดฤดูกาลผลิต สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินงานจัดทำแปลงใหญ่ ตามแผนปฏิบัติงาน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ จากนั้นผู้จัดการพื้นที่และกลุ่มเกษตรกรบริหารจัดการผลิตและการตลาด โดยดำเนินการส่งเสริมให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมร่วมกัน การรวมผลผลิตเพื่อร่วมกันจำหน่าย การประสานกับภาคีเครือข่ายในการเชื่อมโยงตลาดโดยประสานงานกับสหกรณ์การเกษตร หรือภาคเอกชนในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น แบบพันธะสัญญา (Contract Farming) หรือระบบตลาดสมาชิกในชุมชน (Community Supported Agriculture : CSA) หรือรูปแบบแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit Sharing) ฯลฯ ตามความเหมาะสม และผู้จัดการพื้นที่

4. การสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการพื้นที่ประสานงานกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ ส่วนกลาง เพื่อสนับสนุนความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ผู้จัดการพื้นที่และเกษตรกรในการดำเนินงาน แปลงใหญ่ รวมถึงประสานงานกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานแปลงใหญ่

5. การติดตาม ประเมินผล และรายงาน มีการติดตามและนิเทศงานโดยส่วนกลาง เขต และจังหวัดการสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการ โดยถอดบทเรียนผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแปลงใหญ่ และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด

ทีมผู้จัดการและทีมสนับสนุน 3 ทีม

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (2562) กล่าวว่าองค์ประกอบและบทบาทความรับผิดชอบของผู้จัดการแปลงและทีมสนับสนุน 3 ทีม มีดังนี้

1. ทีมผู้จัดการแปลง ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (Fisheries Co-ordinator หรือ FC) ในจังหวัด อาทิ ประมงจังหวัด ประมงอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์ หรือเจ้าหน้าที่ของกรมประมงในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งทีมผู้จัดการแปลง นอกจากมีผู้จัดการแปลงแล้วยังมีผู้ช่วยผู้จัดการแปลงที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่และผู้นำเกษตรกรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกรที่เกี่ยวข้องร่วมกันคัดเลือกมา มีบทบาทความรับผิดชอบ ได้แก่

1.1 จัดทำแผนพัฒนาแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลง ผู้ช่วยผู้จัดการแปลง เกษตรกรทั้งหมด ทีมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการประมง และภาคีที่สนับสนุนการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร่วมกันจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและ

แผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ ทั้งนี้แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานจะต้องประกอบด้วยแผน 5 ด้าน ได้แก่ เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต ยกระดับมาตรฐานสินค้า การตลาด และการบริหารจัดการ

1.2 ประชาสัมพันธ์และชี้แจงแผนการพัฒนาแปลงใหญ่ให้เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ทราบ ตามแผนข้อ 1.1 โดยบูรณาการทำงานกับทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้า ประมงในแปลงใหญ่

1.3 ปฏิบัติ ติดตาม และควบคุม ให้มีการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ตาม แผนโดยบูรณาการกับทีมงานทั้งหมด

1.4 แก้ไขปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน

1.5 เสนอแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานแปลงใหญ่ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรม ประมง (FC) เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป

1.6 พิจารณาคัดเลือกทีมสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วยทีมตลาด ทีมลดต้นทุนการ ผลิต และทีมบริหารจัดการ

1.7 ปฏิบัติงานอื่นๆตามคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC)

2. ทีมสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ทีม ดังนี้

2.1 ทีมตลาด ระดับจังหวัด มาจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) แต่งตั้ง โดยมีบทบาทความรับผิดชอบ ได้แก่

2.1.1 ร่วมกับทีมงานอื่นในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคี ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าประมงในแปลงใหญ่

2.1.2 สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ด้านการตลาด เพื่อให้การผลิตในแปลงใหญ่สามารถเชื่อมโยงถึงการตลาด เช่น การสำรวจความต้องการของ ตลาด ข้อมูลภาพรวมของสินค้าที่ผลิต ร่วมกันจัดทำแผนการตลาด/การซื้อขาย การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การเพิ่มมูลค่าของสินค้า เป็นต้น

2.1.3. สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาดให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่

2.1.4 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) ในจังหวัด

2.2 ทีมลดต้นทุนการผลิต ระดับจังหวัดมาจาก คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) แต่งตั้ง โดยมีบทบาทความรับผิดชอบ ได้แก่

2.2.1 ร่วมกับทีมงานอื่นในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคี ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าประมงในแปลงใหญ่

2.2.2 สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่ ในด้านลดต้นทุนการ ผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อให้การดำเนินงานของแปลงใหญ่บรรลุเป้าหมายในการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านพันธุ์สัตว์น้ำ การจัดการบ่อ

เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ การพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการประสานงานลดค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต (ค่าเช่าที่ดิน ค่าพันธุ์สัตว์น้ำ ค่าอาหาร และค่าสารเคมี) เป็นต้น

2.2.3 สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพ) ให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่

2.2.4 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) ในจังหวัด

2.3 ทีมบริหารจัดการ ระดับจังหวัดมาจาก คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) แต่งตั้ง โดยมีบทบาทความรับผิดชอบได้แก่

2.3.1 ร่วมกับทีมงานอื่นในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าประมงในแปลงใหญ่

2.3.2 จัดทำแผนพัฒนารายแปลง

2.3.3 สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการให้แก่สมาชิก สร้างและพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นผู้จัดการแปลง และผู้ช่วยผู้จัดการแปลง รวมถึงการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร

2.3.4 ประสานและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประสานแหล่งทุน การจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำการให้ความรู้ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพรายแปลง เป็นต้น

2.3.5 ติดตามการดำเนินงาน ประสานการแก้ไขปัญหา ทบทวนแนวทางการพัฒนา แผนพัฒนา และแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่

2.3.6 ประเมินผลสำเร็จของโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ ระดับแปลง/จังหวัด

2.3.7 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกรมประมง (FC) ในจังหวัด

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เป็นการส่งเสริมที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก มองเป้าหมาย พื้นที่ คน สินค้า เข้าด้วยกัน ในการดำเนินการลักษณะการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้จัดการทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะส่งผลให้มีอำนาจในการต่อรองในการหาปัจจัยการผลิต การจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรมีสินค้าคุณภาพในต้นทุนที่ต่ำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.1.3 แนวคิดความสำเร็จ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็นเป้าหมายหลักของการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารได้กำหนด วิสัยทัศน์ นโยบาย กลยุทธ์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานแล้ว สิ่งสำคัญคือทำอย่างไรจึงจะสามารถนำนโยบาย และ กลยุทธ์ต่าง ๆ มาประยุกต์สู่การปฏิบัติ เพื่อผู้ปฏิบัติงานจะสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จ

พิมพรรณ (2542 อ้างถึงใน ธารินทร์, 2561) กล่าวเกี่ยวกับความหมายไว้ว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การประเมินตนเองในแง่ของความสำเร็จในการปฏิบัติงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการรับรู้ถึงการประเมินในเชิงบวกจากผู้ทำงานร่วมกัน

บรรรยงค์ (2543) ได้กล่าวถึง การประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงานไว้ว่า การประเมิน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็น กระบวนการของการตัดสินใจการวินิจฉัยการตีความหมายสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่าง เป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยความยุติธรรม (Value Judgment) ความไม่ลำเอียงหรืออคติ

ของผู้ประเมิน บุคคลทุกคนต้องให้ความสำคัญของการประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงานเนื่องจากบุคคลที่จัดตั้งขึ้นมาหวังที่ประสบความสำเร็จก้าวหน้า องค์กรทั้งหลายปรารถนาที่จะทำให้เงินทุกบาทที่ลงทุนไปถูกใช้อย่างคุ้มค่าและจากความหมายความสำเร็จของการทำงานที่สรุปไว้แล้วนั้น กรอบการประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงานจึงสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. การบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Goal Accomplishment) การพิจารณาผลผลิต (Output) ขององค์กรว่าตรงตามเป้าหมายที่ต้องการเพียงใด เช่น ต้องการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณตาม เป้าหมาย การขาย และการบริการได้ครบถ้วน คือความสำเร็จ

1.1 ความรับผิดชอบ (Accountability) มั่นใจว่ามีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงอยู่ด้วยความจงรักภักดีต่อองค์กร ยึดมั่นในกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบ สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าโครงการภายใต้ความรับผิดชอบจะสำเร็จตามเวลาและงบประมาณที่กำหนด มีการกำกับ ติดตามและประเมินผล แผนงาน โดยเน้นที่ผลลัพธ์และวัดผลที่ผลสัมฤทธิ์

1.2 การให้บริการลูกค้า (Customer Service) สนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งจะปรับปรุงการจัดลำดับก่อนหลังเพื่อสนองตอบต่อแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้า สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและสนองความต้องการลูกค้า ช่วยให้เกิดผลสำเร็จ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และถือว่าเป็นสิ่งผูกพันที่จะต้องปรับปรุงการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

1.3 การตัดสินใจ (Decisiveness) มีการตัดสินใจที่ดี รับรู้ผลกระทบและการนำเอาผลการตัดสินใจไปใช้ มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและทันเวลา แม้ว่าข้อมูลจะมีจำกัดหรือผลที่ได้รับอาจไม่พึงพอใจก็ตาม เป็นการวางแผนดำเนินการและสร้างผลสำเร็จให้เกิดขึ้นไว้วางหน้า

1.4 ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) รู้จักใช้โอกาสในการพัฒนาการตลาดจากผลผลิตใหม่ และการให้บริการทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตัดสินใจที่จะเสี่ยงและริเริ่มการทำงานที่เสี่ยงเพื่อผลสำเร็จ ซึ่งมีคุณประโยชน์ หรือเกิดความก้าวหน้า

1.5 การแก้ไขปัญหา (Problem Solving) กำหนดและวิเคราะห์ปัญหาแยกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน เพื่อการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผล ให้วิธีการแก้ไขปัญหาแก่บุคคลและองค์กร

1.6 มีเทคนิคที่เชื่อถือได้ (Technical Credibility) มีความเข้าใจและรู้จักประยุกต์ใช้วิธีการที่เหมาะสม กำหนดกฎเกณฑ์และนโยบายที่สัมพันธ์กับที่ผู้เชี่ยวชาญกำหนด มีความสามารถในการตัดสินใจที่สำคัญ การให้การฝึกอบรมการพัฒนาตามความต้องการ มีความเข้าใจในการเชื่อมโยงระหว่างสมรรถภาพทางการบริหารและการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2. ความสำเร็จในการจัดหาและใช้ทรัพยากรที่เป็นระบบ (System Resource) การจัดหาและการใช้ทรัพยากร (Procurement and Resource Using) พิจารณาว่าการทำงานจะได้ตามเป้าหมายความสำเร็จนั้นจำเป็นจะต้องจัดหาและใช้ปัจจัยทรัพยากร เช่น เงินงบประมาณได้ครบถ้วนเพียงใด เป็นการพิจารณาประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรในลักษณะที่มีเงินเพียงพอสำหรับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ และเงินนั้นถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานความถูกต้องเหมาะสม ไม่เกิดการสูญเปล่า

3. ความสำเร็จในการจัดกระบวนการปฏิบัติงานภายใน (Internal Process and Operations) พิจารณาจากกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละกลุ่มงาน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน การไหลเวียนส่งต่อ (Flow) ของงานการมีประสิทธิภาพของการทำงานที่ได้งาน ครบถ้วน ใช้เวลาน้อย ต้นทุนน้อย มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยปฏิบัติงาน บุคคลทำงานเต็มศักยภาพ ไม่มีสภาพคนล้นงานหรืองานล้นคน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มงานมีความราบรื่น ไม่มีข้อขัดแย้ง สิ่งสำคัญของการปฏิบัติงานนั้นต้องมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

4. ความพอใจของทุกฝ่าย (Participant Satisfaction) เป็นการพิจารณาว่าผลงาน ความสำเร็จ ของการทำงาน และกระบวนการปฏิบัติที่ใช้ นำมาซึ่งความพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เพียงใด กลุ่มคนที่สมควร พิจารณา คือ ลูกค้า ผู้ถือหุ้น ทีมบริหารองค์กร พนักงานและลูกจ้างทุกระดับ ชุมชน หน่วยงานของรัฐ

2.1.4 แนวคิดการรวมกลุ่ม

ณัฐพันธ์ (2551 อ้างถึงใน สำนักงานสภรณจังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า การรวมกลุ่ม ต้องมีคนสองคนหรือมากกว่าที่มีปฏิสัมพันธ์กัน มีโครงสร้างกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ประเภทของกลุ่มในแต่ ละองค์กรได้ 2 ประเภท

1. กลุ่มแบบเป็นทางการ (Formal Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาโดยอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบตามโครงสร้างของ องค์กร เพื่อจะทำกิจกรรมสนองความต้องการขององค์กร โดยกลุ่มที่เป็นทางการจะถูกแบ่งย่อยออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 กลุ่มตามสายบังคับบัญชา (Command Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกตั้งขึ้นมาตาม โครงสร้างขององค์กรที่มีอยู่แล้ว เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.2 กลุ่มทำงานเฉพาะ (Task Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทำกิจกรรมเฉพาะ อย่าง ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้

2. กลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) หมายถึง กลุ่มที่สมาชิกจัดตั้งหรือรวมตัวขึ้นมาเอง โดยไม่เป็นไปตามคำสั่งหรือโครงสร้างขององค์กร ซึ่งมักจะก่อตั้งจากความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิก และสามารถปรับเปลี่ยนเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการได้ในระยะเวลาหรือสถานการณ์ที่เหมาะสม กลุ่มแบบไม่เป็น ทางการ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะต่อไปนี้

2.1 กลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน (Interest Group) หมายถึง กลุ่มที่รวมตัวเนื่องจากมีความ สนใจหรือมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมาย

2.2 กลุ่มมิตรภาพ (Friendship Group) หมายถึง กลุ่มที่รวมตัวกันจากบุคคลที่มีลักษณะ บางอย่างคล้ายคลึงกัน โดยมากจะเป็นลักษณะร่วมบางประการที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น ลักษณะงาน อายุ พื้นฐานการศึกษา ลักษณะทางกายภาพ การรวมตัวของเกษตรกรอาจเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ อาทิ กลุ่มธรรมชาติ การรวมตัวแบบนี้อาจเกิดขึ้นจากการที่เกษตรกรรวมตัวกันเองโดยไม่ตั้งใจ คือ เมื่อมีปัญหา เกิดขึ้นก็มีการรวมตัวกัน ปรีกษาหารือกันในทุกขณะที่มีความรู้จกกันเคยกัน โดยการประชุมเป็นแบบไม่เป็น ทางการ

กลุ่มที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ มีอยู่ทั่วไปทั้งในอดีตและปัจจุบัน และกลุ่มอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการซึ่งมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่ม มีคณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่ม มีระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติที่แน่นอน อาจมีการจัดตั้งขึ้นในลักษณะที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย หรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้ กลุ่มเกี่ยวข้องกับเกษตรกร นับเป็นองค์กรของเกษตรกรที่มีประโยชน์ต่ออาชีพเกษตรกร ชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาการเกษตรของ เกษตรกรและประเทศไทยเป็นอย่างมาก ประโยชน์ของการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเกษตรกร การรวมตัวกันของเกษตรกรนับเป็นแนวทางสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร เพราะการรวมตัวกัน นอกจากจะเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรอง ทั้งด้านการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิตแล้ว ยังนำมาซึ่งความร่วมมือกันของหมู่คณะ ซึ่งกลุ่มมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

ประโยชน์ของการรวมกลุ่มเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) ได้กล่าวว่า การรวมตัวของเกษตรกรในรูปขององค์กรเกษตรกร เป็นแนวทางแก้ไขปัญหของเกษตรกรที่มี ประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรหลายประการ คือ

1. เมื่อรวมตัวแล้ว เกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้ในราคาที่ถูกลง ตัวอย่างเช่น เกษตรกร 100คน ต้องการซื้อปุ๋ยคนละ 500 กิโลกรัม ถ้าเกษตรกรต่างคนต่างซื้อคนละ 500 กิโลกรัม พ่อค้าจะคิดราคาขายปลีก แต่ถ้าเกษตรกรรวมตัวกันซื้อเป็นกลุ่ม พ่อค้าก็จะคิดราคาขายส่ง ซึ่งเป็นราคาที่ถูกลงอย่างแน่นอน ทั้งนี้เพราะพ่อค้าไม่ต้องเก็บสต็อกปุ๋ยไว้นาน ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยธนาคาร ในกรณีที่พ่อค้ากู้เงินจากธนาคารไปซื้อ ไม่ต้องเสียค่าจ้างคนงานเฝ้าโกดัง และไม่ต้องหักน้ำหนักรุ่นปุ๋ยที่อาจสูญหายไป เป็นต้น

2. เมื่อรวมตัวกันแล้วเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น เช่น เกษตรกรทำนา ถ้าต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขายข้าวของตนเอง พ่อค้าย่อมชอบที่จะเลือกซื้อและต่อรองราคา ซื้อที่ถูกลงที่สุด โดยที่เราไม่สามารถจะไปกล่าวหาว่าพ่อค้าขูดรีดหรือเอาเปรียบเกษตรกรได้ ตรงกันข้ามเราไม่ได้ โกงตาชั่งหรือใช้เล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ ที่ทำให้เกษตรกรเสียเปรียบได้ วิธีที่ต่างคนต่างขายเกษตรกรจะไม่มีอำนาจต่อรอง ในที่สุดก็ต้องขายข้าวในราคาที่ถูกเป็นธรรมดาอย่างที่เป็นมาในอดีต ตรงกันข้ามถ้าเกษตรกรรวมตัวกัน เรียกร่องราคาที่สูงอย่างมีเหตุผล เกษตรกรจะสามารถจำหน่ายหรือขายข้าวได้ในราคาที่สูงเหมือน ๆ กัน โดยเฉพาะถ้าเป็นสินค้าเกษตรที่ไม่มีผลกระทบจากราคาตลาดโลก เกษตรกรยังสามารถจะกำหนดราคาของ ตัวเองขึ้นมาได้

3. ในแง่ของการรับเทคโนโลยีหรือความรู้จากเจ้าหน้าที่ ถ้าเกษตรกรรวมตัวกัน การถ่ายทอดเทคโนโลยีของเจ้าหน้าที่ก็สามารถจะทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และเกษตรกรสามารถรับการถ่ายทอดได้รวดเร็วกว่าการถ่ายทอดเป็นรายบุคคล ซึ่งทำได้ช้าไม่ทั่วถึง และตามหลักของการเรียนรู้แล้วเกษตรกรจะเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิกได้ง่ายกว่าเรียนรู้จากบุคคลภายนอก หรือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

4. การรวมกลุ่มกันจะทำให้เกษตรกรสามารถขอรับความช่วยเหลือจากรัฐได้ดีกว่าที่จะเรียกร้องโดยคนใดคนหนึ่งนอกกลุ่ม เพราะไม่สามารถอ้างว่าเป็นตัวแทนของเกษตรกรทั้งหมดได้

5. การรวมกลุ่มกัน สามารถผลิตสินค้าหรือผลผลิตส่งตลาดหรือผลิตให้บริษัทเอกชนได้ในจำนวน และคุณภาพตามที่บริษัทต่าง ๆ เหล่านั้นต้องการภายใต้การตกลงราคากันล่วงหน้า

6. การรวมกลุ่มกัน เกษตรกรสามารถจะแปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นได้ ในกรณีที่ผลผลิตล้นตลาดหรือราคาผลผลิตตกต่ำ โดยการลงทุนร่วมกัน

7. การรวมกลุ่มกัน ทำให้เกษตรกรสามารถรับเอาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคจากบริษัทผู้ผลิตมาจำหน่ายให้กับสมาชิกได้ในราคาที่ถูกลงกว่าที่ต่างคนต่างไปซื้อมาจากตลาดโดยตรง

8. การรวมกลุ่มกัน เกษตรกรจะสามารถร่วมกันควบคุมพื้นที่ และปริมาณผลผลิตให้อยู่ในปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการของตลาด โอกาสที่ผลผลิตจะล้นตลาดทำให้ราคาถูกลงจะมีน้อย

9. การรวมกลุ่มกัน จะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือรัฐในการให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อรัฐจะได้นำไปแก้ไขให้กับเกษตรกร เช่น กรณีฝนแล้ง น้ำท่วม โรคแมลงระบาดทำลายพืชผลของเกษตรกร

10. การรวมกลุ่มกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เกษตรกรสามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ กับบริษัทเอกชนอื่น ๆ ได้

11. การรวมกลุ่มกัน ทำให้เกษตรกรสามารถมีพลังต่อรองกับกลุ่มต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดมาเอารัดเอาเปรียบสมาชิกของกลุ่มได้

12. การรวมกลุ่มกัน ทำให้เกษตรกรสามารถระดมทุน ดำเนินการค้า เช่น ทำโรงสี จัดตั้งตลาดกลางเพื่อจำหน่ายผลผลิตของตนเองได้ ประโยชน์ของการรวมกลุ่มของเกษตรกรยังมีอีกมากมายถ้าเราได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของกลุ่ม ฝึกอบรมผู้นำกลุ่มและเกษตรกรให้เข้าใจถึงความสำคัญของการรวมตัวกัน เข้าใจถึงการบริหารงาน และเข้าใจถึงการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ความสำเร็จในการรวมกลุ่มเกษตรกรจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

พงษ์ศักดิ์ และคณะ (2551 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้กลุ่ม หรือองค์กรเกษตรกรประสบความสำเร็จ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ในการจัดตั้งกลุ่ม ถ้าสมาชิกของกลุ่มที่มารวมตัวกันเป็นกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน เมื่อมารวมกลุ่มกันและมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ไปในแนวทางเดียวกัน โอกาสที่การดำเนินงานของกลุ่มจะประสบความสำเร็จก็มีสูง

2. โครงสร้างในการดำเนินงานขององค์กรควรมีความชัดเจนมีองค์ประกอบที่พอเหมาะ มีความคล่องตัวในการบริหารงาน มีการกำหนดหน้าที่และบทบาทของแต่ละฝ่าย แต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน

3. การเข้ามารวมกลุ่มกันของสมาชิกที่ริเริ่มก่อตั้งและผู้ที่จะเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกใหม่ ควรเป็นไปโดยสมัครใจ ไม่เป็นการชักจูงหรือบังคับโดยหน่วยงานของทางราชการที่มุ่งหวังเพื่อให้มีการจัดตั้งขึ้นมาเท่านั้นโดยไม่ได้อธิบายหรือสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริง ให้ผู้ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อประกอบการตัดสินใจด้วยตัวของเขาเอง

4. ในการบริหารงานกลุ่ม สิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ ก็คือ ความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มในทุก ๆ ระดับ ตั้งแต่ ประธานกรรมการ คณะกรรมการ สมาชิก ฝ่ายจัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ดูแลกลุ่ม ถ้าทุกฝ่ายมีความซื่อสัตย์สุจริตตามภาระหน้าที่ที่ตนเองมีต่อกลุ่มแล้ว กลุ่มนั้น ๆ

จะประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม และทำหน้าที่ในการตรวจสอบ จัดการ ตลอดจนดูแลสมาชิกทั้งหมด จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ และมีอุดมการณ์อย่างแท้จริง

5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ การมีส่วนร่วมของสมาชิกได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกคณะกรรมการ การออกความคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่ม การรับรู้สถานการณ์ด้านสินทรัพย์และงบประมาณ ค่าไร-ขาดทุน ความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเป็นระยะ ๆ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างเป็นธรรม มีการประชุมพบปะระหว่างกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

6. การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของกลุ่มที่สร้างประโยชน์ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม เช่น การช่วยเหลือและสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตแก่สมาชิก การช่วยเหลือด้านการตลาดผลผลิตของสมาชิก การให้บริการด้านจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิก ถ้ากลุ่มสามารถทำกำไรและสมาชิกได้รับเงินปันผลและเฉลี่ยคืนอย่างยุติธรรมแล้ว จะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกร่วมทำธุรกิจกับกลุ่มมากขึ้น

7. เงินทุนของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของกลุ่ม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น การพัฒนา กลุ่ม การช่วยเหลือสังคมของกลุ่ม การช่วยเหลือสมาชิกในด้านสวัสดิการต่าง ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนทั้งสิ้น ดังนั้นความสามารถในการหาเงินทุนให้กลุ่ม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง แหล่งเงินทุนที่กลุ่มสามารถหาได้ เช่น การสะสมทุนจากการถือหุ้นของสมาชิก การสร้างผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนจากทางราชการและองค์กรเอกชน เป็นต้น ถ้ากลุ่มมีเงินทุนที่ใช้ดำเนินการอย่างพอเพียงก็จะทำให้กลุ่มดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

8. เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือและดูแลการทำงานของกลุ่ม มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำพาให้กลุ่มดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่และติดตามการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

9. การจัดฝึกอบรมและให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เนื้อหาหรือเรื่องที่จะนำมาฝึกอบรมให้กับสมาชิกของกลุ่ม ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพของสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ อย่างแท้จริง หรือเป็นเรื่องที่สมาชิกกำลังประสบปัญหาอยู่ และต้องการแก้ไขโดยการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น เรื่องเกี่ยวกับการผลิตพืชหรือสัตว์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยเลือกอบรมในประเด็นที่สมาชิกรู้ไปใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง

10. การทำธุรกิจแบบครบวงจรของกลุ่มเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ คือ การให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการผลิต การให้การสนับสนุนในเรื่องเงินทุน การช่วยเหลือสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต การจัดการด้านการตลาดเพื่อให้สมาชิกได้ขายสินค้าในราคาที่ยุติธรรม การสนับสนุนด้านการเก็บรักษาผลผลิตเพื่อรอเวลาขายในช่วงที่ราคามีความเหมาะสม เป็นต้น ถ้ากลุ่มสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างครบวงจรแบบนี้ สมาชิกจะเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพ และเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกลุ่ม

2.1.5 แนวคิดการตลาด

ศิริวรรณ และคณะ (2541 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2555) ส่วนประสมทางการตลาด 4P's (Marketing Mix) คือองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานการตลาด เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ใช้ในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายของธุรกิจ และเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

ส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) การจัดจำหน่าย (Place) การกำหนดราคา (Price) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เราสามารถเรียกส่วนประสมทางการตลาดได้อีกอย่างหนึ่งว่า 4'Ps ส่วนประกอบทั้ง 4 ตัวนี้ ทุกตัวมีความเกี่ยวพันกัน P แต่ละตัวมีความสำคัญเท่าเทียมกัน แต่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารการตลาดแต่ละคนจะวางกลยุทธ์ โดยเน้นน้ำหนักที่ P ไหนมากกว่ากัน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของเป้าหมายทางการตลาด คือ ตัวผู้บริโภค

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยแรกที่จะแสดงว่ากิจการพร้อมจะทำธุรกิจได้ กิจการนั้น จะต้องมีความรู้ที่จะเสนอขาย อาจเป็นสินค้าที่มีตัวตน บริการ ความคิด (Idea) ที่จะตอบสนองความต้องการ ได้ การศึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้น นักการตลาด มักจะศึกษาผลิตภัณฑ์ในรูปของผลิตภัณฑ์เบ็ดเสร็จ (Total Product) ซึ่งหมายถึง ตัวสินค้าบวกกับความพอใจและผลประโยชน์อื่นที่ผู้บริโภคได้รับจากการซื้อสินค้านั้น ผู้บริหารการตลาดจะต้องมีการปรับปรุงสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นถึงการสร้างความพอใจให้แก่ผู้บริโภคและสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาจำหน่ายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มใด วงจรผลิตภัณฑ์ของสินค้ามีระยะเวลานานเท่าใด ในแต่ละช่วงเวลาของวงจรผลิตภัณฑ์นั้น นักบริหารการตลาดควรจะใช้กลยุทธ์ทางการตลาดอย่างไร และเมื่อต้องการที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่กิจการธุรกิจจะต้องมีการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้อย่างไร

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้บริโภคให้ความสนใจและพิถีพิถันในการเลือกซื้อสินค้า บ่อยครั้งที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงตัวบรรจุภัณฑ์มากกว่าตัวสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจำหน่ายในตลาดจะต้องมีการกำหนดตราสินค้าและเครื่องหมายการค้า เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นของผู้ผลิตรายใด รายหนึ่งอย่างชัดเจน ตราสินค้าเป็นสิ่งมีประโยชน์แก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้าชนิดนั้นเป็นของผู้ผลิตรายใด ผู้บริโภคจะสามารถใช้ประสบการณ์ในอดีตมาช่วยในการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น โดยมีต้องสอบถามข้อมูลอยู่ตลอดเวลาและเกิดความมั่นใจในการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น

2. การจัดจำหน่าย (Place or Distribution) ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตผลิตขึ้นมาได้นั้น ถึงแม้ว่าจะมีคุณภาพดีเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้บริโภคไม่ทราบแหล่งซื้อและไม่สามารถจะจัดหาได้เมื่อเกิดความต้องการ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมา ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการผู้บริโภคได้ ดังนั้น นักการตลาดจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าที่ไหน เมื่อไร และโดยใครที่จะเสนอขายสินค้า การจัดจำหน่ายเป็นเรื่องที่ซับซ้อน แต่ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องศึกษา

การจัดจำหน่ายแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ ช่องทางจำหน่ายสินค้า (Channel of Distribution) เน้นการศึกษาถึงชนิดของช่องทางการจำหน่ายว่าจะใช้วิธีการขายสินค้าให้กับผู้บริโภคโดยตรง

หรือการขายสินค้าผ่านสถาบันคนกลางต่าง ๆ บทบาทของสถาบันคนกลางต่างๆ เช่น พ่อค้าส่ง (Wholesalers) พ่อค้าปลีก (Retailers) และตัวแทนคนกลาง (Agent Middleman) ที่มีต่อตลาด อีกส่วนหนึ่งของกิจกรรมการจัดจำหน่ายสินค้า คือ การแจกจ่ายตัวสินค้า (Physical Distribution) การกระจายสินค้าเข้าสู่ตัวผู้บริโภค การเลือกใช้วิธีการขนส่ง (Transportation) ที่เหมาะสมในการช่วยแจกจ่ายสินค้า คือ ขั้นตอนของการจัดเก็บรักษาสินค้า (Storage) เพื่อรอการจำหน่ายให้ทันเวลาที่ผู้บริโภคต้องการ

3. การกำหนดราคา (Price) เมื่อธุรกิจได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นมา รวมทั้งหาช่องทางการจัดจำหน่ายและวิธีการแจกจ่ายตัวสินค้าได้แล้ว สิ่งสำคัญที่ธุรกิจจะต้องดำเนินการต่อไป คือ การกำหนดราคาที่เหมาะสมให้กับผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปเสนอขาย ก่อนที่จะกำหนดราคาสินค้า ธุรกิจต้องมีเป้าหมายว่าจะตั้งราคาเพื่อต้องการกำไร หรือเพื่อขยายส่วนถือครองตลาด (Market Share) หรือเพื่อเป้าหมายอย่างอื่น อีกทั้งต้องมีการใช้กลยุทธ์ในการตั้งราคาที่จะทำให้เกิดการยอมรับจากตลาดเป้าหมายและสู้กับคู่แข่งได้ ในการแข่งขันตลาดกลยุทธ์ราคาเป็นเครื่องมือที่คู่แข่งนำมาใช้ได้ ผลรวดเร็วกว่าปัจจัยอื่น ๆ เช่น การลดราคา หรืออาจตั้งราคาสินค้าให้สูงสำหรับสินค้าที่มีลักษณะพิเศษในตัวของมันเอง เพื่อแสดงภาพพจน์ที่ดี อาจใช้ผลทางจิตวิทยามาช่วยเสริมการตั้งราคา การตั้งราคาสินค้าอาจมีนโยบายการให้สินเชื่อหรือนโยบายการให้ส่วนลดเงินสดส่วนลดการค้า หรือส่วนลดปริมาณ ฯลฯ นอกจากนั้นธุรกิจจะต้องคำนึงถึงกฎข้อบังคับทางกฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อราคาด้วย ราคามูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุนของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าของผลิตภัณฑ์กับราคาผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา เขาจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้กำหนดกลยุทธ์การตลาดด้านราคาต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 คุณค่าที่รับรู้ ในสายตาของลูกค้า ซึ่งต้องพิจารณาว่าการยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่าราคานั้น ผลิตภัณฑ์นั้น

3.2 ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.3 การแข่งขัน

3.4 ปัจจัยอื่น ๆ

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการติดต่อสื่อสารไปยังตลาดเป้าหมาย การส่งเสริมการตลาดเป็นวิธีการที่จะบอกให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการตลาด เพื่อบอกให้ลูกค้าทราบว่าผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายในตลาดพยายามชักชวนให้ลูกค้าซื้อและเพื่อเตือนความทรงจำกับตัวผู้บริโภค การส่งเสริมการตลาดจะต้องมีการศึกษาถึงกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process) เพื่อเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง

การส่งเสริมการตลาดมีเครื่องมือสำคัญที่จะใช้อยู่ 4 ชนิดด้วยกัน ที่เรียกว่าส่วนผสมของการส่งเสริมการตลาด (Promotion Mix) ได้แก่

4.1 การขายโดยใช้พนักงาน (Personal Selling) เป็นการเสนอขายสินค้าแบบเผชิญหน้ากัน (Face-to-Face) พนักงานขายต้องเข้าพบปะกับผู้ซื้อโดยตรงเพื่อเสนอขายสินค้า การส่งเสริม การตลาดโดยวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุด แต่เสียค่าใช้จ่ายสูง

4.2 การโฆษณา (Advertising) หมายถึงรูปแบบของการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมการตลาด โดยมีได้อาศัยตัวบุคคลในการนำเสนอหรือช่วยในการขาย แต่เป็นการใช้สื่อโฆษณาประเภทต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา อินเทอร์เน็ต (Internet) สื่อโฆษณาเหล่านี้จะสามารถเข้าถึงผู้บริโภคเป็นกลุ่มใหญ่ เหมาะสำหรับสินค้าที่ต้องการกระจายตลาดกว้าง

4.3 การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หมายถึงกิจกรรมที่ทำหน้าที่ช่วยพนักงานขาย และการโฆษณาในการขายสินค้า การส่งเสริมการขายเป็นการกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการในตัวสินค้า การส่งเสริมการขายจัดทำในรูปของการแสดงสินค้า การแจกของตัวอย่าง แจกคู่มือ ของแถม การใช้แถมบัพ เพื่อแลกสินค้าการชิงโชคแจกรางวัลต่าง ๆ ฯลฯ

4.4 การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relation) ในปัจจุบันธุรกิจมักสนใจภาพพจน์ของกิจการธุรกิจได้ใช้เงินจำนวนมากเพื่อสร้างชื่อเสียงและภาพพจน์ของกิจการ ปัจจุบันองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นที่การแสวงหากำไร (Maximize Profit) เพียงอย่างเดียว ต้องเน้นที่วัตถุประสงค์ของการให้บริการแก่สังคมด้วย (Social Objective)

กลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับการบริการที่สำคัญ คือ เวลาและประสิทธิภาพในการบริการ ดังนั้น กระบวนการบริการที่ดีจึงควรมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการส่งมอบ รวมถึงต้องง่ายต่อการปฏิบัติการ เพื่อที่พนักงานจะได้ไม่เกิดความสับสน ทำงานได้อย่างถูกต้องและมีแบบแผนเดียวกันและงานที่ได้ต้องดีมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

2.1.6 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP)

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานและหลักเกณฑ์สำหรับกระบวนการผลิต ต้องควบคุมมาตรฐาน มีการจัดการสุขอนามัยของฟาร์มที่ดี เพื่อให้กระบวนการผลิตของผู้ประกอบการประมงเป็นไปตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้ผลิตผลจากการเพาะเลี้ยงมีคุณภาพดี และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค สำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิล (กองพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น, 2553) หรือกรมป. ได้เปิดให้การรับรองในมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีหรือ GAP สำหรับฟาร์มเลี้ยงปลานิล (GAP) ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กรมประมงประกาศ ทั้งนี้การตรวจประเมินดำเนินการตามขั้นตอนในเอกสารรายการการตรวจประเมินและเกณฑ์ประเมินฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในบ่อดินตามมาตรฐาน GAP กรมประมง ซึ่งมีข้อกำหนดดังรายการต่อไปนี้

1. สถานที่

สถานที่ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่เกษตรกรต้องพิจารณาเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้การจัดการเลี้ยงมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ต้องเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรมีสิทธิให้ประกอบกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มอย่างถูกต้อง

1.2 ใกล้แหล่งน้ำสะอาด ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และมีระบบการถ่ายเทน้ำที่ดี

1.3 มีการคมนาคมสะดวก และมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการทั่วไป

การจัดการฟาร์มที่ดี จะช่วยลดปัญหาการจัดการเลี้ยงรายวันให้น้อยลง และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- 2.1 ปฏิบัติตามคู่มือการเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมงหรือวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 2.2 มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งและแผนผังฟาร์มเลี้ยง
- 2.3 น้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยงต้องมีค่าไม่เกินค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง
- 2.4 การเลี้ยงต้องดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะ

3. ปัจจัยการผลิต

3.1 ต้องใช้ปัจจัยการผลิต เช่น อาหาร อาหารเสริม วิตามิน ฯลฯ ที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ (ในกรณีที่กำหนดให้ปัจจัยการผลิตนั้นต้องขึ้นทะเบียน) และไม่หมดอายุ

3.2 ปัจจัยการผลิตต้องปลอดจากการปนเปื้อนของยาและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ

3.3 การผลิตอาหารสำหรับสัตว์น้ำต้องมีกระบวนการที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยต่อสัตว์น้ำและผู้บริโภค

3.4 มีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ

4. การจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ

เมื่อเกิดปัญหาการติดเชื้อในสัตว์น้ำ เกษตรกรควรเข้าใจวิธีการแพร่ระบาด และพยายามตัดวงจรหรือจัดการเพื่อลดความรุนแรงของโรค

4.1 มีการเตรียมบ่อและอุปกรณ์อย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับสัตว์น้ำ

4.2 เมื่อสัตว์น้ำมีอาการผิดปกติไม่ควรใช้ยาและสารเคมีทันที ควรพิจารณาด้านการจัดการ เช่น การเปลี่ยนถ่ายน้ำ เพิ่มอากาศ ก่อนใช้ยาและสารเคมี

4.3 ในกรณีที่สัตว์น้ำป่วย จำเป็นต้องใช้ยาและสารเคมี ให้ใช้ยาและสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องและปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด

4.4 ไม่ใช้ยาและสารเคมีต้องห้ามตามประกาศทางราชการ

4.5 เมื่อสัตว์น้ำป่วยหรือมีการระบาดของโรค ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีวิธีการจัดการซากและน้ำทิ้งที่เหมาะสม

5. สุขลักษณะฟาร์ม

เกษตรกรต้องให้ความสำคัญในการจัดการสุขอนามัยฟาร์ม ด้านการปนเปื้อนเชื้อจากขยะ สิ่งปฏิกูล หรือสิ่งขับถ่าย ที่อาจปนเปื้อนลงสู่บ่อเลี้ยงได้ โดยมีรายละเอียดตามข้อกำหนด ดังนี้

5.1 มีการจัดการระบบน้ำทิ้งที่เหมาะสมน้ำทิ้งจากบ้านเรือนต้องแยกจากระบบการเลี้ยง

5.2 ห้องสุขาแยกเป็นสัดส่วน ห่างจากบ่อเลี้ยง และมีระบบจัดการของเสียอย่างถูกสุขลักษณะ

5.3 จัดอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ ในบริเวณฟาร์มให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะเสมอ

5.4 มีระบบการจัดเก็บขยะที่ดี เช่น ถังขยะที่ฝาปิดที่มิดชิด เพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบ และการคุ้ยเขี่ยของสัตว์เลี้ยง

6. การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง

การจับและการขนส่งที่ดีจะช่วยให้สัตว์น้ำอยู่ในสภาพที่ดี มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย

6.1 วางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตถูกต้องตามความต้องการของตลาดและมีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ

6.2 มีการจัดการและดูแลรักษาสัตว์น้ำอย่างถูกต้องสุขลักษณะระหว่างการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

6.3 ผลผลิตสัตว์น้ำที่เก็บเกี่ยวต้องไม่มียา หรือสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐานกำหนด

7. การเก็บข้อมูล

มีบันทึกการจัดการเลี้ยง การให้อาหาร การตรวจสุขภาพ การซื้อขายและสารเคมีอย่างสม่ำเสมอ และบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ดังนั้นฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีในบ่อดินจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดให้ได้ ทั้ง 7 ข้อ เพื่อที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) เมื่อผ่านการรับรอง จะเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค

วิลาสินี (2562) กล่าวว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องสุขลักษณะฟาร์ม การเก็บเกี่ยวและขนส่ง โดยผลผลิตสัตว์น้ำต้องไม่พบยาและสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐานที่กำหนด เกษตรกรมีความรู้และใส่ใจการผลิตเนื่องจากการนำเกณฑ์มาตรฐานฯ (GAP) มาใช้เป็นระยะเวลานาน ทำให้เกษตรกรมีความรู้มีแรงจูงใจให้เกษตรกรปฏิบัติตามมาตรฐานฯ (GAP) คือผลผลิตปลานิลในกระชังมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเป็นการรักษาสภาพแวดล้อม เห็นได้ว่าเกษตรกรไม่ได้มุ่งหวังให้ภาครัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นหลัก ตระหนักถึงความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพปลอดภัย และตื่นตัวในการรักษาสุขภาพแวดล้อมที่สูงขึ้น ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความสนใจและพร้อมเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานฯ มีความสำคัญ เช่นการรณรงค์ในการผลิตอาหารปลอดภัยให้กับผู้บริโภค สร้างการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งเลี้ยงปลาในกระชังให้มีคุณภาพน้ำที่ดีเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบยั่งยืน

2.1.7 การจัดการด้านอาหารสัตว์น้ำ

พิสมัย (2562) ได้กล่าวว่าอาหารสัตว์น้ำเป็นปัจจัยหลักของต้นทุนการเลี้ยงสัตว์น้ำมากกว่าร้อยละ 60 ยังส่งผลต่อผลผลิตและสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น ผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจึงควรมีการจัดการด้านอาหารสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์น้ำ การเลือกใช้อาหารที่เหมาะสมยังสามารถทำให้สัตว์น้ำมีคุณภาพดี มีมูลค่าสูงขึ้นได้ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปริมาณอาหารที่ให้ เกษตรกรจะต้องควบคุมปริมาณอาหารที่ให้อย่างเหมาะสม ลดการสูญเสียจากการไม่ได้กิน หรือละลายน้ำ

2. คุณภาพอาหาร ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ เช่นวัตถุดิบ หรือส่วนผสมไม่ดีละเอียดย ทำให้สัตว์น้ำย่อยได้ไม่ดีหรือเก่าเก็บ ไม่สดหรือมีสารอาหารคุณภาพไม่ดีและมีปริมาณไม่เพียงพอทำให้ปลาโตช้า

3. ระยะเวลาในการเลี้ยงจะยาวนานขึ้นถ้าคุณภาพและปริมาณอาหารไม่เหมาะสม เช่นการเลี้ยงปลาให้ได้ขนาด 600 กรัม ถ้าใช้อาหารคุณภาพดี ไม่เกิน 6 เดือนจะได้ผลผลิต แต่ถ้ามีการใช้อาหารโปรตีนต่ำหรือคุณภาพไม่ดีอาจใช้ระยะเวลา 12 เดือน หรือมากกว่านั้น

4. อัตรารอด เป็นผลจากการขาดสารอาหารหรือได้รับปริมาณอาหารไม่เพียงพอทำให้อ่อนแอ ติดโรคง่าย หรือกินกันเอง

5. คุณภาพน้ำไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการให้อาหารมากเกินไปจนเกินความต้องการ หรือปล่อยสัตว์น้ำหนาแน่นเกินไป ส่งผลให้ค่าแอมโมเนียและค่าความเป็นกรด-ด่างไม่เหมาะสม ทำให้สัตว์น้ำกินอาหารน้อย อ่อนแอ ติดเชื้อโรคง่าย

6. ต้นทุนค่าอาหารและราคาสัตว์น้ำ หากมีการรวมกลุ่มกันผลิตหรือมีการจัดการอาหารที่ดีมีการวางแผนการปล่อยการจับจะลดต้นทุนได้ มีผลผลิตที่แน่นอน และช่วยให้สามารถต่อราคาปลาที่เหมาะสมได้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน ได้แก่ การเพิ่มอัตราการรอดและผลผลิตของปลา การลดอัตราการปล่อยปลา ต้องมีการควบคุมการให้อาหารที่เหมาะสม มีการตรวจสอบการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ และการจัดการบ่อที่ดี เพื่อป้องกันการสูญเสียของอาหารและสัตว์น้ำ มีหลักการดังนี้

1. ลดต้นทุน เพื่อลดการใช้ปัจจัยภายนอก อาหารยา สารเคมี

ลดอัตราความหนาแน่นของสัตว์น้ำที่ปล่อยในบ่อ เพื่อลดต้นทุนค่าพันธุ์สัตว์น้ำ และสามารถช่วยลดค่าอาหารทางอ้อมได้ร่วมกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงและการจัดการที่ดี เหมาะสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบไม่หนาแน่น เช่น ปลานิล อัตราการปล่อยจาก 5,000-10,000 ตัวต่อไร่ ลดลงเหลือ 2,000-3,000 ตัวต่อไร่

2. การจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

การเตรียมบ่อเลี้ยง ควรจับปลาเดิมออกให้หมดหรือมากที่สุด ป้องกันโดยการกำจัดศัตรูปลาเป็นการเพิ่มอัตราการรอดของสัตว์น้ำ เพื่อให้มีอาหารธรรมชาติสม่ำเสมอตลอดการเลี้ยง ควรตากบ่อเลี้ยงปลาให้แห้ง ดูแลไม่ให้มีพืชในบ่อโดยกำจัดวัชพืชในบ่อและตัดหญ้ารอบบ่อสม่ำเสมอเพื่อป้องกันศัตรูปลา เช่น งู ตะพาบน้ำ

พิสมัย (2560) กล่าวว่า การจัดการในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำและต้นทุนการเลี้ยง หากเกษตรกรเลือกใช้อาหารโปรตีนต่ำ ไม่เหมาะสมกับชนิดหรืออายุสัตว์น้ำที่เลี้ยงจะทำให้การเจริญเติบโตของสัตว์น้ำไม่ดี เช่น ใช้อาหารโปรตีนต่ำเกินไปสำหรับลูกปลาที่มีขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลให้ลูกปลามีอัตราการเจริญเติบโตต่ำ เนื่องจากได้รับโปรตีนไม่เพียงพอ หรือใช้อาหารโปรตีนสูงเกินไปเลี้ยงปลาในขนาดใกล้จับขายไม่ทำให้ปลาเจริญเติบโตมากเป็นการสิ้นเปลืองต้นทุนค่าอาหาร

สำหรับการให้อาหารแก่สัตว์น้ำต้องอาศัยการสังเกต ตรวจสอบพฤติกรรมการกินของสัตว์น้ำ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนปริมาณและความถี่ในการให้อาหารอย่างเหมาะสม อาหารต้องหมดภายใน 15-20 นาที ถ้าไม่เป็นเช่นนั้นอาจเกิดความผิดปกติขึ้นกับปลา หรือคุณภาพอาหาร คุณภาพน้ำต่อไป

ความถี่ในการให้อาหาร โดยทั่วไปปลาขนาดเล็กต้องการอาหารต่อน้ำหนักตัวมากกว่าปลาขนาดใหญ่ ปริมาณในการให้อาหารต้องแบ่งให้ในปริมาณน้อย ๆ หลาย ๆ ครั้งต่อวัน ปลากินพืชเช่นปลานิลจะกินอาหารแบบต่อเนื่องครั้งละน้อย ตลอดวัน การให้อาหารควรกระจายให้ทั่วถึงทั้งบ่อ เพื่อป้องกันไม่ให้ปลาแย่งอาหารกันกิน การให้อาหารทำได้โดยการเดินให้รอบบ่อ สาดหรือโปรยอาหารให้ทั่วถึง ถ้าเป็นบ่อใหญ่ควร

สาหร่ายหรือโปรยอาหารหลาย ๆ จุด เพื่อให้ปลาได้กินอาหารทั่วถึง ลดการสูญเสียอาหาร ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนในการเลี้ยงสูงขึ้น

2.1.8 การเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (2559) มีแนวปฏิบัติในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตปลานิลในบ่อดิน ดังนี้

1. กรณีเป็นบ่อใหม่ กำจัดวัชพืชและพรรณไม้ในบ่อไปกองสุมเป็นปุ๋ยพืชสด กรณีบ่อเก่า นำเลนออกหรือใช้วิธีไถพรวนดิน 2-3 ครั้ง ตากบ่อแล้วบดพื้นบ่อให้แน่น หว่านปูนขาวให้ทั่วพื้นบ่อและขอบบ่อ อัตรา 100-150 กิโลกรัมต่อไร่ จากนั้นตากบ่อ 3-7 วัน เพื่อช่วยปรับสภาพดินพื้นบ่อให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลานิล และช่วยลดอัตราการตายของปลานิลจากเชื้อโรคและก๊าซไข่เน่าซึ่งเป็นพิษต่อปลานิลพื้นบ่อ

2. หว่านปุ๋ยมูลสัตว์แห้งหรือผ่านการหมัก อัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ กรองน้ำเข้าบ่อโดยผ่านถุงกรอง เพื่อเพิ่มอาหารธรรมชาติในบ่อเลี้ยงปลา ป้องกันศัตรูปลาและเพิ่มอัตราการรอดให้ลูกปลานิล

3. ปลปล่อยพันธุ์ปลานิลขนาด 2-3 เซนติเมตร ลงไปในอัตรา 2,500-4,000 ตัวต่อไร่ อนุบาลประมาณ 3 เดือน ซึ่งจากเดิมปล่อยลูกปลา 10,000 ตัวต่อไร่ ทำให้ปลาเจริญเติบโตเร็ว มีขนาดสม่ำเสมอ สามารถลดต้นทุนได้ร้อยละ 25-40 ของค่าพันธุ์ปลาที่ปล่อย 10,000 ตัวต่อไร่

การเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงในระหว่างการเลี้ยงจะมีการเติมใช้จุลินทรีย์ปม. 1 หรือ EM ในบ่อเลี้ยงปลา อัตรา 30-50 ลิตรต่อไร่ สาดทั่วบ่ออย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อควบคุมคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงให้มีคุณภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ

2.1.9 การใช้จุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เขต 2 (สมุทรสาคร) (มปป.) ได้ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ปม. 1) Probiotics เป็นจุลินทรีย์พันธุ์ *Bacillus* spp. ผ่านการคัดเลือกโดยนักวิชาการประมงและนักวิชาการของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สามารถนำมาขยายพันธุ์เพื่อใช้สร้างสมดุลของจุลินทรีย์ในสิ่งแวดล้อม มีกลไกในการช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำ ลดปริมาณเชื้อก่อโรคในสิ่งแวดล้อมและในระบบทางเดินอาหารของสัตว์น้ำเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดโรคและลดการใช้ยาปฏิชีวนะ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและนำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบหนาแน่น

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสุพรรณบุรี (มปป.) ได้ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ปม.1) แบบน้ำ โดยคัดเลือกแบคทีเรียในกลุ่ม *Bacillus* 3 ชนิด คือ *B. subtilis*, *B. megaterium* และ *B. licheniformis* ซึ่งเป็นจุลินทรีย์สายพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกแล้วว่ามีประสิทธิภาพสูงในการย่อย สลายสารอินทรีย์ที่ตกค้างสะสมในบ่อเพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การเตรียมจุลินทรีย์ขยาย 1 ของ (100 กรัม) ผสมกับน้ำสะอาด 250 ลิตร อาหารสัตว์น้ำ 0.5 กิโลกรัม กากน้ำตาล 0.5 ลิตร คนให้ส่วนผสมให้เข้ากัน ปิดฝาถังเพื่อป้องกันการปนเปื้อน ให้อากาศเบา ๆ

ติดต่อกันเป็นเวลาประมาณ 36 ชั่วโมง จะได้จุลินทรีย์ขยายที่จะนำไปบำบัดสารอินทรีย์ในบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และควบคุมเชื้อแบคทีเรียก่อโรคในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

การใช้จุลินทรีย์ขยายเพื่อเตรียมบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ นำจุลินทรีย์ขยายที่ได้ในอัตรา 100 ลิตรต่อไร่ ไปฉีดหรือราดพื้นบ่อ จากนั้นไถพรวนเพื่อกลับหน้าดิน แล้วราดจุลินทรีย์ขยายซ้ำอีกครั้งในอัตรา 100 ลิตรต่อไร่ ไถพรวนจนสารอินทรีย์ถูกย่อยสลาย หรือนำน้ำเข้าในบ่อประมาณ 30-50 เซนติเมตร นำจุลินทรีย์ที่ขยายได้ในอัตรา 200 ลิตรต่อไร่ สาดให้ทั่ว ทำการลากโซ่หรือไถพรวน เพื่อให้สารอินทรีย์ถูกย่อยสลายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การใช้จุลินทรีย์ขยายในระหว่างการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นำจุลินทรีย์ที่ขยายได้ในอัตรา 50-100 ลิตรต่อไร่ สาดให้ทั่วในเวลากลางวัน เปิดเครื่องเติมอากาศโดยใส่ทุก ๆ 3-5 วัน หรือตามความเหมาะสม

เจริญ และคณะ (2551) ได้ใช้จุลินทรีย์ ปม. 1, 2 *Bacillus* spp. ที่กรมประมงผลิตขึ้นใช้ในช่วงเตรียมบ่อสำหรับเลี้ยงกุ้งกุลาดำ พบว่าลูกกุ้งมีอัตราการอดดีกว่า จุลินทรีย์ EM และชุดควบคุม เนื่องจากจุลินทรีย์ ปม. 1, 2 จะช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ที่อยู่ในดิน ทำให้ลดการเน่าเสียของพื้นบ่อ และเกิดสารประกอบอินทรีย์ชนิดต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อพื้นบ่อ มีสัตว์น้ำดินเพิ่มมากขึ้น เป็นอาหารมีชีวิตในช่วงระยะแรก การใช้จุลินทรีย์ ปม. 1, 2 มีประสิทธิภาพในการควบคุมคุณภาพน้ำ โดยการ oxidize แอมโมเนียรวมเป็นไนไตรท์และไนเตรท ดีกว่าชุดควบคุมที่ไม่ได้ใช้จุลินทรีย์ในระหว่างการเลี้ยง นอกจากนี้ยังได้เปรียบเทียบน้ำหนักตัวเฉลี่ยของกุ้งกุลาดำพบว่าหลังจากใช้ จุลินทรีย์ปม. 1, 2 เตรียมบ่อกุ้งกุลาดำมีน้ำหนักเฉลี่ยมากกว่าชุดที่ใช้ จุลินทรีย์ EM และชุดควบคุม

เจริญ และชินนทร์ (2552) ได้ใช้จุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ในการทดลองเลี้ยงกุ้งกุลาดำ พบว่า มีต้นทุนในการเลี้ยงที่ต่ำกว่าชุดควบคุม และมีผลกำไรต่อกิโลกรัมสูงขึ้นเนื่องจากจุลินทรีย์ทำให้กุ้งกุลาดำมีอัตราการอดและอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้น และไม่มีผลทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งสูงขึ้นกว่าเดิม

สรุปได้ว่า การใช้จุลินทรีย์ปม. 1, 2 และจุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ช่วยในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยจะช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ที่อยู่ในดิน เกิดอาหารธรรมชาติขึ้น ทำให้อัตราการอดของลูกกุ้งกุลาดำสูงขึ้น อัตราการเจริญเติบโตดี ต้นทุนในการเลี้ยงลดลง ทำให้ปริมาณผลผลิตและกำไรต่อรุ่นสูงขึ้น

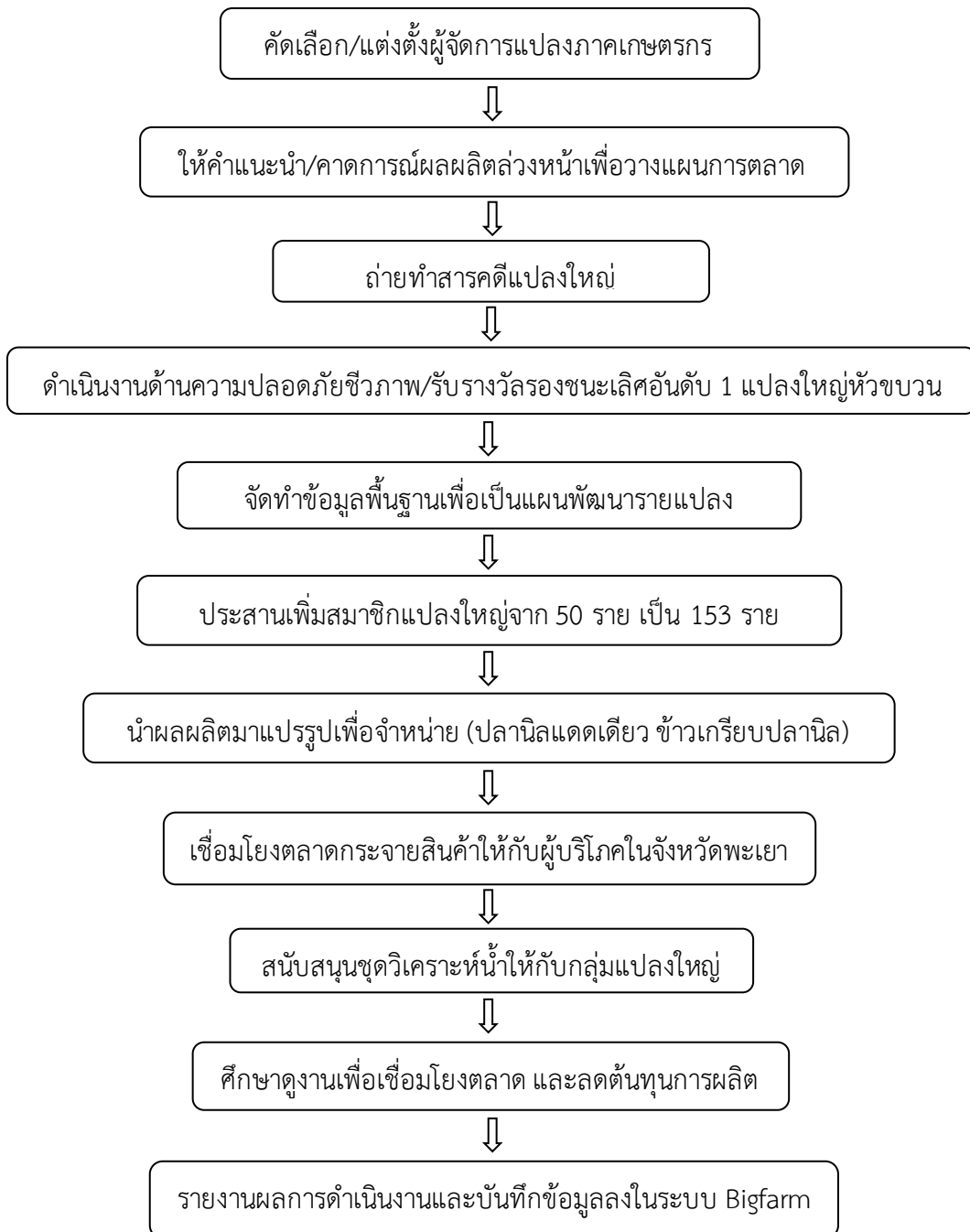
2.2 ข้อมูลผลงานที่ดำเนินการ

ผลงานวิชาการเรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปสานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา เป็นความสำเร็จที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561-2563 ซึ่งดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามคำสั่งกรมประมงที่ 883/2559 เรื่องการกำหนดโครงสร้างการแบ่งงานภายในและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2559 (กรมประมง, 2559)

ปฏิบัติงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง และในฐานะผู้จัดการแปลงใหญ่ภาคราชการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ครอบคลุมงานที่ได้ปฏิบัติ ดังนี้ การประเมินผลทางวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและ

แก้ไขปัญหาภายในจังหวัด และส่งเสริม ติดตามประเมินผล การถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง รวมทั้งพัฒนาเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการแปรรูปสัตว์น้ำ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้การดำเนินงาน มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ผลงานที่ดำเนินการปีงบประมาณ 2561

ภาพที่ 2 ผังการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2561

มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษา ได้ร่วมประชุมคัดเลือกและพัฒนาเกษตรกรที่มีคุณสมบัติให้มาดำรงตำแหน่งผู้จัดการแปลงใหญ่ (ภาคเกษตรกร) เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2560 โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่มีความเป็นผู้นำและมีความเสียสละ โดยผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร คือ นายมนัส นามบ้าน ประธานสหกรณ์กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด และได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้จัดการแปลงใหญ่ภาคเกษตรกรและเกษตรกรแปลงใหญ่ ให้สามารถพัฒนาและต่อยอดกิจการเพาะเลี้ยงปลานิลสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้

2. ดำเนินการแต่งตั้งผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ปีงบประมาณ 2561 ตามคำสั่งสำนักงานประมงจังหวัดพะเยาที่ 24/2561 เรื่องแต่งตั้งผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ปีงบประมาณ 2561 ผู้จัดการแปลงภาคราชการ และผู้จัดการแปลงภาคเอกชน ดำเนินงานร่วมกับทีมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ของสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา และผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์เป้าหมายประเมินผลผลิตและนำผลผลิตมาวางแผนการตลาด ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาต่อยอดการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า และบริหารจัดการผลผลิตอย่างครบวงจร

3. ผู้ศึกษาได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิลเพื่อลดต้นทุนการเพาะเลี้ยงปลานิลกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ รายบุคคล เพื่อให้ลดปริมาณการปล่อยปลานิลคงเหลือ 3,000-3,500 ตัวต่อไร่ และหว่านอาหารสำเร็จรูปให้ทั่วบ่อ เพื่อให้ปลานิลได้รับอาหารอย่างทั่วถึง เพื่อปลานิลที่เลี้ยงในบ่อดินจะได้มีขนาดสม่ำเสมอ

4. ผู้ศึกษาได้จัดทำแผนการจัดซื้อลูกพันธุ์ปลานิลร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 เป็นการวางแผนทางการลดปริมาณการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงในปริมาณที่หนาแน่น โดยจำหน่ายลูกปลานิลและกำหนดให้เกษตรกรซื้อปลานิลจากกลุ่มแปลงใหญ่ฯ โดยตรง เพื่อที่จะควบคุมปริมาณการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร สามารถคาดการณ์ผลผลิตปลานิลล่วงหน้า และแนะนำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จัดซื้ออาหารจากผู้ผลิตโดยตรงเพื่อลดต้นทุนค่าอาหารปลา

5. ผู้ศึกษา ได้ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิล ตามแผนการเลี้ยงปลานิลที่กำหนดไว้และให้คำแนะนำใช้จุลินทรีย์ ปม. 1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อดินและลดการเปลี่ยนถ่ายน้ำในบ่อเลี้ยงปลา

6. ได้รับคัดเลือกจากกรมประมงให้ ถ่ายทำสารคดีแปลงใหญ่ปลานิล เรื่อง ประมงมิติใหม่ แปลงใหญ่ 4.0 ตอนที่ 1 เรื่องรวมกลุ่มกันแก้ไขปัญหาปลานิลล้นตลาด ผู้ศึกษาได้ให้คำแนะนำการรวมกลุ่ม ในการบริหารจัดการร่วมกันให้มีอำนาจในการต่อรองผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง สินค้าประมงได้รับใบรับรองมีมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) โดยได้ประชุมเตรียมความพร้อมในการถ่ายทำกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2561 เพื่อวางแผนทางการการนำเสนอวิธีแก้ไขปัญหาปลานิลล้นตลาด

7. ร่วมรับฟังแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ซึ่งจัดประชุมโดยกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด กรมประมง นำมาพัฒนาถ่ายทอดเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และร่วมจัดทำแผนความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อให้เกษตรกรนำมาพัฒนาปรับปรุงฟาร์มตนเองให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ และคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการประกวดเกษตรกรดีเด่น

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ห้วยขบวน (สัตว์น้ำจืด) มีเกษตรกรในโครงการแปลงใหญ่ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 แปลงใหญ่ห้วยขบวน (นายคำอ้าย เขียวสีมา)

8. ผู้ศึกษา ได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ปลานิล โดยเก็บข้อมูลผลผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ผลผลิตปลานิล) ในรอบการผลิต ปี 2560-2561 เพื่อกำหนดการดำเนินงานในแต่ละด้าน และใช้เป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรายแปลง

9. เนื่องจากกลุ่มสหกรณ์บ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด มีสมาชิกจำนวน 153 ราย แต่เป็นการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 50 ราย ผู้ศึกษา จึงได้ประสานกับกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อ ขอเพิ่มจำนวนเกษตรกรในแปลงใหญ่และ ขอรับการสนับสนุนประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2562

10. ผู้ศึกษา ได้นำความรู้จากการแปรรูปสัตว์น้ำของกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง มาถ่ายทอดให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ให้นำผลผลิตปลานิลมาแปรรูป เมนูปลานิลแดดเดียว ข้าวเกรียบปลานิล เป็นต้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในพื้นที่จังหวัดพะเยา

11. ผู้ศึกษา ได้จัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อเชื่อมโยงการตลาด ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา เป็นการกระจายสินค้าปลานิลในพื้นที่จังหวัดพะเยา และจังหวัดใกล้เคียง และร่วมประชุมเจรจาการค้ากับห้างสรรพสินค้าแม่โคร สาขาพะเยา และจำหน่ายปลานิลให้กับห้างสรรพสินค้าท็อปพลาซ่า สาขาพะเยา (บริษัทเซนทรัลฟู๊ดรีเทล จำกัด สาขาพะเยา)

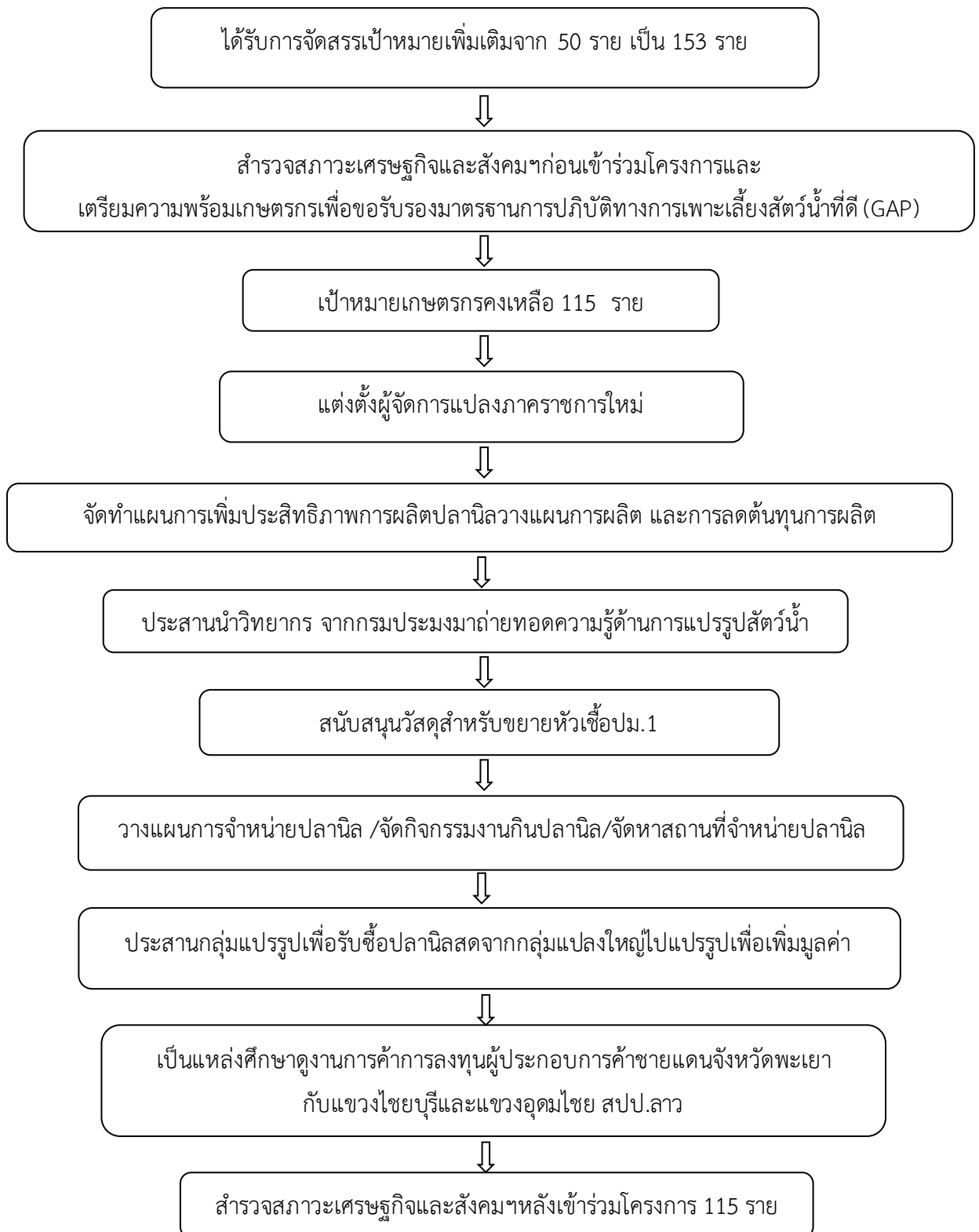
12. ผู้ศึกษา ได้ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำ เฝ้าระวังการระบาดของโรคปลานิล ให้ความรู้กับเกษตรกรรายแปลง เพื่อให้เกษตรกรเตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของโรคปรสิตปลานิล

13. สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ได้สนับสนุนชุดวิเคราะห์คุณภาพน้ำเบื้องต้น ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน 10 ชุด ประกอบด้วย ชุดทดสอบออกซิเจนที่ละลายในน้ำ ชุดทดสอบปริมาณแอมโมเนีย กระดาษสำหรับทดสอบความเป็นกรดต่าง เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลานิล และชุดทดสอบสารตกค้างในอาหารสัตว์น้ำ โดยผู้ศึกษาได้สาธิตการใช้งานวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร และการแปรผลการทดสอบคุณภาพน้ำ

14. ถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแปลงต้นแบบด้านประมงเพื่อเชื่อมโยงการตลาด ให้กับเกษตรกรแกนนำที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ราย ในวันที่ 18 กันยายน 2561 ณ โชคอนันต์ฟาร์ม อำเภอบ้านดง จังหวัดเชียงราย และอมรฟิต อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกษตรกรแกนนำมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ สามารถถ่ายทอดให้กับสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ๆ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงตลาดและลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลได้

15. ผู้ศึกษา ได้รายงานผลการดำเนินโครงการต่อกรมประมงเป็นรายเดือน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ จนถึงปีงบประมาณ 2561 (ตุลาคม 2560-กันยายน 2561) และบันทึกข้อมูลความก้าวหน้าของแปลงใหญ่ในระบบ Bigfarm ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.2.2 ผลงานที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2562

ภาพที่ 3 ผังการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2562

มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. ได้รับจัดสรรเป้าหมายเกษตรกรแปลงใหญ่จาก 50 ราย เป็น 153 ราย ผู้ศึกษา จึงได้ดำเนินการสำรวจสถานะเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการก่อนการดำเนินงานให้กับกลุ่มแปลงใหญ่เพิ่มเติม 65 ราย เนื่องจากเกษตรกรที่ลงชื่อสมัครขอเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 ได้เสียชีวิตและเลิกกิจการ เกษตรกรบางรายไม่ได้เลี้ยงปลานิล ไม่ตรงกับคุณสมบัติกลุ่มแปลงใหญ่ปลานิล ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการคงเหลือ 115 ราย

2. ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเตรียมความพร้อมในการขอใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี GAP สัตว์น้ำจืด (ปลานิล) แก่เกษตรกรจำนวน 65 ราย เพิ่มเติมและส่งใบคำขอรับการรับรองเข้าระบบกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น (กมป.) ตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่ดี GAP (ปลานิล) และผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 115 ราย 116 ฟาร์ม

3. ในการประชุมประจำเดือน คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมงและประชุมประจำเดือนพฤศจิกายน สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ครั้งที่ 1/2562 วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562 ผู้ศึกษาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่(สัตว์น้ำจืด) ปีงบประมาณ 2562 (เนื่องจากผู้จัดการแปลงภาครัฐขาดการติดต่อออกจากราชการ) โดยผู้ศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการประเมินผลผลิต ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิล การลดต้นทุนการผลิตปลานิล และร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

4. ผู้ศึกษา ได้จัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ ในการวางแผนการผลิตปลานิล การปล่อยปลาลงเลี้ยง เพื่อให้มีผลผลิตออกอย่างต่อเนื่อง ไม่ล้นตลาด

5. ผู้ศึกษา ได้ประสานงานกับกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง นำวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ เมนูสาकुใส่ปลานิล ปลานิลแดดเดียว เพื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้นำไปผลิตไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคต่อไป

6. สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาสนับสนุนถึงสำหรับเพาะขยายเชื้อจุลินทรีย์ ปม. 1 พร้อมอุปกรณ์เพิ่มอากาศ ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำโดยสาธิตการใช้งานเพื่อให้เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้นำไปขยายจุลินทรีย์ ปม. 1 ใช้ปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลาเป็นการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

7. ผู้ศึกษา ได้ร่วมวางแผนการจำหน่ายสินค้าปลานิลสด และแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ากับ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตปลานิลและจัดกิจกรรมงานกินปลานิลแปลงใหญ่ในงานอนุสรณ์ผู้เสียสละ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ในระหว่างวันที่ 31 มกราคม-7 กุมภาพันธ์ 2562 เป็นการส่งเสริมการบริโภคปลานิล มีกิจกรรมนิทรรศการการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการบริโภคปลานิลแปลงใหญ่ กิจกรรมระดมความคิดผู้ผลิตพบผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดทิศทางการตลาด กิจกรรมแข่งขันทำอาหารเมนูสร้างสรรค์จากปลานิลแปลงใหญ่ให้ผู้ร่วมงานได้รับประทานเมนูสร้างสรรค์จากปลานิล จัดกิจกรรมแข่งขันกินปลานิลแปลงใหญ่ (เผาเกลือ) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคปลานิลและจำหน่ายปลานิลสด ปลานิลเผาเกลือให้กับผู้เยี่ยมชมงาน

8. ผู้ศึกษา ได้จัดหาสถานที่จำหน่ายปลานิลแปลงใหญ่ ในบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้า ได้แก่ แม็คโคร สาขาพะเยา และจำหน่ายในตลาดเกษตรกรบริเวณศาลากลางจังหวัดพะเยา

9. ผู้ศึกษา ได้ประสานกับกลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา (วิสาหกิจชุมชนบ้านโป่งเกลือ) ให้รับซื้อผลผลิตปลานิลสดที่กลุ่มแปลงใหญ่ฯ เดิมจะรับซื้อปลานิลสดผ่านพ่อค้าคนกลาง แต่ในปัจจุบันรับซื้อจากจุดจำหน่ายของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ อย่างต่อเนื่อง ครั้งละ 30-50 กิโลกรัม เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แบรนด์นิลลาพะเยา (Nilla Phayao) เช่น กรอบเค็มผสมเนื้อปลานิล ผงโรยข้าว เป็นต้น สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เพราะนำเนื้อปลานิลจากฟาร์มเลี้ยงปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มาแปรรูปและได้รับรองมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน OTOP 3 ดาว (Rising Star) ในปี พ.ศ. 2562 จากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่น ประเภทกลุ่มเกษตรกรแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดพะเยา ประจำปี 2563 และได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้าประมงที่จำหน่ายผ่านเว็บไซต์ Fisheries Shop ระดับคุณภาพชั้นที่ 1 สินค้าคุณภาพมาตรฐานดีเยี่ยม (ตะเพียนทอง)

10. ผู้ศึกษา ได้ร่วมจัดทำแผนและให้ความเห็นชอบแผนธุรกิจของแปลงใหญ่ปลานิล กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด ในการขอรับการสนับสนุนโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพะเยา วงเงิน 10,000,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาปัจจัยการผลิต

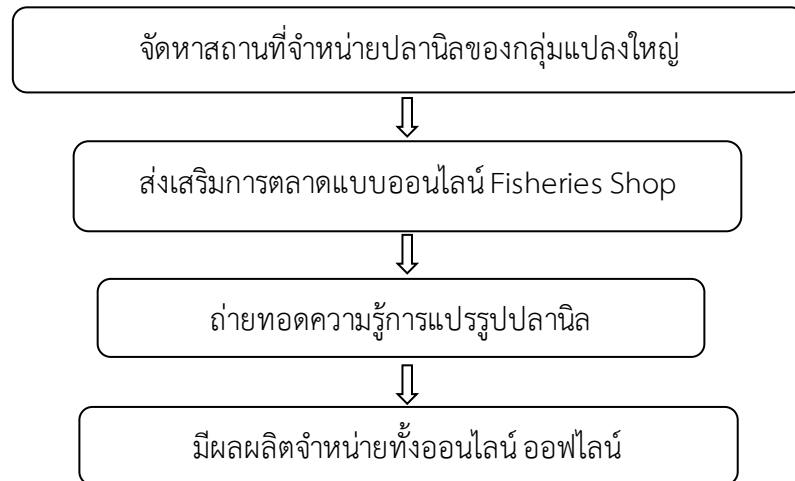
11. วันที่ 25 มิถุนายน 2562 ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าการลงทุน และเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการค้าขายแดนจังหวัดพะเยา กับแขวงไชยะบุรี และแขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิลในบ่อดินในระหว่างการศึกษาดูงานเป็นการถ่ายทอดความรู้และเชื่อมโยงการค้าการเพาะเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์เพื่อพัฒนาตลาดระหว่างประเทศ

12. กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด เป็นแหล่งศึกษาดูงานการเลี้ยงปลานิลในภาคเหนือ โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานการเลี้ยงปลานิลในจังหวัดพะเยา

13. ผู้ศึกษา ได้ติดตามเผ่าระวังและให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อแจ้งเตือนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเตรียมรับมือกับโรคระบาดสัตว์น้ำ ในภาวะฝนทิ้งช่วง ภัยแล้ง เป็นต้น

14. ผู้ศึกษา ได้สำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการหลังการดำเนินงานเกษตรกรจำนวน 115 ราย พบว่า ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ ลดลงร้อยละ 13.65 และรายงานผลการดำเนินโครงการต่อกรมประมงเป็นรายเดือน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณจนถึงปีงบประมาณ 2562 (ตุลาคม 2561-กันยายน 2562) ดำเนินการบันทึกข้อมูลความก้าวหน้าของแปลงใหญ่ในระบบ Bigfarm ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.2.3 ผลงานที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2563

ภาพที่ 4 ผังการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2563

มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้ศึกษา ได้ร่วมจัดหาสถานที่จำหน่ายผลผลิตปลานิล กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้เปิดจุดจำหน่ายปลานิลสดและผลผลิตการแปรรูปปลานิลของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด บริเวณหน้าสหกรณ์อำเภอเมืองพะเยา ทางหลวงเชียงราย-ลำปาง ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
2. ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำส่งเสริมการขายปลานิลผ่านช่องทางออนไลน์ เฟซบุ๊กของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ในชื่อกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาเมืองพะเยา จำกัด และแอปพลิเคชัน ไอเอ็ม พะเยา Fisheries Shop ของกรมประมง และมีบริการจัดส่งในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา
3. ผู้ศึกษา นำความรู้จากการแปรรูปสัตว์น้ำของกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง มาถ่ายทอดความรู้หลักการแปรรูปสัตว์น้ำ การทำไส้อ้วปลานิล การทำปลานิลแดดเดียว เพื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการผลิตและจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดพะเยา และจังหวัดใกล้เคียง
4. ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ นำผลผลิตปลานิลสด และปลานิลแปรรูปออกจำหน่าย ในตลาดออฟไลน์ (จำหน่ายหน้าร้านและห้างสรรพสินค้า) และตลาดออนไลน์ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา

2.3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข

จากการดำเนินงานระหว่างปีงบประมาณ 2561-2563 พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือผลผลิตปลานิล ล้นตลาด ราคาผลผลิตปลานิลตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา และการระบาดของโรคสัวัวน้ำ ผู้ศึกษา จึงได้วางแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

2.3.1. ปัญหาผลผลิตปลานิลออกมาพร้อมกันจำนวนมากทำให้ล้นตลาด ดำเนินการแก้ไขโดยควบคุมปริมาณผลผลิต โดยผู้ศึกษาและเกษตรกรมีการวางแผนการผลิต (แผนการจัดซื้อลูกพันธุ์) ร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ นำไปใช้ ลดปริมาณการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงในปริมาณที่เหมาะสม และกำหนดให้เกษตรกรซื้อปลาจากกลุ่มแปลงใหญ่ฯ โดยตรง เพื่อที่จะควบคุมปริมาณการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร เป็นการวางแผนการผลิตเพื่อคาดการณ์ผลผลิตปลานิลล่วงหน้า หลังจากที่ได้ดำเนินการตามแผนการผลิตปลานิล พบว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน ผลผลิตปลานิลที่ออกจำหน่ายมีปริมาณเพียงพอต่อผู้บริโภค พบว่าไม่มีปลานิลล้นตลาดแต่อย่างใด

2.3.2 ปัญหาราคาผลผลิตปลานิลตกต่ำ ความต้องการบริโภคปลานิลลดลง ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยผู้ศึกษาได้ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปปลานิลให้กับเกษตรกรเพื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลาย เช่น ปลานิลแดดเดียว ข้าวเกรียบปลานิล ไส้ฉั้วปลานิล สาคุไส้ปลานิล เป็นต้น เพื่อสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค และเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปปลานิล

2.3.3 ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิตปลานิล มีวิธีการแก้ไขโดยกลุ่มแปลงใหญ่ฯต้องมีทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตหลากหลายช่องทาง ผู้ศึกษา ได้ประสานงานเพื่อบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหา โดยจัดหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิตปลานิลและมีจุดจำหน่ายสินค้าผลผลิตของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการเสนอขายสินค้าผ่านทางตลาดออนไลน์ ซึ่งเป็นการปรับการจำหน่ายผลผลิตปลานิลให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.3.4 ผลผลิตไม่สามารถจำหน่ายตามรอบการผลิตได้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปีงบประมาณ 2562 จนถึงปัจจุบัน มีแนวทางแก้ไขคือ เกษตรกรต้องปรับกระบวนการขายและผลิตสินค้าให้หลากหลายตามความต้องการของผู้บริโภค มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิลเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคให้สามารถบริโภคได้ทุกเพศทุกวัย จำหน่ายในตลาดแบบออฟไลน์ และออนไลน์ เป็นการกระจายผลผลิตและสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค ทำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

2.3.5 โรคระบาดสัวัวน้ำ เกิดจากปรสิตกลุ่มเห็บระฆัง เกาะตามส่วนต่าง ๆ ของปลาทำให้ปลาว่ายน้ำ เชื่องช้า มีบาดแผลตามตัว กินอาหารน้อยลง ทำให้ปลาตายจำนวนมาก พบในช่วงฤดูร้อนจนถึงต้นฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมีนาคมจนถึงเดือนกรกฎาคมของทุกปี

มีแนวทางการป้องกัน คือ ลดอัตราการปล่อยปลานิลงเลี้ยงเพื่อสามารถจัดการบ่อเลี้ยงปลาได้ง่าย ติดตั้งเครื่องให้อากาศเพื่อเติมอากาศในน้ำอย่างต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการของปลา และเติมเกลือแกงลงไปบ่อเลี้ยงเพื่อลดความเครียดของปลา ไม่ควรใช้ยาหรือสารเคมีเมื่อเกิดโรคแล้วอาจส่งผลให้การใช้ยาและสารเคมีไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคได้

แนวทางการแก้ไขเมื่อเกิดโรค คือ ลดหรืองดให้อาหารปลา เพื่อป้องกันการสูญเสียอาหารและการเน่าเสียอาหารบนพื้นบ่อ หากปลามีขนาดโตแล้วให้ทยอยจับออกมาเพื่อจำหน่ายเพื่อลดความหนาแน่นในบ่อเลี้ยงปลา ใช้ยาหรือสารเคมีตามความจำเป็น ผู้ศึกษาแนะนำให้เกษตรกรใช้ฟอร์มาลิน 30-50 ซีซี ต่อน้ำ 1,000 ลิตร (คำนวณปริมาตรของน้ำในบ่อเลี้ยงปลาจาก ความกว้างxความยาวxความลึก) แช่นาน 24 ชั่วโมง ตามคู่มือการป้องกันและกำจัดโรคปลา (สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำจืด, 2553) และเปลี่ยนถ่ายน้ำเพื่อให้เห็บระฆังหลุดออกจากตัวปลา สำหรับปลาที่ป่วยและตายให้นำออกจากพื้นที่บ่อเลี้ยง โดยการนำไปฝังหรือเผาทำลาย ลดหรือตัดวงจรด้วยการโรยปูนขาวป้องกันแมลงวันและสัตว์อื่น ๆ จะเข้ามาทำให้เชื้อโรคแพร่กระจาย จะสามารถรักษาและลดอัตราการตายของปลาและตัดวงจรการระบาดของโรคเห็บระฆังได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวทางการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคสัตว์น้ำ (เห็บระฆัง) ที่ผู้ศึกษาได้ถ่ายทอดความรู้ตนเองได้

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

ผลสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปทานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด เป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานของผู้ศึกษา และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ มีการนำนโยบายมาประยุกต์สู่การปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติงานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้ง 5 ด้าน ของโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดังนี้

- 3.1 ด้านการลดต้นทุนการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
- 3.2 ด้านการเพิ่มผลผลิต
- 3.3 ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP
- 3.4 ด้านการบริหารจัดการ
- 3.5 ด้านการตลาด

บรรยงค์ (2543) กล่าวว่า การประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการตัดสินใจตีความหมายสิ่งใดอย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยความยุติธรรมบุคคลทุกคนต้องให้ความสำคัญของการประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร การพิจารณาผลผลิต (Output) ขององค์กรว่าตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั่นคือความสำเร็จ โดยมั่นใจว่ามีการควบคุมการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และยึดมั่นในกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบ สร้างความมั่นใจว่าโครงการภายใต้ความรับผิดชอบจะสำเร็จตามเวลาและงบประมาณที่กำหนด มีการกำกับติดตามและประเมินผล เน้นที่ผลลัพธ์ และวัดผลที่ดีมีคุณภาพ ผลสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปทานิล) กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด มีข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน จากผลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
จำนวนบ่อเลี้ยงเฉลี่ยต่อราย (บ่อ)	2	2
ขนาดบ่อ (ไร่)	1.93	1.93
ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)	7	7
อัตราการปล่อย (ตัวต่อรุ่น)	15,655	13,883
ขนาดผลผลิตที่จับ (กก.ต่อตัว)	0.79	0.82

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
อัตรารอด (ร้อยละ)	72.30	79.96
อัตราแลกเนื้อ (FCR)*	1.45	1.40
ผลผลิตต่อรุ่น (กก.)	8,990.43	9,097.30
ราคาขายเฉลี่ย (บาทต่อกก.)	47.50	48.11
รายได้ต่อรุ่น (บาท)	428,570.12	437,699.00
ต้นทุนต่อรุ่น (บาท)	353,046.04	333,067.64
กำไรต่อรุ่น (บาท)	75,524.08	104,631.36
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	2,055.47	2,079.90
รายได้ต่อไร่ (บาท)	97,983.23	100,070.35
ต้นทุนต่อไร่ (บาท)	89,484.58	78,178.50
กำไรต่อไร่ (บาท)	8,498.65	21,891.85
ต้นทุนต่อกิโลกรัม (บาท)	43.53	37.59
กำไรต่อกิโลกรัม (บาท)	4.13	10.53

ตารางที่ 2 โครงสร้างต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จากผลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
	บาท/รุ่น	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/รุ่น	บาท/ไร่	ร้อยละ
ค่าลูกพันธุ์	9,469.39	4,896.79	2.68	8,259.13	4,270.95	2.48
ค่าอาหาร	328,066.61	169,649.20	92.92	309,535.65	160,066.50	92.93
ค่ายา ปุ๋ย และสารเคมี	1,477.83	764.21	0.42	1,471.91	761.15	0.44
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ	14,032.21	7,256.32	3.98	13,800.95	7,136.72	4.15
รวม	353,046.04	182,566.52	100	333,067.64	172,235.32	100

3.1 ด้านการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลบ่อดิน

จากตารางที่ 1 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน ผลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด เกษตรกรจำนวน 115 ราย พบว่า ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่จากเดิม มีต้นทุนต่อกิโลกรัม 43.53 บาท และหลังจากเข้าร่วมโครงการ มีต้นทุนต่อกิโลกรัม 37.59 บาท ต้นทุนต่อกิโลกรัมลดลงร้อยละ 13.65 ต้นทุนหลักในการเลี้ยงสัตว์น้ำคือ ค่าอาหารสัตว์น้ำ โดยต้นทุนค่าอาหารก่อนเข้าร่วมโครงการ 169,649.20 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าอาหารหลังเข้าร่วมโครงการ 160,066.50 บาทต่อไร่ ลดลง 9,582.70 คิดเป็นร้อยละ 5.64 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาคือต้นทุนค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ (ค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าในการสูบน้ำ) ค่าลูกพันธุ์ และค่ายา ปุ๋ย และสารเคมี เป็นลำดับต่อมา ความสำเร็จของต้นทุนการผลิตปลานิลในบ่อดินลดลง เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำของผู้ศึกษาและกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการวางแผนการทำงานและปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ สามารถลดต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิล ต้นทุนด้านอาหารสำเร็จรูป และต้นทุนโดยใช้จุลินทรีย์ ป.ม.1

การคำนวณร้อยละของต้นทุนที่ลดลงในการเลี้ยงปลานิลในบ่อดิน

$$\frac{\text{ต้นทุนก่อน}-\text{ต้นทุนหลัง}}{\text{ต้นทุนก่อน}} \times 100 = \text{ร้อยละของต้นทุนที่ลดลง}$$

3.1.1 การลดต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิล

ก่อนเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) เกษตรกรปล่อยปลานิลลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่น 6,000–8,000 ตัวต่อไร่ หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ผู้ศึกษาได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิลเพื่อลดต้นทุน ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเปลี่ยนความคิดในการเลี้ยงปลานิล มีการอนุบาลลูกปลาในบ่ออนุบาล แล้วจึงแยกลูกปลาออกมาเลี้ยงในบ่อเลี้ยง กำหนดให้ปล่อยปลานิลลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่นประมาณ 3,000 ตัวต่อไร่ จากตารางที่ 2 พบว่า ต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิลลดลง โดยต้นทุนค่าลูกพันธุ์ก่อนเข้าร่วมโครงการ 4,896.79 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าลูกพันธุ์หลังเข้าร่วมโครงการลดลงเหลือ 4,270.95 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.78 ของต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิล สอดคล้องกับ พิสมัย (2562) กล่าวว่า การลดความหนาแน่นของสัตว์น้ำที่ปล่อยในบ่อเลี้ยงเป็นการลดต้นทุนค่าพันธุ์สัตว์น้ำ เหมาะสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบไม่หนาแน่น เช่น ปลานิล กำหนดอัตราการปล่อยปลานิลจาก 5,000–10,000 ตัวต่อไร่ ลดลงเหลือ 2,000–3,000 ตัวต่อไร่ เช่นเดียวกับ กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (2559) แนะนำให้ปล่อยพันธุ์ปลานิลขนาด 2-3 เซนติเมตร ลงไปในอัตรา 2,500–4,000 ตัวต่อไร่ ทำให้ปลาเจริญเติบโตรวดเร็ว มีขนาดสม่ำเสมอ สามารถลดต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิลได้ร้อยละ 25-40 ของค่าพันธุ์ปลาที่ปล่อย 10,000 ตัวต่อไร่

ความสำเร็จในการจัดทำแผนและกำหนดปริมาณการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงในอัตราความหนาแน่นต่ำ ทำให้ปลาเจริญเติบโตถึงขนาดที่ตลาดต้องการเร็ว ขนาดปลาใกล้เคียงกัน ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงสั้น คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงไม่เน่าเสียเหมือนการเลี้ยงปลานิลในอัตราความหนาแน่นสูง ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคสัตว์น้ำ ทำให้ประหยัดต้นทุนค่าพันธุ์ปลา

3.1.2 การลดต้นทุนด้านอาหารสำเร็จรูปที่ใช้เลี้ยงปลา

ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรซื้ออาหารเลี้ยงปลานิลจากร้านค้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายอาหารสัตว์น้ำภายในจังหวัดพะเยา ซึ่งมีราคาสูง จากการรวมกลุ่มของเกษตรกร ผู้ศึกษาจึงได้ให้คำแนะนำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จัดซื้ออาหารรวมกันจากบริษัทผู้ผลิตโดยตรงในรูปแบบกลุ่มสหกรณ์ประมง เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารสัตว์น้ำ จากตารางที่ 2 พบว่า ต้นทุนค่าอาหารปลานิลลดลงโดยต้นทุนอาหารปลา ก่อนเข้าร่วมโครงการ 169,649.20 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าอาหารปลา หลังเข้าร่วมโครงการลดลงเหลือ 160,066.50 บาทต่อไร่ ลดลง 9,582.70 คิดเป็นร้อยละ 5.65 สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า การรวมกลุ่มกันทำให้เกษตรกรสามารถรับเอาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคจากบริษัทผู้ผลิตมาจำหน่ายให้กับสมาชิกได้ในราคาที่ถูกลงกว่าที่ต่างคนต่างไปซื้อมาจากตลาดโดยตรง

วิธีการให้อาหารปลา ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรจะให้อาหารปลาแค่จุดเดียว ทำให้ปลาบางตัวกินอาหารไม่ทัน จากการจับปลาเพื่อจำหน่ายจะพบว่าปลาที่มีขนาดไม่สม่ำเสมอ ผู้ศึกษาจึงได้ให้คำแนะนำในการให้อาหารปลา ให้เกษตรกรหว่านอาหารให้ทั่วทั้งบ่อ และสังเกตการณ์กินอาหารของปลา เพื่อให้ปลานิลได้กินอาหารอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ พิชมัย (2560) กล่าวว่า ปริมาณในการให้อาหารปลา กินพืช เช่น ปลานิล ควรให้อาหารกระจายให้ทั่วถึงทั้งบ่อ เพื่อป้องกันไม่ให้ปลาแย่งอาหารกันกิน การให้อาหารทำได้โดยการเดินให้รอบบ่อ สาดหรือโปรยอาหารให้ทั่วถึง ถ้าเป็นบ่อใหญ่ควรสาดหรือโปรยอาหารหลาย ๆ จุด เพื่อให้ปลาได้กินอาหารทั่วถึง ลดการสูญเสียอาหาร ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงสูงขึ้น การให้อาหารปลานิลแบบหว่านทั่วทั้งบ่อ จะทำให้ปลาในบ่อได้กินอาหารทั่วถึง ปลาที่เลี้ยงจะมีขนาดสม่ำเสมอ เป็นการลดต้นทุนค่าอาหารลดการสูญเสียอาหารเนื่องจากปลาไม่กินอาหาร สามารถคาดการณ์ผลผลิตได้จากอัตราการเจริญเติบโตของปลานิลจะมีขนาดเฉลี่ยใกล้เคียงกัน สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น ซึ่งความสำเร็จในการลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์น้ำเกิดจากการที่กลุ่มแปลงใหญ่ฯ เปิดใจ ยอมรับที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงและมองหาแนวทางในการลดต้นทุนค่าอาหารปลานิล ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง

3.1.3 การลดต้นทุนโดยใช้จุลินทรีย์ ปม. 1

หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ผู้ศึกษาได้ส่งเสริมและสาธิตการใช้จุลินทรีย์ ปม. 1 ให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ โดยสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา สนับสนุนวัสดุและเครื่องเพิ่มออกซิเจนสำหรับขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม. 1 เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลานิล ทำให้คุณภาพน้ำดีขึ้น ลดต้นทุนในการเปลี่ยนถ่ายน้ำและลดอัตราการตายของปลานิลในบ่อเลี้ยง จากตารางที่ 2 พบว่าค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ (ค่าน้ำมันและไฟฟ้าในการสูบน้ำ) ก่อนเข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายฯ 7,256.32 บาทต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีค่าใช้จ่ายฯ ลดลงเหลือ 7,136.72 บาทต่อไร่ ลดลง 119.60 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.65

ของค่าใช้จ่าย (ค่าน้ำมันและไฟฟ้าในการสูบน้ำ) สอดคล้องกับ เจริญ และคณะ (2551) กล่าวว่า การใช้ จุลินทรีย์ ปม. 1, 2 ช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ที่อยู่ในดินทำให้ลดการเน่าเสียของพื้นบ่อ และเกิดสารประกอบ อินทรีย์ชนิดต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อพื้นบ่อ มีสัตว์น้ำดินเพิ่มมากขึ้น ช่วยควบคุมคุณภาพน้ำ และ เจริญ และ ชินินทร์ (2552) ได้ใช้จุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำพบว่า มีต้นทุนในการเลี้ยงที่ลดลง และมีผลกำไรต่อกิโลกรัมสูงขึ้น เนื่องจากจุลินทรีย์ทำให้กุ้งกุลาดำมีอัตราการรอดและอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้น และไม่มีผลทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งสูงขึ้นกว่าเดิม

ผลสำเร็จของการใช้จุลินทรีย์ ปม.1 ในบ่อเลี้ยงปลานิลทำให้ต้นทุนในการเปลี่ยนถ่ายน้ำลดลง คุณภาพน้ำดีขึ้น เพิ่มปริมาณสัตว์หน้าดิน ที่เป็นอาหารสำหรับลูกปลาวัยอ่อน ทำให้ลูกปลานิลมีอาหารที่เหมาะสม มีอัตราการรอดสูงขึ้นและเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของปลาตลอดระยะเวลาการเลี้ยงปลา

สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1 และ 2 พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้ศึกษากับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ทำให้ต้นทุนค่าลูกพันธุ์ปลานิลลดลง ร้อยละ 12.78 ต้นทุนค่าอาหารสำเร็จรูปที่ใช้เลี้ยงปลาลดลงร้อยละ 5.65 และการใช้จุลินทรีย์ ปม.1 ในการเลี้ยงปลานิล ทำให้ต้นทุนการเปลี่ยนถ่ายน้ำลดลง ร้อยละ 1.65 ต้นทุนรวมของการเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดินลดลง ร้อยละ 13.65

3.2 ด้านการเพิ่มผลผลิต

จากการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการระบบ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด เกษตรกรจำนวน 115 ราย พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,055.47 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากเข้าร่วมโครงการผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,079.90 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.18 เกิดจาก ผู้ศึกษาได้ให้คำแนะนำให้ลดอัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยง โดยจัดทำแผนการจัดซื้อลูกพันธุ์ปลานิลเพื่อจำหน่ายให้กับ กลุ่มแปลงใหญ่ฯ และกำหนดให้ เกษตรกรต้องซื้อปลาจากกลุ่มแปลงใหญ่ฯ โดยตรงเพื่อที่จะควบคุมปริมาณการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร ทำให้ปริมาณการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงจากเดิม จำนวน 15,377 ตัวต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการ ปล่อยปลานิลลดลงเหลือ 13,883 ตัวต่อไร่ (ปริมาณการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงลดลง 1,494 ตัวต่อไร่) ตามการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\frac{\text{อัตราการปล่อยปลานิล (ตัวต่อไร่)} / \text{ขนาดบ่อ (ไร่)}}{\text{จำนวนบ่อเลี้ยงเฉลี่ยต่อราย}} = \text{อัตราการปล่อยปลานิล (ตัวต่อไร่)}$$

$$\frac{\text{ผลผลิตกิโลกรัมต่อไร่}}{\text{อัตราการปล่อยปลานิล (ตัวต่อไร่)}} \times 100 = \text{ร้อยละของผลผลิต}$$

ร้อยละของผลผลิต(หลังร่วมโครงการ) - ร้อยละของผลผลิต(ก่อนร่วมโครงการ) = ร้อยละของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 ข้อมูลอัตราการปล่อยปลานิลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ
อัตราการปล่อย (ตัวต่อไร่)	4,055.70	3,596.63
ผลผลิตที่ได้ (ร้อยละ)	50.68	57.82

จากการผลการคำนวณ สรุปได้เป็นตารางที่ 3 แสดงอัตราการปล่อยปลานิลก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 4,055.70 ตัวต่อไร่หลังเข้าร่วมโครงการ มีอัตราการปล่อยปลานิล 3,596.63 ตัวต่อไร่ ผลการปล่อยปลานิลลงเลี้ยงลดลงเฉลี่ย 459.07 ตัว คิดเป็นร้อยละ 11.31 ผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 50.68 ผลผลิตหลังเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 57.82 สรุปว่า ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.14 ความสำเร็จด้านผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้นเกิดจากการถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำของผู้ศึกษาและกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนวิธีเลี้ยงปลาและมีการนำจุลินทรีย์ ปม. 1 มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำระหว่างการเลี้ยงปลา สามารถเพิ่มผลผลิตปลานิลได้ ดังนี้

3.2.1 การเตรียมบ่อก่อนเลี้ยงปลา

ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิลกับเกษตรกร และถ่ายทอดความรู้กับเกษตรกรแกนนำแปลงใหญ่ฯ ในระหว่างการศึกษาดูงาน เพื่อให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้กับเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ให้มีการเตรียมบ่อ ก่อนปล่อยปลานิลลงเลี้ยง โดยการตากบ่อให้แห้งและโรยปูนขาวในอัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อปรับสภาพบ่อมีตะกอนที่ปากบ่อก่อนเติมน้ำ เพื่อกรองและป้องกันสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่อาจปะปนเข้ามาทำอันตรายต่อปลานิลที่เลี้ยงไว้ และให้คำแนะนำการเลี้ยงโดยให้เกษตรกรมีการอนุบาลลูกปลานิลก่อนเลี้ยง สอดคล้องกับ พิสมัย (2562) กล่าวว่า เพื่อให้มีอาหารธรรมชาติสม่ำเสมอตลอดการเลี้ยง ควรตากบ่อเลี้ยงปลาให้แห้ง โดยใส่ปูนขาว ดูแลไม่ให้มีพืชน้ำ กำจัดวัชพืชในบ่อและตัดหญ้ารอบบ่อสม่ำเสมอเพื่อป้องกันศัตรูปลา เช่นเดียวกับ กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (2559) กล่าวว่า ก่อนเลี้ยงปลาในบ่อต่อไปให้น้ำเลนเก่าออกหรือใช้วิธีไถพรวนดิน 2-3 ครั้ง ตากบ่อแล้วบดพื้นบ่อให้แน่น หว่านปูนขาวให้ทั่วพื้นบ่อและขอบบ่อ อัตรา 100-150 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อช่วยปรับสภาพดินพื้นบ่อให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลานิล และช่วยลดอัตราการตายของปลานิลจากเชื้อโรคและก๊าซไข่เน่าซึ่งเป็นพิษต่อปลานิลพื้นบ่อ และกำจัดวัชพืชในบ่อและรอบบริเวณบ่อเลี้ยงปลาเพื่อกำจัดศัตรู มีตะกอนที่ปากบ่อเพื่อกรองและป้องกันสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่อาจปะปนเข้ามาทำอันตรายต่อปลาที่เลี้ยงไว้

3.2.2 การใช้จุลินทรีย์ ปม. 1

ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำการใช้จุลินทรีย์ ปม. 1 ในบ่อเลี้ยงปลานิลกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลานิล โดยเกษตรกรได้นำจุลินทรีย์ ปม. 1 ไปใช้ในระหว่างการเลี้ยงปลานิล ในอัตรา 100 ลิตรต่อไร่ เดือนละ 2 ครั้ง ทำให้ปลานิลที่เลี้ยงในบ่อดินมีอัตราการรอดสูง ตามที่เจริญ และคณะ (2551) กล่าวว่า การใช้จุลินทรีย์ ปม. 1, 2 และจุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ช่วยในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ

โดยจะช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ที่อยู่ในดิน เกิดอาหารธรรมชาติ ซึ่งจำเป็นในการเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มอัตราการรอดให้ ลูกกุ้งวัยอ่อน ส่งผลให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสำเร็จของผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้น เกิดจากการถ่ายทอด ความรู้ให้คำแนะนำของผู้ศึกษาและกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการเตรียมบ่อที่ดีก่อนการเลี้ยงปลาและนำจุลินทรีย์ ปม. 1 มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำระหว่างการเลี้ยงปลา ทำให้สามารถเพิ่มผลผลิตปลานิลได้ ร้อยละ 7.14

3.3 การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP

ในปีงบประมาณ 2560 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำที่ดี (GAP) ปลานิล จากกรมประมง จำนวน 50 ราย จำนวน 50 ฟาร์ม ในปี 2562 ได้ดำเนินการเตรียม ความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานฯ (GAP) เพิ่มเติม จำนวน 65 ราย จำนวน 66 ฟาร์ม รวมได้รับรองมาตรฐานฯ (GAP) ปลานิล จำนวน 115 ราย จำนวน 116 ฟาร์ม จากเป้าหมายเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 115 ราย รวม ได้รับการรับรองมาตรฐานฯ ร้อยละ 100.86 โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เขต 2 (เชียงใหม่) เป็นผู้ตรวจประเมินฟาร์ม ความสำเร็จในการพัฒนาให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานฯ ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ศึกษาและทีมสนับสนุนฯ ได้เข้าไปถ่ายทอดหลักการปฏิบัติทางการประมงเพื่อให้ได้ รับรองมาตรฐานฯ ให้เกษตรกรนำไปพัฒนาปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงปลานิลเพื่อให้ได้รับมาตรฐานฯ โดยให้เกษตรกร คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้บริโภคเป็นสำคัญ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และต้องการที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงแบบเดิมให้ได้รับรองมาตรฐานฯ เป็นการดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ใส่ใจความปลอดภัยของตนเองและผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ฯ ให้ประสบความสำเร็จได้รับรองมาตรฐานฯ เกิดขึ้นจากเกษตรกร ส่วนใหญ่มีพื้นฐานการเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์มานาน และบางรายได้รับรองมาตรฐานระดับ Safety Level ซึ่งเป็นพื้นฐานของมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) สอดคล้องกับ วิลาสินี (2562) กล่าวว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องสุขลักษณะฟาร์มและการเก็บเกี่ยว เนื่องจากมีการนำเกณฑ์ มาตรฐานฯ (GAP) มาใช้เป็นระยะเวลานาน ทำให้เกษตรกรมีความรู้ เกิดแรงจูงใจให้เกษตรกรปฏิบัติตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) โดยเกษตรกรตระหนักถึงความต้องการของผู้บริโภค ในปัจจุบันที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพปลอดภัย และมีความตื่นตัวในการรักษาสภาพแวดล้อมที่สูงขึ้น

ความสำเร็จจากการพัฒนามาตรฐานฯ (GAP) ทำให้ผลผลิตปลานิลของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ได้รับการรับรองมาตรฐานฯ ร้อยละ 100.86 เกิดจากผู้ศึกษาได้ถ่ายทอดความรู้ด้านมาตรฐานฟาร์มและเกษตรกร ตระหนักถึงความปลอดภัยของตนเอง ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ทำให้สามารถจำหน่ายปลานิลให้กับผู้บริโภค อย่างมีคุณภาพและปลอดภัย เกิดความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคทั้งในจังหวัดพะเยาและจังหวัดใกล้เคียง

3.4 ด้านการบริหารจัดการ

จากที่เกษตรกรแปลงใหญ่ฯ มีการรวมกลุ่มอยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้มีการบริหารจัดการงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เกิดเป็นความสำเร็จในการบริหารจัดการ ซึ่งผู้ศึกษาสามารถสรุปความสำเร็จได้ ดังนี้

3.4.1 ด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต

ผู้ศึกษา ได้ให้คำแนะนำ โดยให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จัดซื้ออาหารรวมกันจากบริษัทผู้ผลิตโดยตรงในรูปแบบกลุ่มสหกรณ์ประมงเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารสัตว์น้ำ โดยกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีหน้าที่จัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร เช่น พันธุ์ปลา อาหารปลา เครื่องเพิ่มออกซิเจน เกลือแกง ปูนขาว จุลินทรีย์วิตามิน และยารักษาโรค ฯลฯ และร่วมวางแผนการผลิตปลานิลเพื่อควบคุมปริมาณการเลี้ยงและป้องกันปัญหาปลานิลล้นตลาด กรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า ประโยชน์ของรวมกลุ่มกัน เกษตรกรสามารถร่วมกันควบคุมพื้นที่และปริมาณผลผลิตให้อยู่ในปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการของตลาด ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม เป็นแนวทางสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร เพราะการรวมตัวกันนอกจากจะเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรอง ทั้งด้านการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิตแล้วยังนำมาซึ่งความร่วมมือกันของหมู่คณะ ซึ่งกลุ่มมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

3.4.2 ด้านการพัฒนาความรู้

ความสำเร็จในการการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการงานร่วมกัน ทำให้การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องซึ่งเกษตรกรได้นำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การลดต้นทุนการผลิต การขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม. 1 การเฝ้าระวังป้องกันและการรักษาโรคปลานิล การแจ้งเตือนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการเลี้ยงปลานิล เช่น ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยหนาว โรคระบาดสัตว์น้ำ และถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ เช่น การทำข้าวเกรียบปลา การทำไส้อ้วปลา การทำปลานิลแดดเดียว การทำปลาเส้นปรุงรส สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า การรับเทคโนโลยีหรือความรู้จากเจ้าหน้าที่ ถ้าเกษตรกรรวมตัวกัน การถ่ายทอดเทคโนโลยีของเจ้าหน้าที่ก็จะทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และเกษตรกรสามารถรับการถ่ายทอดได้รวดเร็วกว่า การถ่ายทอดเป็นรายบุคคล ซึ่งทำได้ช้าและไม่ทั่วถึง ตามหลักของการเรียนรู้ เกษตรกรจะเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิกได้ง่ายกว่าเรียนรู้จากบุคคลภายนอก ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ สามารถแลกเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการประกอบอาชีพด้านประมง ให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ พัฒนาคุณภาพสินค้าสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ สามารถหาตลาดและเชื่อมโยงการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าปลานิลแปลงใหญ่

ผลสำเร็จของการบริหารจัดการที่ดี เกิดจากการดำเนินงานของผู้ศึกษาและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของกลุ่ม ทำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ สามารถดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงปลานิลและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ผลผลิตมีมาตรฐาน (GAP) มีตลาดรองรับ ต้นทุนการผลิตลดลง เกษตรกรมีผลกำไรมากขึ้น

3.5 ด้านการตลาด

ความสำเร็จด้านการตลาด เกิดจากผู้ศึกษามีการดำเนินการร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ในการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตปาลานิล และแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าการตลาด มีการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง เกิดผลสำเร็จที่สามารถวัดได้เป็นรูปธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 การจัดสรรลูกปาลานิลให้กับสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ปี 2561

เดือน	เนื้อที่บ่อ	จำนวนลูกปาลานิลที่ปล่อยเลี้ยง		ระยะเวลา	น้ำหนักเฉลี่ย	ผลผลิตที่ได้	
	เลี้ยงปลา	ประมาณการ	เลี้ยงจริง	การเลี้ยง	เมื่อจับขาย	ประมาณการ	ผลผลิตจริง
	(ไร่)	(ตัว)	(ตัว)	(เดือน)	(กก.)	(กก.)	(กก.)
ต.ค.-60	60	180,000	183,000	6-6.5	0.75	67,500	68,625
พ.ย.-60	60	180,000	180,000	6-6.5	0.75	67,500	67,500
ธ.ค.-60	60	180,000	178,000	6-6.5	0.75	67,500	66,750
ม.ค.-61	60	180,000	160,000	6-6.5	0.75	67,500	60,000
ก.พ.-61	60	180,000	175,000	6-6.5	0.75	67,500	65,625
มี.ค.-61	60	180,000	189,000	6-6.5	0.75	67,500	70,875
เม.ย.-61	60	180,000	180,000	6-6.5	0.75	67,500	67,500
พ.ค.-61	60	180,000	192,000	6-6.5	0.75	67,500	72,000
มิ.ย.-61	60	180,000	183,000	6-6.5	0.75	67,500	68,625
ก.ค.-61	60	180,000	178,000	6-6.5	0.75	67,500	66,750
ส.ค.-61	60	180,000	190,000	6-6.5	0.75	67,500	71,250
ก.ย.-61	60	180,000	183,000	6-6.5	0.75	67,500	68,625
รวม		2,160,000	2,171,000			810,000	814,125

ตารางที่ 5 การจัดสรรลูกปลานิลให้กับสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ปี 2562

เดือน	เนื้อที่บ่อ	จำนวนลูกปลานิลที่ปล่อยเลี้ยง		ระยะเวลา	น้ำหนักเฉลี่ย	ผลผลิตที่ได้	
	เลี้ยงปลา	ประมาณการ	เลี้ยงจริง	การเลี้ยง	เมื่อจับขาย	ประมาณการ	ผลผลิตจริง
	(ไร่)	(ตัว)	(ตัว)	(เดือน)	(กก.)	(กก.)	(กก.)
ต.ค.-61	60	180,000	189,000	6-6.5	0.75	67,500	70,875
พ.ย.-61	60	180,000	192,000	6-6.5	0.75	67,500	72,000
ธ.ค.-61	60	180,000	183,000	6-6.5	0.75	67,500	68,625
ม.ค.-62	60	180,000	180,000	6-6.5	0.75	67,500	67,500
ก.พ.-62	60	180,000	178,000	6-6.5	0.75	67,500	66,750
มี.ค.-62	60	180,000	168,000	6-6.5	0.75	67,500	63,000
เม.ย.-62	50	150,000	150,000	6-6.5	0.75	56,250	56,250
พ.ค.-62	50	150,000	165,000	6-6.5	0.75	56,250	61,875
มิ.ย.-62	60	180,000	168,000	6-6.5	0.75	67,500	63,000
ก.ค.-62	60	180,000	175,000	6-6.5	0.75	67,500	65,625
ส.ค.-62	60	180,000	172,000	6-6.5	0.75	67,500	64,500
ก.ย.-62	60	180,000	185,000	6-6.5	0.75	67,500	69,375
รวม		2,100,000	2,105,000			787,500	789,375

3.5.1 การวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด

ผู้ศึกษา ได้จัดทำแผนการจัดสรรลูกพันธุ์ปลานิลร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรและกำหนดให้เกษตรกรต้องซื้อปลาจากสหกรณ์โดยตรงเพื่อควบคุมปริมาณการเลี้ยง และวางแผนการปล่อยปลาลงเลี้ยงให้เกษตรกรมีผลผลิตทยอยออกมา โดยกำหนดเป้าหมายไว้ในแต่ละเดือนให้เกษตรกรซื้อลูกปลาไปปล่อยลงเลี้ยงตามที่กำหนด เช่น ตารางที่ 3 เดือนเมษายน 2561 กำหนดให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จัดซื้อลูกปลานิล เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกร จำนวน 180,000 ตัว คำนวนอัตราการรอดที่ร้อยละ 50 จะมีผลผลิต 67,500 กิโลกรัม เฉลี่ยมีผลผลิต 2,250 กิโลกรัมต่อวัน และจากตารางที่ 4 เดือนเมษายน 2562 ให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จัดซื้อลูกปลานิลเพื่อจำหน่าย จำนวน 150,000 ตัว อัตราการรอดร้อยละ 50 จะมีผลผลิต 56,250 กิโลกรัม เฉลี่ยมีผลผลิต 1,875 กิโลกรัมต่อวัน จากการวางแผนการปล่อยปลานิลและได้ดำเนินการตามแผนเป็นการควบคุมปริมาณการเลี้ยงปลานิลให้อยู่ในระดับเหมาะสม ลดปริมาณผลผลิต ป้องกันปัญหาปลานิลล้นตลาดจากสรุปผลการประชุมสถานการณ์การผลิตและการตลาดปลานิลของจังหวัดพะเยา เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 พบว่าสถานการณ์การเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์ในจังหวัดพะเยามีผลผลิตออกสู่ตลาดในปริมาณที่มาก

จนเกิดภาวะปลานิลล้นตลาด ส่งผลให้ราคาจำหน่ายปลานิลตกต่ำเกษตรกรได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากช่วงปลายปี พ.ศ.2559 มีผลผลิตปลานิลจำนวนมาก ไม่สามารถระบายได้ทันส่งผลให้ในช่วงต้นปีงบประมาณ 2560 มีผลผลิตปลานิลล้นตลาด มีแนวทางการแก้ไขคือ วางแผนให้เกษตรกรแต่ละรายปล่อยปลาลงเลี้ยงในเวลาที่เหมาะสม ป้องกันไม่ให้ผลผลิตปลาออกสู่ตลาดในช่วงเวลาเดียวกัน ผลผลิตปลานิล จะอยู่ในระดับเหมาะสมไม่ล้นตลาด ผลสำเร็จของการจัดทำแผนฯ ที่ดีและดำเนินงานตามแผน ทำให้ผลผลิตปลานิลที่ออกจำหน่ายมีปริมาณเพียงพอ ไม่เกิดภาวะสินค้าปลานิลล้นตลาด และสอดคล้องปริมาณที่ตลาดต้องการ (สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา, 2560)

3.5.2 การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการของตลาด จัดทำแผนการตลาดพัฒนาปรับปรุงผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ดำเนินงานบูรณาการร่วมกันส่วนราชการและเอกชนในจังหวัดพะเยา อาทิ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตปลานิล ผลสำเร็จของการเพิ่มช่องทางจำหน่ายผลผลิตปลานิลเกิดจากการร่วมมือปฏิบัติของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ในการหาช่องทางการจำหน่ายเพิ่มเติม จากเดิมเกษตรกรจะขายผลผลิตปลานิลให้กับพ่อค้าคนกลางอย่างเดียว ทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาได้ ปัจจุบันนี้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ สามารถจำหน่ายผลผลิตปลานิล ในห้างสรรพสินค้าท็อปพลาซ่า สาขาพะเยา เพราะผลผลิตปลานิลที่ได้มีคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐานฯ (GAP) จำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยจำนวน 350 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) ว่าการรวมกลุ่มกันสามารถผลิตสินค้าหรือผลผลิตส่งตลาดหรือผลิตให้บริษัทเอกชนได้คุณภาพตามที่บริษัทต่าง ๆ เหล่านั้นต้องการภายใต้การตกลงราคากันล่วงหน้า เป็นการเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย เกษตรกรมีพลังต่อรองกับกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดมาเอารัดเอาเปรียบสมาชิกของกลุ่มฯ ได้

นอกจากกลุ่มแปลงใหญ่ฯ จะจำหน่ายผ่านร้านค้าแล้ว ปัจจุบันกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีจุดจำหน่ายปลานิลสดและผลผลิตการแปรรูปปลานิลของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด บริเวณด้านหน้าสำนักงานสหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองพะเยา ทางหลวงพหลโยธินเชียงราย-ลำปาง ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำหน่ายผลผลิต 80 กิโลกรัมต่อวัน จำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ รวมทั้งมีบริการจัดส่งในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา เป็นการเพิ่มทางเลือกในการจำหน่ายสินค้าและเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค และบรรยงค์ (2543) กล่าวว่า การให้บริการลูกค้า (Customer Service) ต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและสนองความต้องการลูกค้าช่วยให้เกิดผลสำเร็จได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และถือว่าเป็นสิ่งผูกพันจะต้องปรับปรุงการให้บริการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับศิริวรรณ และคณะ (2541 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2555) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดต้องเน้นการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคและสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาและช่องทางการจำหน่ายต้องตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยการใช้สื่อโฆษณาออนไลน์สามารถเข้าถึงผู้บริโภคเป็นกลุ่มใหญ่เหมาะสำหรับสินค้าที่ต้องการกระจายตลาดให้ครอบคลุมผู้บริโภคอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

ผู้ศึกษา ยังได้ดำเนินการประสานงานกับกลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำให้รับซื้อผลผลิตปลานิลที่เกษตรกรจำหน่ายไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขนมผสมเนื้อปลานิลภายใต้แบรนด์ นิลลาพะเยา (Nilla Phayao) เช่น กรอบเค็มผสมเนื้อปลานิล ผงโรยข้าว เป็นต้น สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เพราะนำเนื้อปลานิลจากฟาร์มเลี้ยงปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มาแปรรูปและได้รับรองมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน OTOP 3 ดาว (Rising Star) ในปี พ.ศ. 2562 จากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มเกษตรกรดีเด่น ประเภทกลุ่มเกษตรกรแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดพะเยา ประจำปี 2563 และได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้าประมงที่จำหน่ายผ่านเว็บไซต์ Fisheries Shop ระดับคุณภาพชั้นที่ 1 สินค้าคุณภาพมาตรฐานดีเยี่ยม (ตะเพียนทอง) สอดคล้องกับ ศิริวรรณ และคณะ (2541) อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2555) กล่าวว่า ต้องมีการปรับปรุงสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นถึงการสร้างความพอใจให้แก่ผู้บริโภคและสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

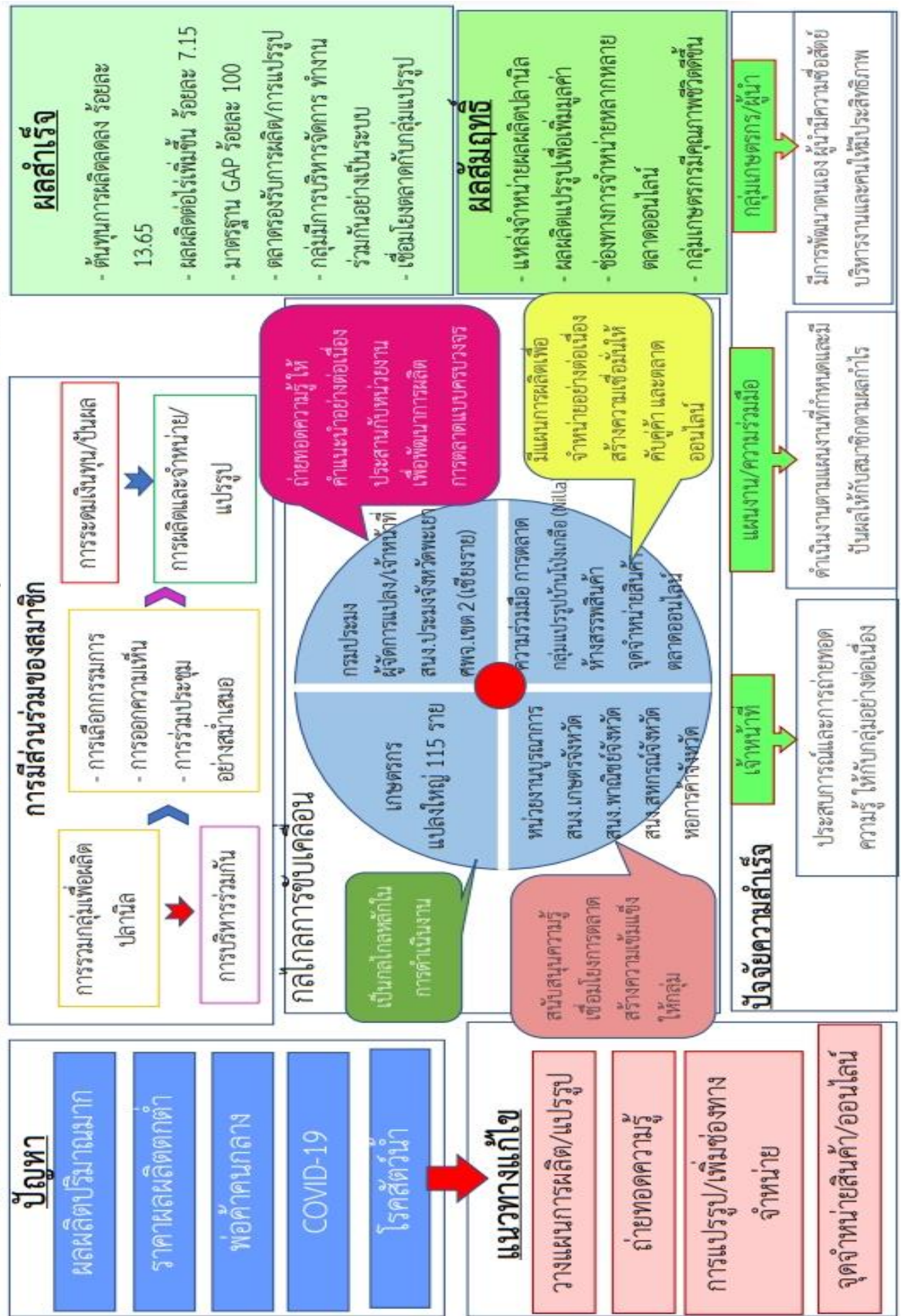
3.5.3 การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

ผู้ศึกษา ได้ถ่ายทอดวิธีการแปรรูปสัตว์น้ำตลอดจนทักษะการแปรรูปและประสานงานกับกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ นำวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการเก็บรักษาเนื้อปลาเพื่อรักษาคุณภาพของเนื้อปลา กับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ อย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีผลผลิตออกมาจำหน่าย เช่น ปลานิลแดดเดียว ข้าวเกรียบปลานิล ไส้ฮั่ว ปลานิล เป็นต้น มีทางเลือกในการผลิตและจำหน่ายได้อย่างหลากหลาย ตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภคสอดคล้องกับ บรรยงค์ (2543) กล่าวว่า ผู้ประกอบการต้องรู้จักใช้โอกาสในการพัฒนาการตลาดจากผลผลิตใหม่ มีการตัดสินใจที่จะเสี่ยงและริเริ่มการทำงานที่เสี่ยงเพื่อผลสำเร็จ ซึ่งมีคุณประโยชน์หรือเกิดความก้าวหน้าและ กรมส่งเสริมการเกษตร (2540 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า การรวมกลุ่มกันเกษตรกรสามารถจะแปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นได้ในกรณีที่ผลผลิตล้นตลาดหรือราคาผลผลิตตกต่ำโดยมีการลงทุนร่วมกันเช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ (2542 อ้างถึงใน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มเป็นปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกคณะกรรมการ การออกความคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรม การดำเนินงานกลุ่ม การรับรู้สถานการณ์ความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเป็นระยะ ๆ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างเป็นธรรม มีการประชุมพบปะระหว่างกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ สรุปได้ว่าผลสำเร็จที่เกิดจากการแปรรูปสัตว์น้ำ จะต้องประกอบด้วยความร่วมมือร่วมใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและต้องมีการพัฒนาการผลิตอย่างสม่ำเสมอ มีการรักษาคุณภาพของสินค้า เพื่อสร้างความพอใจและสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

ผลงานความสำเร็จในด้านการตลาด เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของผู้ศึกษาและกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ที่ร่วมกันดำเนินงานร่วมคิดเพื่อแก้ไขปัญหาปลานิลล้นตลาด และดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยวางแผนการผลิตปลานิลให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ซึ่งในปัจจุบันผลผลิตปลานิลสามารถจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าท็อปพลาซ่า สาขาพะเยา และมีร้านจำหน่ายปลานิลของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ จำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ เฟซบุ๊กของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาเมืองพะเยา และแอปพลิเคชัน ไออัม พะเยา Fisheries Shop ของกรมประมง และยังมีการนำผลผลิตปลานิลต่อยอดนำไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภค

จากการวิเคราะห์ผลสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า ผลสำเร็จของการดำเนินงานเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้ศึกษาและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการวางแผนการดำเนินงาน การบริหารงาน เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลานิลมานาน มีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อเรียนรู้เทคโนโลยี และรับข้อมูลใหม่ ๆ ที่ผู้ศึกษาได้ถ่ายทอดให้ โดยเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทำให้การดำเนินงานส่งเสริมเป็นไปโดยง่าย ซึ่งต้องอาศัยการถ่ายทอดความรู้ จากผู้ศึกษาที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของแปลงใหญ่ และผู้รับการถ่ายทอดมีความพร้อมที่จะรับข้อมูลสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน และร่วมกันดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานที่กำหนดไว้ สามารถปฏิบัติงานสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ทั้ง 5 ด้าน คือ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนามาตรฐาน GAP การบริหารจัดการ และการตลาด ซึ่งผู้ศึกษาสามารถสรุปบทเรียนได้เป็น Model การขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด ดังนี้

Model การขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ (ปทานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาน้ำจืดบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด

ภาพที่ 5 Model การขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ (ปทานิล) ของกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาน้ำจืดบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

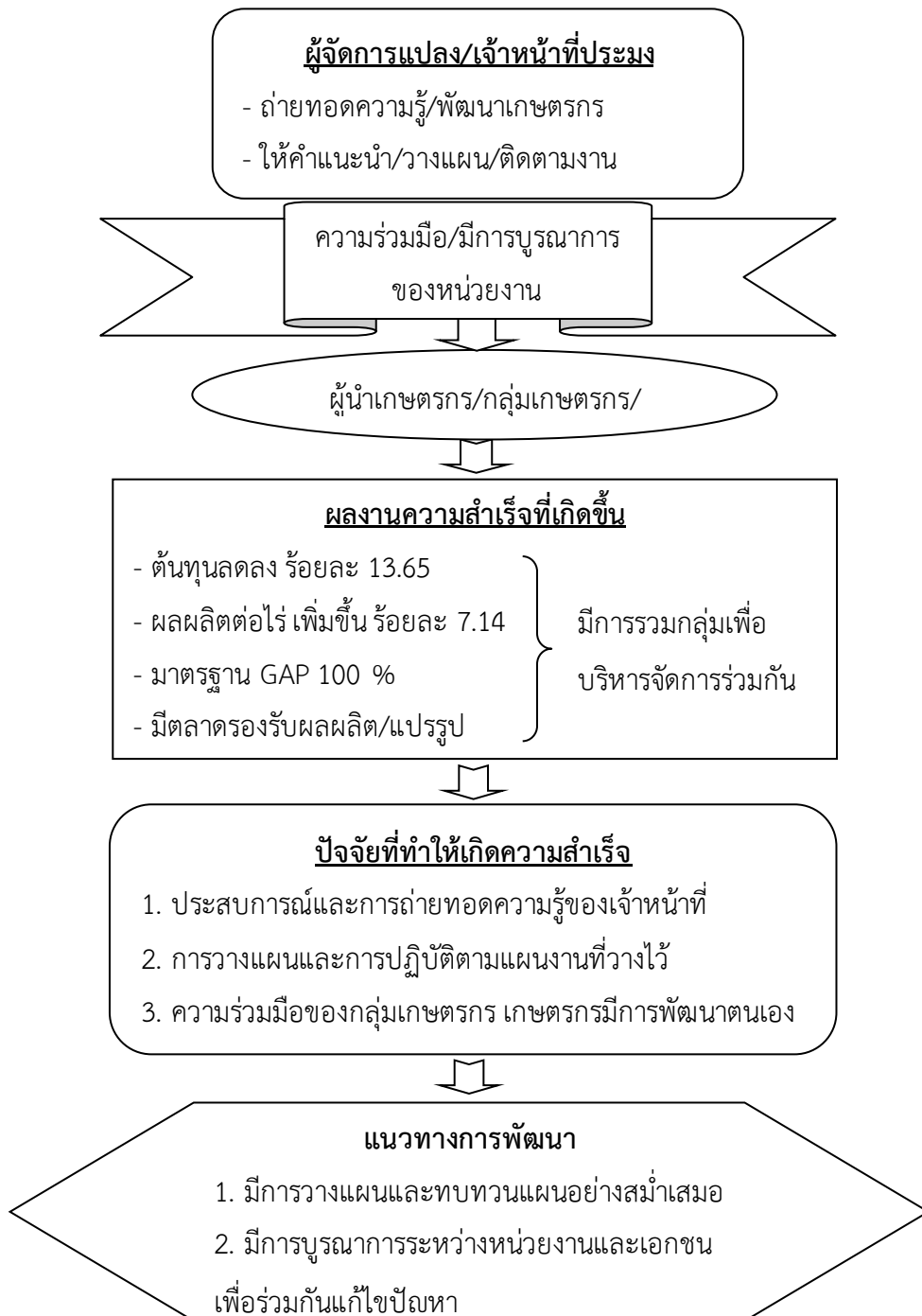
4.1 สรุป

จากการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ สินค้าปลานิล กลุ่มสหกรณ์ เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561-2563 ของสำนักงานประมงจังหวัดพะเยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการดำเนินงานร่วมกันของผู้ศึกษา กลุ่มแปลงใหญ่ฯ ในการพัฒนาแปลงใหญ่ ทั้ง 5 ด้าน การพัฒนาการผลิต การพัฒนามาตรฐาน การบริหารจัดการร่วมกัน และการจัดหาตลาด มีการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละภาคส่วนได้ใช้ทั้งความรู้ประสบการณ์ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามแผน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ของกลุ่มสหกรณ์ เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา เกิดจากผู้ศึกษาได้ร่วมกันทำงานกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ ความเข้มแข็งของผู้นำกลุ่มแปลงใหญ่ฯ และการถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำของผู้ศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยวางแผนการผลิตปลานิลร่วมกับเกษตรกร จัดทำและให้ความเห็นชอบแผนธุรกิจหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายปลานิล มีการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า เกษตรกรได้รับรองมาตรฐาน (GAP) ทุกราย และต้นทุนการผลิตรวมลดลงร้อยละ 13.65 มีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.14 ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน เศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัว จากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ ต้องปรับกระบวนการขาย โดยมีการทบทวนและวางแผนการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิลที่หลากหลาย จำหน่ายในตลาดทั้งออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการหลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภค และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นดังภาพที่ 5 และสรุปเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

4.1.1 ความสำเร็จของโครงการฯ เกิดจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้ศึกษา กลุ่มแปลงใหญ่ฯ และการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และที่สำคัญ คือ ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็ง มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา มีทัศนคติที่ดีในการดำเนินงาน เป็นที่ยอมรับของกลุ่มแปลงใหญ่ฯ จึงประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การลดต้นทุนการผลิต มีอัตราการปล่อยปลานิลเฉลี่ย 3,596.93 ตัวต่อไร่ มีการรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน และนำจุลินทรีย์ ปม. 1 มาใช้บำบัดน้ำระหว่างการเลี้ยงปลา เพื่อลดการเปลี่ยนถ่ายน้ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตรวมลดลง ร้อยละ 13.65 2) การเพิ่มผลผลิตปลานิล มีการเตรียมบ่อดินก่อนเลี้ยง การอนุบาลลูกปลานิล การใช้จุลินทรีย์ ปม. 1 ในระหว่างการเลี้ยง เกิดอาหารธรรมชาติ ผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.14 3) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ ใส่ใจในความปลอดภัยของตนเองและผู้บริโภค ทำให้ได้รับการรับรองมาตรฐานฯ จำนวน 115 ราย 116 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 100.86 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 4) การบริหารจัดการ

ร่วมกันในการวางแผนการดำเนินการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการปัจจัยการผลิต การแปรรูปผลผลิตและการจำหน่าย ทำให้มีกลุ่มแปลงใหญ่ๆ มีประสิทธิภาพในการทำงานเกิดเป็นความสำเร็จของโครงการ และ 5) การตลาด มีการบูรณาการร่วมกับและส่วนราชการและเอกชน วางแผนการพัฒนาให้มีตลาดรองรับผลผลิตปาลานิล และมีการแปรรูปสัตว์น้ำ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า มีการจำหน่ายให้กับกลุ่มแปรรูปเพื่อนำไปต่อยอดผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตปาลานิล และทำตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

ภาพที่ 6 แสดงปัจจัยที่ทำให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จและแนวทางการพัฒนา

4.1.2 ผลการศึกษา ตอบโจทย์วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อทราบปัจจัยที่ทำให้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) จังหวัดพะเยา ประสบผลสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

การนำนโยบายมาประยุกต์สู่การปฏิบัติ ให้สามารถปฏิบัติงานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้ง 5 ด้าน ของโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

1. ผู้ศึกษา มีประสบการณ์และมือนักความรู้ รวมถึงเทคนิคในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กระบวนการผลิต การพัฒนามาตรฐาน GAP การบริหารจัดการ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเชื่อมโยงการตลาด และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาให้กลุ่มแปลงใหญ่ฯ จนประสบผลสำเร็จ

2. ผู้ศึกษา ร่วมวางแผนกับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ และปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ อย่างเป็นระบบ กลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการปฏิบัติตามมีระเบียบแบบแผนชัดเจน มีความพร้อมในการพัฒนาและปรับตัวเพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีและรับข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการปรับแผนและวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การดำเนินงานส่งเสริมเป็นไปโดยง่าย สอดคล้องกับนโยบายตลาดนำการผลิต

3. กลุ่มเกษตรกร มีการพัฒนาตนเองและให้ความร่วมมือ ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทั้งวางแผนการผลิต การแปรรูปสัตว์น้ำและการเชื่อมโยงตลาด ทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน สามารถผลิต ผลผลิตปลานิลและจำหน่ายได้ตามเป้าหมาย

4.1.3 ผลการศึกษาตอบโจทย์วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อมีข้อสรุปแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่กรมประมงนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้อย่างเหมาะสม มีแนวทางสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ ควรมีการวางแผนและทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และพัฒนาองค์ความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาแปลงใหญ่ ทั้ง 5 ด้าน

2. เจ้าหน้าที่ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาให้มีผลผลิตที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ฯ มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจน เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุมงาน สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เช่น ด้านความสำเร็จ การรวมกลุ่ม การตลาด การลดต้นทุน การจัดการด้านอาหารและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปลานิล เป็นต้น

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 จากผลการศึกษา ผู้ศึกษา พบว่า การแก้ไขการดำเนินงานทำได้ล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์ อาทิ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การลือคตาวนในแต่ละพื้นที่ และภัยพิบัติต่าง ๆ จะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงแผนการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้กลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงทีและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

4.2.2 สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ควรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการให้เข้ากับยุคสมัย และทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา โดยใช้เทคโนโลยีและระบบออนไลน์ แบบ New Normal

บรรณานุกรม

- กรมประมง. 2559. คำสั่งกรมประมง ที่ 883/2559 เรื่อง การกำหนดโครงสร้างการแบ่งงานภายในและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานตามกฎหมายกระทรวงการแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2559. 23 กันยายน 2559.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2558. คู่มือการดำเนินงานการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ ปิงปประมาณ 2558. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 50 หน้า.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2560. สรุปสาระสำคัญโครงการตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 1-5.
- กองพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น. 2553. ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับการผลิตสัตว์น้ำ (จีเอ พี) พ.ศ. 2553. แหล่งที่มา: https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/view_qr_group/1270/7106. 2 มีนาคม 2564.
- กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด. 2559. คู่มือการเพิ่มประสิทธิภาพและการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล. กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 31 หน้า.
- กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด. 2562. คู่มือการปฏิบัติงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ตามแผนงานบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร (ปิงปประมาณ 2562). กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 32 หน้า.
- เจริญ เรืองหทัยธรรม และ ชรินทร์ แสงรุ่งเรือง. 2552. ผลของการใช้จุลินทรีย์กลุ่ม *Bacillus* spp. ต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon* Fabricius, 1798) ในบ่อดิน. เอกสารวิชาการฉบับที่ 11/2552. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 29 หน้า.
- เจริญ เรืองหทัยธรรม, ชรินทร์ แสงรุ่งเรือง และ เจษฎา เจริญวัฒน์. 2551. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้จุลินทรีย์ร่วมปม. 1, 2 กับจุลินทรีย์ Effective Microorganism (EM) กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon* Fabricius, 1798) ในบ่อดิน. เอกสารวิชาการฉบับที่ 57/2551. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 29 หน้า.
- ธรรินทร์ ใจเอื้อพลสุข. 2561. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. แหล่งที่มา: <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6527>. 1 พฤษภาคม 2564
- บรรยงค์ โตจินดา. 2543. การบริหารงานบุคคล (การจัดการทรัพยากรมนุษย์). รวมสาส์น 1997, กรุงเทพฯ. หน้า 215-217.
- พิสมัย สมสืบ. 2560. การผลิตอาหารสัตว์น้ำและแนวทางในการลดต้นทุน. กองวิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์น้ำ, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 95 หน้า.

- พิสมัย สมสืบ. 2562. คู่มือการจัดการด้านอาหารสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสัตว์น้ำ. กองวิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์น้ำ, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 64 หน้า.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. 2555. ส่วนประกอบการตลาด (Marketing Mix). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. แหล่งที่มา: <http://academic.udru.ac.th/~samawan/content/02marketingMix.pdf> . 16 มิถุนายน 2564
- วิลาสินี คงเล่ง. 2562. ความพร้อมในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) สำหรับฟาร์มเลี้ยงปลานิล ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังจังหวัดแพร่. เอกสารวิชาการฉบับที่ 1/2562. สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 59 หน้า.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เขต 2 (สมุทรสาคร). มปป. หัวเชื้อจุลินทรีย์ (ปม.1) สำหรับบำบัดสารอินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ. กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 1 หน้า.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสุพรรณบุรี. มปป. หัวเชื้อจุลินทรีย์ปม.1สำหรับบำบัดสารอินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ. แหล่งที่มา: https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20161123131035_file.pdf. 1 พฤษภาคม 2564
- สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำจืด. 2553. เอกสารคำแนะนำการป้องกันและกำจัดโรคปลา. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 33 หน้า.
- สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา. 2560. รายงานการประชุมสถานการณ์การผลิตและการตลาดปลานิลของจังหวัดพะเยา วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560. กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 5 หน้า.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ. 2563. การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Managment) เรื่องการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วม. แหล่งที่มา: http://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_7483165648.pdf . 20 เมษายน 2564

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา

ที่ ๗ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จังหวัดพะเยา

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิต ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกรในลักษณะประชารัฐ โดยมีกลไกการขับเคลื่อนในการดำเนินการ ๔ ทีม ประกอบด้วย ทีมตลาด ทีมลดต้นทุนการผลิต ทีมบริหารจัดการ และทีมผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ทุกกิจกรรม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรรายย่อยในการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีอำนาจต่อรองในการจัดหาปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ในต้นทุนที่ต่ำลง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

เพื่อให้การดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดพะเยา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ อย่างสูงสุด จึงขอแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะทำงานทีมตลาด ประกอบด้วย

๑) สหกรณ์จังหวัดพะเยา	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้แทนมูลนิธิสหหารบที่ ๓๔	คณะทำงาน
๓) พาณิชย์จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๔) อุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๕) เกษตรจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๖) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๗) ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	คณะทำงาน
๘) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พะเยา	คณะทำงาน
๙) ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๑๐) อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๑) ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๑๒) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงานและ เลขานุการ
๑๓) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่ได้รับมอบหมาย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

/ให้คณะทำงาน....

ให้คณะกรรมการทีมตลาด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ร่วมกับคณะกรรมการอื่นอีก ๓ ทีม ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรกรรมในแปลงใหญ่
๒. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาด เพื่อให้การผลิตในแปลงใหญ่สามารถเชื่อมโยงถึงการตลาด เช่น การสำรวจความต้องการของตลาด ข้อมูลภาพรวมของสินค้าที่ผลิต ร่วมจัดทำแผนการตลาด/การซื้อขาย การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การเพิ่มมูลค่าของสินค้า
๓. สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาดให้แก่สมาชิก
๔. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมอบหมาย

๒. คณะทำงานทีมลดต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย

๑) เกษตรจังหวัดพะเยา	ประธานคณะกรรมการ
๒) ผู้แทนมณฑลทหารบกที่ ๓๔	คณะกรรมการ
✓๓) ประมงจังหวัดพะเยา	คณะกรรมการ
๔) ปศุสัตว์จังหวัดพะเยา	คณะกรรมการ
๕) ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพะเยา	คณะกรรมการ
๖) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานพะเยา	คณะกรรมการ
๗) ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	คณะกรรมการ
๘) สหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะกรรมการ
๙) ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา	คณะกรรมการ
๑๐) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พะเยา	คณะกรรมการ
๑๑) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่	คณะกรรมการ
๑๒) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๓ (พะเยา)	คณะกรรมการ
๑๓) คณบดีคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา	คณะกรรมการ
๑๔) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา	คณะกรรมการและ เลขานุการ
๑๕) เกษตรอำเภอในพื้นที่แปลงใหญ่	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการทีมลดต้นทุนการผลิต มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ร่วมกับคณะกรรมการอื่นอีก ๓ ทีม ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรกรรมในแปลงใหญ่

๒. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่ ในด้านการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อให้การดำเนินงานของแปลงใหญ่บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในด้านพันธุ์ การจัดการดิน ปุ๋ย ศัตรูพืช (สัตว์ และประมง) เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ การพัฒนาคุณภาพสินค้าการเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการประสานงานลดค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต (ค่าเช่าที่ดิน ค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าอาหาร ค่าสารเคมี) เป็นต้น

๓. สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพ) ให้แก่สมาชิก

๔. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมอบหมาย

๓. คณะทำงานทีมบริหารจัดการ ประกอบด้วย

๑) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา	ประธานคณะทำงาน
๒) ผู้แทนมณฑลทหารบกที่ ๓๔	คณะทำงาน
๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ เชียงใหม่	คณะทำงาน
๔) เกษตรจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๕) ประมงจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๖) ปศุสัตว์จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๗) สหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๘) ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพะเยา	คณะทำงาน
๙) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานพะเยา	คณะทำงาน
๑๐) ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	คณะทำงาน
๑๑) ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๑๒) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พะเยา	คณะทำงาน
๑๓) อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยาหรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๔) ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดพะเยา	คณะทำงาน
๑๕) หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๖) นายชัยวุฒิ ฉัตรเงิน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานทีมบริหารจัดการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ร่วมกับคณะทำงานอื่นอีก ๓ ทีม ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรกรในแปลงใหญ่

๒. จัดทำแผนที่รายแปลง

๓. สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการให้แก่สมาชิก สร้างและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้จัดการแปลงและผู้ช่วยผู้จัดการแปลง รวมถึงการรวมกลุ่มและการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร

-๕-

๔. ประสานส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น การประสานแหล่งทุน การจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การให้ความรู้ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพรายแปลง เป็นต้น

๕. ติดตามการดำเนินงาน ประสานการแก้ไขปัญหา ทบทวนแนวทางการพัฒนา แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่

๖. ประเมินผลสำเร็จของระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ระดับแปลง/จังหวัด

๗. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมอบหมาย

๔. คณะทำงานทีมผู้จัดการแปลง ประกอบด้วย

๑) เกษตรอำเภอในพื้นที่แปลงใหญ่	ผู้จัดการแปลง
๒) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในพื้นที่แปลงใหญ่	ผู้ช่วยผู้จัดการแปลง
๓) ผู้นำเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่	ผู้ช่วยผู้จัดการแปลง

ให้คณะทำงานทีมผู้จัดการแปลง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. จัดทำแผนพัฒนาแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลง ผู้ช่วยผู้จัดการแปลงร่วมกับเกษตรกรสมาชิกทั้งหมดของแปลง ทีมสนับสนุนการดำเนินงาน ๓ ทีม และภาคีที่สนับสนุนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร่วมกันจัดเก็บ/วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ ทั้งนี้แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานจะต้องประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ แผนลดต้นทุนการผลิต แผนเพิ่มผลผลิต แผนการบริหารจัดการ แผนการตลาด

๒. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงแผนการพัฒนาแปลงใหญ่ทราบถึงแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการแปลงใหญ่

๓. ปฏิบัติ ติดตาม และควบคุม ให้มีการดำเนินงานระบบส่งเสริมการผลิตแบบแปลงใหญ่ตามแผนในข้อ

๑) โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับทีมงานทั้งหมด และภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

๔. แก้ไขปัญหา/อุปสรรคการดำเนินงาน

๕. เสนอแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานแปลงใหญ่ ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (Single command) และคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดตามลำดับ เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป

๖. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายณรงค์ศักดิ์ เอลิมเกียรติ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา

คำสั่งสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

ที่ ๒๘ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ด้วยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมประมง ได้อนุมัติให้สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ดำเนินการติดตามโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ซึ่งดำเนินการ ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยแรกเริ่มดำเนินงานโครงการฯ สำนักงานประมง จังหวัดฯ ได้มอบหมายให้ นายกันตภณ โรจนอุดมพร ตำแหน่ง ประมงอำเภอเมืองพะเยา ปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การบูรณาการในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และกลุ่มเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอแต่งตั้งให้ประธานสหกรณ์(กลุ่มแปลงใหญ่) มาปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด) ดังนี้

๑. นายมนัส นามบ้าน ประธานสหกรณ์เลี้ยงปลา ผู้จัดการโครงการฯ ภาคเกษตรกร
๒. นายกันตภณ โรจนอุดมพร ประมงอำเภอเมืองพะเยา ผู้จัดการโครงการฯ ภาคราชการ

โดยให้ผู้จัดการโครงการฯ ภาคเกษตรกร และผู้จัดการโครงการฯ ภาคราชการ มีหน้าที่ดังนี้

๑. ประสานงานร่วมกับคณะทำงานของทีมงานต่างๆ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตร แบบแปลงใหญ่ (สัตว์น้ำจืด)
๒. ร่วมดำเนินการประเมินผลผลิตและนำผลการประเมินมาวางแผนการตลาด
๓. ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร ระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนองค์ความรู้แนวทางการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของสมาชิกโครงการ
๔. สนับสนุนให้มีการเพิ่มการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ
๕. ประสานงานกับหน่วยงานราชการและภาคเอกชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการฯ

๖. ประสานงานอื่นๆ ตามที่ประมงจังหวัดพะเยา และคณะทำงานของทีมงานต่างๆ ภายใต้โครงการ ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ฯ ที่ได้มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายณัฐรัฐ พรเดชอนันต์)

เจ้าพนักงานประมงอาวุโส วิชาการราชการแทน
ประมงจังหวัดพะเยา

คำสั่งสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

ที่ ๓ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งทีมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล)
ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ตามที่ได้แต่งตั้งให้ นายกันตภณ ไรจนอุดมพร ตำแหน่งประมงอำเภอเมืองพะเยา ปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) และให้ นายมนัส นามบ้าน ประธานสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด ตำแหน่ง ปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการโครงการภาคเกษตรกร โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ในการนี้เพื่อให้การบูรณาการในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งทีมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ดังต่อไปนี้

๑. ทีมตลาด ประกอบด้วย

๑.๑ นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
๑.๒ นายสมชาย มะกา	ประมงอำเภอเชียงคำ
๑.๓ นายจิรากร บุญเรือง	ประมงอำเภอเชียงม่วน
๑.๔ นายวชิระ ศรีอ่ำ	ประมงอำเภอจุน
๑.๕ นางฐิติชญา เหลืองท่าเหมื่อน	เจ้าพนักงานประมงปฏิบัติงาน

มีหน้าที่

๑) วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด

๒) สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาด เพื่อให้การผลิตในแปลงใหญ่สามารถเชื่อมโยงถึงการตลาด เช่นการสำรวจความต้องการของตลาด ข้อมูลภาพรวมของสินค้าที่ผลิต ร่วมกันจัดทำแผนการตลาด/การซื้อขาย การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การเพิ่มมูลค่าของสินค้า วางแผนด้านการตลาด การเชื่อมโยงการตลาด เป็นต้น

๒. ทีมลดต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย

๒.๑ นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
๒.๒ นายสมชาย มะกา	ประมงอำเภอเชียงคำ
๒.๓ นายวชิระ ศรีอ่ำ	ประมงอำเภอจุน
๒.๔ นายจิรากร บุญเรือง	ประมงอำเภอเชียงม่วน
๒.๕ นางฐิติชญา เหลืองท่าเหมื่อน	เจ้าพนักงานประมงปฏิบัติงาน
๒.๖ นายกนกพล ครองทรัพย์	นักวิชาการประมง
๒.๗ ผู้แทนศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๑ (พะเยา)	

มีหน้าที่

1) วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด

2) สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของแปลงใหญ่ ด้านลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อให้การดำเนินงานของแปลงใหญ่บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านพันธุ์สัตว์น้ำ การจัดการบ่อ เครื่องจักรกล แหล่งน้ำ การพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการประสานงาน ลดค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต เป็นต้น

3) สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพ) ให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่

๓. ทีมบริหารจัดการ ประกอบด้วย

๓.๑ นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
๓.๒ นายณัฐรัฐ พรเดชอนันต์	หัวหน้ากลุ่มบริหารจัดการด้านการประมง
๓.๓ นายสมชาย มะการ	ประมงอำเภอเชียงคำ
๓.๔ นายวชิระ ศรีอ่ำ	ประมงอำเภอจุน
๓.๕ นายจิรากร บุญเรือง	ประมงอำเภอเชียงม่วน
๓.๖ นางฐิติชญา เหลืองท่าเหมื่อน	เจ้าพนักงานประมงปฏิบัติงาน
๓.๗ นายกนกพล ครองทรัพย์	นักวิชาการประมง
๓.๘ ผู้แทนศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๑ (พะเยา)	

มีหน้าที่

1) วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่ บูรณาการทำงานร่วมกันของทีมงานทั้งหมด

2) สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการให้แก่สมาชิก สร้างและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้จัดการแปลง และผู้ช่วยผู้จัดการแปลง รวมถึงการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร

3) ประสานและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เช่น การประสานแหล่งทุน การจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำการให้ความรู้ด้านบัญชีต้นทุนอาชีพรายแปลง การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานตามโครงการ ฯ เป็นต้น

4) ติดตามการดำเนินงาน ประสานการแก้ไขปัญหา ทบทวนแนวทางการพัฒนา แผนพัฒนา และแผนปฏิบัติงานในแปลงใหญ่

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายสนั่น ปานบ้านแพ้ว)
ประมงจังหวัดพะเยา

วันที่ ๑๔๖๑๖
วันที่ - 3 ก.ย. 2561
16-27๖
บันทึกข้อความ

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
วันที่ - ๓ ก.ย. ๒๕๖๑
เวลา ๑๓.๒๗ น.
เจ้าปลัด ภายใน

ส่วนราชการ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมฯ โทร/โทรสาร ๐๕๔-๔๓๓-๔๒๐

ที่ พย.๐๐๐๗/ ๕๐๗ วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการศึกษาดูงานแปลงต้นแบบด้านการประมง ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตร
.....แบบแปลงใหญ่ แปลงใหญ่ปลานิล จังหวัดพะเยา.....

เรียน อธิบดีกรมประมง

ด้วยสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ (ระบบส่งเสริมแปลงใหญ่การเลี้ยงปลานิล) การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริม
องค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่การเลี้ยงปลานิล
โดยนำเกษตรกรแกนนำและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาดูงานแปลงต้นแบบในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
ในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑ โดยมีเกษตรกรแกนนำในโครงการจำนวน ๓๐ ราย พร้อมเจ้าหน้าที่ ๕ ราย
รวมจำนวน ๓๕ ราย โดยใช้งบประมาณโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๑๙,๔๕๐ บาท นั้น

ในการนี้ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ขออนุมัติดำเนินงานโครงการศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ
ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ แปลงใหญ่ปลานิล ของจังหวัดพะเยา
กิจกรรมศึกษาดูงานแปลงใหญ่ด้านประมง ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย รายละเอียดตามโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ส.น. ๒๖.๐๐๐๗.
เพื่อโปรดพิจารณา

(นายสนั่น ปานบ้านแพ้ว)
ประมงจังหวัดพะเยา

(นายวิสูตร ศรีสิริวง)
เลขานุการกรม
๓ ก.ย. ๒๕๖๑

กลุ่มแผนและติดตามประเมินผล
รับที่ ๒๔๒๗
วันที่ 04 ก.ย. 2561
เวลา 11.๔๔ น.

เรียน น.ก.แผนและจัดทမ်း

(นางรัชณี ชมนุช)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

เรียน ๑๓๐๕๓๓
เพื่อโปรดดำเนินการ

๑๓.๐๕๓๓

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๑๕.๗/ ๑๑๗๒

กรมประมง

เกษตรกลาง เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

ศาลากลางจังหวัดพะเยา
เลขรับที่ 18550
วันที่ 19 กย 2561
เวลา

เรื่อง ขอแจ้งผลการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นในโครงการตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา
เลขที่รับ 1818
วันที่ 19 ก.ย. 61
เวลา 11.01 น.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่สัตว์น้ำจืด (หัวขบวน) จำนวน ๑ แผ่น
๒. ผลการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำนวน ๑ แผ่น
๓. ผลการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นโครงการผลิตเกษตรกรด้านการประมง จำนวน ๑ แผ่น
๔. แบบตอบรับเข้าร่วมรับโล่และใบประกาศรางวัลเกษตรกรดีเด่นและกำหนดการเข้ารับใบประกาศเกียรติคุณและโล่รางวัลในวันสถาปนากรมประมง จำนวน ๑๐ แผ่น

ด้วยกรมประมง ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นในโครงการตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ได้แก่ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่สัตว์น้ำจืด (หัวขบวน) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และโครงการผลิตเกษตรกรด้านการประมง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยเกษตรกรเข้ารับใบประกาศเกียรติคุณและโล่รางวัลในวันสถาปนากรมประมง ปีที่ ๙๒ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อเป็นการยกย่องประกาศเกียรติคุณและผลงานของเกษตรกรให้ปรากฏแก่สาธารณชน รวมทั้งเป็นตัวอย่างในการประกอบอาชีพด้านการประมง

ในการนี้ กรมประมงขอแจ้งรายชื่อและกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกรายละเอียด ดังนี้

๑. รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นในโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่สัตว์น้ำจืด (หัวขบวน) ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑
๒. รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒
๓. กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรดีเด่นในโครงการผลิตเกษตรกรด้านการประมง ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ทั้งนี้ขอให้แจ้งใบตอบรับการเข้าร่วมรับโล่และใบประกาศรางวัลเกษตรกรดีเด่น กลับมาที่กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๑ ทาง E-mail: inland.bigmodel@gmail.com ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและแจ้งสำนักงานประมงจังหวัด จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนธิ์ ภาณุพงศ์)

ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมประมง

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๖๐๐ - ๑๕ ต่อ ๑๔๑๓๓

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๖๔๓๐๔

กษ.พ.

นายสนธิ์ ภาณุพงศ์

นายสนธิ์ ภาณุพงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ผลการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่สัตว์น้ำจืด (หัวขบวน)

ลำดับที่	รางวัล	รายชื่อเกษตรกร	จังหวัด	ชนิดสัตว์น้ำ	คะแนนเฉลี่ย
๓	ชนะเลิศ	นายสุภสิทธิ์ เชื้อนแก้ว	เชียงราย	ปลานิล	๙๕.๒๕
๒	รองชนะเลิศ อันดับ ๑	นายคำอ้าย เขียวสีมา	พะเยา	ปลานิล	๙๓.๒๕
๓	รองชนะเลิศ อันดับ ๒	นายสมคิด พลโคกก่อง	กาฬสินธุ์	กุ้งก้ามกราม	๘๙.๖๓
๔	ชมเชย อันดับ ๓	นายสมปอง สาดแสง	ปราจีนบุรี	ปลานิล	๘๓.๘๘
๕	ชมเชย อันดับ ๒	นางแสงเดือน บุญทา	เชียงราย	ปลานิล	๘๓.๓๓

คำสั่งสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

ที่ ๓๗/๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปาลานิล) ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ตามคำสั่งสำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ที่ ๒๘/๒๕๖๑ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ได้มอบหมายให้ นายกันตภณ โรจนอุดมพร ตำแหน่งประมงอำเภอเมืองพะเยา ปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปาลานิล) ดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปาลานิล) ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งปัจจุบันนายกันตภณ โรจนอุดมพร ตำแหน่งประมงอำเภอเมืองพะเยา ได้ลาออกจากราชการมีผล ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ นั้น

ในการนี้เพื่อให้การบูรณาการในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและกลุ่มเกษตรกรมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งผู้จัดการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย ดังนี้

๑. นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง
ตำแหน่ง ผู้จัดการโครงการฯ ภาคราชการ
 ๒. นายมนัส นามบ้าน ประธานสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านต้าเมืองพะเยา จำกัด
ตำแหน่ง ผู้จัดการโครงการฯ ภาคเกษตรกร
- โดยให้ผู้จัดการโครงการฯ ภาคราชการและผู้จัดการโครงการฯ ภาคเกษตรกร มีหน้าที่ดังนี้

๑. ประสานงานร่วมกับคณะทำงานของทีมงานต่างๆ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ฯ ในการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ เช่น การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิต การวางแผนด้านการตลาด การเชื่อมโยงการตลาด และส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

๒. ร่วมดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในช่วงก่อนและหลังการดำเนินงานตามโครงการ ฯ

๓. ประสานงานกับหน่วยงานราชการและภาคเอกชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ ฯ ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การแสวงหาตลาดแห่งใหม่ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานตามโครงการ ฯ

๔. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ประมงจังหวัดพะเยา และคณะทำงานของทีมงานต่างๆ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ฯ ได้มอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายสนั่น ปานบ้านแพ้ว)

ประมงจังหวัดพะเยา

ข้อมูลพื้นฐาน

1. พื้นที่เลี้ยง...443.50...ไร่...-งาน...-...ตารางวา
2. ความเหมาะสมพื้นที่ R S1 E S2 E S3+N
3. แปลงย่อย...116... แปลง
4. สินค้า (ระบุสินค้าหลัก) ...ปลานิล....
5. คุณภาพผลผลิตมาตรฐาน (ระบุมาตรฐาน เช่น GAP/อินทรีย์) มาตรฐาน GAP 115 ราย
6. จำนวนสมาชิก.....115.....ราย เป็น Smart Farmer....12.....ราย
7. ผลผลิตรวม ..ปี 60 965,680 กิโลกรัม ปี 61 851,866 กิโลกรัม
8. กลุ่ม ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ เกษตรกร ☒ สหกรณ์
9. ทีมผู้จัดการแปลง ประกอบด้วย
 - ผู้จัดการแปลง นางขวัญจิรา เขียมประเสริฐ ผู้จัดการแปลงภาคราชการ
 - ผู้จัดการแปลง นายมนัส นามบ้าน ผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร
10. ประธานแปลงใหญ่นายมนัส นามบ้าน.....
11. คณะกรรมการแปลงใหญ่ ประกอบด้วย
 - 11.1 ชื่อ-นามสกุลนายอินคำ เป้าไม้..... ตำแหน่งประธานกรรมการ
 - 11.2 ชื่อ-นามสกุล ...นายสอน อ้อยหวาน..... ตำแหน่งเลขานุการ
 - 11.3 ชื่อ-นามสกุล ...นายทวีศิลป์ สันสุวรรณ..... ตำแหน่งเหรัญญิก (การตลาด)
 - 11.4 ชื่อ-นามสกุล ...นายศรีมูล เพียรมาพงศ์..... ตำแหน่งคณะกรรมการ (การเลี้ยงปลา)
 - 11.5 ชื่อ-นามสกุล ...นางวันเพ็ญ ทาทอง..... ตำแหน่งคณะกรรมการ (การแปรรูป)
 - 11.6 ชื่อ-นามสกุล ...นายทะ อ้อยหวาน..... ตำแหน่งคณะกรรมการ (ต้นทุนการผลิต)

เป้าหมายในการพัฒนา 5 ด้าน

ประเด็นพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา
1. ลดต้นทุนการผลิต รั้อยละ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
2. เพิ่มผลผลิต รั้อยละ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
3. เพิ่มมูลค่าผลผลิต	ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP ทุกราย ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ
4. การบริหารจัดการ	วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน
5. ตลาด	จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดเพื่อส่งเสริมการบริโภคปลานิล ประสานงานกับส่วนราชการและเอกชนเพื่อจำหน่ายผลผลิตปลานิลในจังหวัดพะเยา

ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรโครงการแปลงใหญ่ปี ๒๕๖๐ กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยาจำกัด

ลำดับ	ชื่อ	นามสกุล	ที่อยู่เกษตรกร					จำนวนพื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
			เลขบัตรประชาชน	เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1	นายเกรียงไกร	ภัสสรโยธิน	3560400123240	154	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
2	นายกรีช	นามบ้าน	3550200015117	104/1	6	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
3	นายทะ	อ้อยหวาน	3560100441491	134/1	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
4	นายบรรจบ	ธรรมไชย	3560100931774	358	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.25
5	น.ส.โสภา	ไถ่เจริญ	3560100436480	59/1	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
6	นางเจนจิรา	บุญนาค	3560100433421	137	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
7	นายศราวุธ	นามบ้าน	1560100251904	397	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
8	นายแปง	อ้อยหวาน	3560100433499	14/1	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
9	นางวลัยกร	เวสสะประวีณวงศ์	3560100434673	21	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
10	นายพลตรี	นามบ้าน	3560100436633	394	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
11	นายธีรพงษ์	สงวนพันธุ์	3560100435378	42/1	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
12	นายจันทร์คำ	ธรรมไชย	3560100433391	12	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
13	นายคณาพงษ์	อ้อยหวาน	1969800160761	173	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
14	นายสุทิน	อ้อยหวาน	3560100443711	444	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	6.75
15	น.ส.วิภาพร	สระสม	3560100449981	240/1	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
16	นางทัศนีย์	ยานะ	3560100449034	219	7	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	5.00
17	นางจันทร์คำ	เขียวสีมา	3560100851231	38	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.75
18	นายสมพล	สุภาวงศ์	3570100831311	61	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
19	นางสุพรรณ	รัตนปราการ	3560100450954	12/1	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
20	นางอำไพ	มาทะ	3560101016328	29	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	5.50
21	นายทวีศิลป์	สันสุวรรณ์	3570600093034	145	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
22	นายบุญทา	เขียวสีมา	3560101015909	82	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	5.00
23	นางสุพรรณ	เรืองงาม	3560101016425	95	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.50
24	นายอินคำ	เป่าไม้	3560100852696	74	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
25	นายสุสม	ท้าวล่า	3560101016263	27	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.25
26	นางจันทร์	เป่าไม้	3560100851355	165	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	6.00
27	น.ส.กรณิกา	เรืองงาม	3560101016379	134	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	5.00
28	นายเสาร์แก้ว	สันสุวรรณ์	3560101015615	15	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.75
29	นายวันชัย	ยวนใจ	1560100006161	18	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
30	น.ส.พนัน	ปันแก้ว	3560101015747	200	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
31	นายสมบูรณ์	คามแผ่น	3560100450407	3	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	4.00
32	นายเมียงคำ	เขียวสีมา	3560100851509	168	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
33	นางจันทร์หอม	สันสุวรรณ์	3560101016123	23	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	7.00
34	นางจันทร์สม	อ้อยหวาน	3560100852149	59	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
35	นายสุเทพ	ทาทอง	3560100450555	5/2	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	5.00
36	นางวันเพ็ญ	ทาทอง	3560101016387	78	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.50
37	นายบุญเยี่ยม	เรืองงาม	3560101016409	3/1	8	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
38	นายเปลี่ยน	ยานะ	3560100858813	110	9	บ้านตำ	เมืองพะเยา	พะเยา	3.25

ลำดับ	ชื่อ	นามสกุล	ที่อยู่เลขตรกร					จำนวนพื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
			เลขบัตรประชาชน	เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
39	นายคำอ้าย	เขียวลิมา	3560100851495	38	8	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
40	นายอุดม	ยานะ	3560100449018	298	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	6.00
41	นายปลัด	รัตนเกษมกุล	3560100444211	181	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	1.00
42	นางสาว	อภิวรค์	3560100045495	319	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	3.00
43	นายประยุทธ	นามบ้าน	3560100436625	46	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	1.75
44	นายกันยา	อินตะแก้ว	3560100440819	123	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	5.00
45	นายประสิทธิ์	เครือผืน	3560500264546	299	11	บ้านต้า	เมืองพะเยา	พะเยา	2.00
46	นายธีรพงษ์	สีเสียดคำ	3560500229066	216	1	สันโค้ง	ดอกคำใต้	พะเยา	4.25
47	นายเอกชัย	อินตะแก้ว	3560100440860	17	4	ท่าจำปี	เมืองพะเยา	พะเยา	7.00
48	นายมนต์ชัย	ยาสมุทร	3520101566409	38	5	วังเหนือ	วังเหนือ	ลำปาง	2.25
49	นายศิริพงษ์	โพธิ์คำ	3570101017635	181	5	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.50
50	นายสีหน	มันคง	3560100434614	29	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	1.75
51	นายศรี	อ้อยสี	3560100449875	319	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	1.50
52	นายทรงเกียรติ	บันลือศรีสกุล	3720700722783	138	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	1.00
53	น.ส.รัตนา	อินตะแก้ว	3560101098707	161	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	11.00
54	นายพิทักษ์	อ้อยหวาน	3560100445098	122	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.00
55	นายศรีมูล	เพ็ญมาพงศ์	5560100040086	143	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	4.00
56	นายอินจันทร์	อ้อยหวาน	3560100442641	151	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	10.00
57	นายสุพล	เพ็ญแก้ว	3560100444903	193/1	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	9.00
58	นางจินตนา	อ้อยหวาน	3560100439438	203/1	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.00
59	นายบุญเดิม	มูลข้าว	3560100449964	240	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	4.00
60	นายมนัส	นามบ้าน	3560100434738	250	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.00
61	นายสมิง	อ้อยหวาน	3560100448305	272	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	12.50
62	นายเงิน	สพานแก้ว	3560100448755	283	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	4.00
63	นายบุรณ	กันธิสา	3560100441611	344	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.00
64	นางพรนิภา	อภิวรค์	3560100443559	393	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.25
65	นางจันทร์	นามบ้าน	3560100448615	413	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	6.00
66	นายหริ่ง	อ้อยหวาน	3560100433847	425	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.00
67	นายสมาน	อุปคำ	3560100438750	92	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.50
68	นายสมัคร	อ้อยหวาน	3560100446981	231	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.75
69	นายอุทัย	อภิวรค์	3560100438181	82	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	0.50
70	นายบุญช่วย	เพ็ญนา	3100501971916	165	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	0.50
71	นางจันทร์นา	เทพอุดม	3560100448623	281	7	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.00
72	นายเกรียงสิทธิ์	อ้อยหวาน	3560100448330	100	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.00
73	นายแก้ว	หมั่นเหมียง	3560100450326	2	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.25
74	นายสุชาติ	หาสิ่ง	3560101015950	20	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	8.00
75	นายสมเดช	สันสุวรรณ	3560100442491	96	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.50
76	นายสัณติย์	อ้อยหวาน	3560100851550	99	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	5.00
77	นายชูศักดิ์	แซ่ฮ้าง	3569900176162	97	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.00
78	นายบุญส่ง	คนดี	3560100208819	50	8	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	4.00
79	นายปิติกร	แก่งแรง	3560100853919	18	9	บ้านต้า	เมือง	พะเยา	2.25

ลำดับ	ชื่อ	นามสกุล	ที่อยู่เลขตรกร						จำนวนพื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
			เลขบัตรประชาชน	เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		
80	นางรุ่งทิวา	พรหมมี	3560100858864	175	9	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.50	
81	น.ส.ดวงจันทร์	บุญสงค์	3560100853153	7	9	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	4.00	
82	นายณรงค์	สวนพันธ์	3560100444466	185	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	10.00	
83	นายผล	ปิงวงศ์	3560100444172	361	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.50	
84	นางผ่องศรี	วรรณปะเลาว์	3560100442731	390	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.50	
85	นายประยุทธ	อินต๊ะแก้ว	3560100444881	397/1	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	8.00	
86	นางมีงขวัญ	รัตนโสภา	3560100443184	398	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.00	
87	นายอินจันทร์	อ้อยหวาน	3560100448011	200	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	0.25	
88	นางสาวปัทมา	คำมูล	3560100429645	123	12	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.00	
89	นายสมศักดิ์	ใจเสมอ	3560100151795	19	1	บ้านต้น	เมือง	พะเยา	5.00	
90	นายพงษ์เทพ	วงศ์ไชย	3560100060358	155	1	แม่อิง	ภูพานยาว	พะเยา	4.25	
91	นางสมพิศ	ชัยรัตน์	3560100433855	18	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	3.00	
92	นายปรวการ	พวงสุวรรณ	3560500068526	126	10	ป่าขาง	ดอกคำใต้	พะเยา	6.00	
93	นายคำ	คำหอม	3560500394822	50	2	ดอกคำใต้	ดอกคำใต้	พะเยา	7.00	
94	นายดิเรก	กิตติพรพงศ์	3560500624011	7	3	คอนศรีชุม	ดอกคำใต้	พะเยา	3.00	
95	นางนงคราญ	กันยานะ	3560500725811	254	2	บุญเกิด	ดอกคำใต้	พะเยา	1.00	
96	นายสมพล	ปัญญา	3560500026386	219	9	คอนศรีชุม	ดอกคำใต้	พะเยา	2.50	
97	นายสุชาติ	เรือแก้ว	3560500355649	71	1	สันโค้ง	ดอกคำใต้	พะเยา	1.00	
98	นายวิศุทธิ์	อินทะนิล	3560500226032	31	2	สันโค้ง	ดอกคำใต้	พะเยา	1.00	
99	นายจรัญ	ชำนาญ	3560100527361	158	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	2.00	
100	นายหิสนัย	แก้วกุล	3560400022575	489	3	ท่าวัง	เมือง	พะเยา	27.00	
101	นายธีรวัฒน์	บุญมี	3560200496425	31	10	ป่าขาง	ดอกคำใต้	พะเยา	4.00	
102	นายอัยญา	บันทะสี	3520500230773	75	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	1.25	
103	สุธิพร	เทียมแก้ว	3560100444580	187	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	6.75	
104	นางเพ็ญ	ศิลากุล	3560100444083	391	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	1.00	
105	นส.ชีวราพร	แสนสุข	3560100858929	111/1	9	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	2.00	
106	นายอุตร	วงศ์ไชย	3560100049427	335	4	สว่าง	ดอกคำใต้	พะเยา	1.00	
107	นางจตุพร	พัฒน์ชู	3560100436269	55	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	2.00	
108	นายสอน	อ้อยหวาน	3560100437991	276/1	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	1.00	
109	นางสมเพชร	อ้อยหวาน	3560100443575	401	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	1.00	
110	นางพิมพ์ทอง	เรือนป้อ	3560101130455	247	6	ท่าจำปี	เมือง	พะเยา	2.00	
111	นางสาวนงเยาว์	อ้อยหวาน	3560100448364	272	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	5.00	
112	นายวิวัฒน์	อ้อยหวาน	5570500005857	121	20	เจริญ	พาน	เชียงราย	14.00	
113	นายศุภชาติ	สันกริวน	3560100279481	41/1	4	บ้านค่อม	เมือง	พะเยา	4.00	
114	ร.ต.ท.สมบัติ	โพนทอง	3460300023562	39	11	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	1.50	
115	นายสุรพันธ์	ไชยรินคำ	1560100009569	421	7	บ้านคำ	เมือง	พะเยา	4.00	
						รวม			443.50	

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา โทร ๐๕๔-๔๓๑๔๒๐ โทรสาร ๐๕๔-๔๘๒๓๓๒

ที่ พย ๐๐๐๗ / -

วันที่

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติจัดกิจกรรม “งานกินปลานิลแปลงใหญ่ในงานอนุรักษ์ผู้เสียสละ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา”

เรียน ประมงจังหวัดพะเยา

ตามที่กรมประมงได้จัดสรรงบประมาณ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่(ด้านประมง) ให้สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อการเชื่อมโยงด้านการตลาด ทั้งในและนอกพื้นที่การผลิตของเกษตรกร นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกร ตลอดจนกระบวนการผลิต การแปรรูป ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร ตามความต้องการของตลาด และให้เกษตรกรสามารถ สร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการทั้งในและนอกพื้นที่ นั้น

ในการนี้ กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง มีความประสงค์ขออนุมัติจัด กิจกรรม “งานกินปลานิลแปลงใหญ่ในงานอนุรักษ์ผู้เสียสละ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา” ใน ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ อนุสรณ์ผู้เสียสละ พตท.๒๓๒๔๔ อ.เชียงคำ จ.พะเยา ตามรายละเอียดกิจกรรม “งานกินปลานิลแปลงใหญ่ในงานอนุรักษ์ผู้เสียสละ อำเภอยางคำ จังหวัดพะเยา” เพื่อเชื่อมโยงการตลาดภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่แปลงใหญ่ปลานิล จังหวัดพะเยา ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

ผู้พิจารณา

(นางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ)

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการประมง

นายถนอม ปานบ้านแก้ว
ประมงจังหวัดพะเยา

สำเนาฉบับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา โทร. ๐๕๔ - ๔๓๑๔๒๐ โทรสาร. ๐๕๔ - ๔๘๒๓๓๒

ที่ พย ๐๐๐๗ / ๔๑๐

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอส่งข้อมูลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ(ก่อน-หลัง)

เรียน ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ตามที่กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ได้มอบหมายให้สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาดำเนินการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ(ก่อน-หลัง) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงใหญ่ปลาบิล) ปี ๒๕๖๐ เพื่อประกอบตัวชี้วัดร้อยละของต้นทุนการผลิตสินค้าประมงที่ลดลง(กลุ่มสัตว์น้ำจืด) ภายในวันที่ ๘ สิงหาคม นั้น

สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ(ก่อน-หลัง) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย ข้อมูลสถานะเศรษฐกิจก่อนเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๑๕ ราย และ ข้อมูลสถานะเศรษฐกิจหลังเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๑๕ ราย มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง ร้อยละ ๑๓.๖๕ ทั้งนี้ได้จัดส่งข้อมูลดังกล่าวไปยัง E-Mail inland.bigmodel@gmail.com เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายสนั่น ปานบ้านแพ้ว)

ประมงจังหวัดพะเยา

ตรวจ.....
ร่าง.....
พิมพ์.....
ทำน.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เข้าร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วม

3.1 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน

รายการ	ปลาน้ำจืด	กุ้งขาว	กุ้งก้ามกราม	รวม
จำนวนบ่อเลี้ยงเฉลี่ยต่อราย (บ่อ)				2
ขนาดบ่อ (ไร่)				1.93
ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)				7
อัตราการปล่อย (ตัวต่อรุ่น)	15,655	0	0	
ขนาดผลผลิตที่จับ (กก.ต่อตัว)	0.79	0	0	
อัตรารอด (ร้อยละ)	72.30	0	0	
อัตราแลกเนื้อ (FCR)*				1.45
ผลผลิตต่อรุ่น (กก.)	8,990.43	0	0	8,990.43
ราคาขายเฉลี่ย (บาทต่อกก.)	47.67	0	0	47.67
รายได้ต่อรุ่น (บาท)	428,570.12	0.00	0.00	428,570.12
ต้นทุนต่อรุ่น (บาท)				353,046.04
กำไรต่อรุ่น (บาท)				75,524.08
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	2,055.47	0.00	0.00	2,055.47
รายได้ต่อไร่ (บาท)				97,983.23
ต้นทุนต่อไร่ (บาท)				89,484.58
กำไรต่อไร่ (บาท)				8,498.65
ต้นทุนต่อกิโลกรัม (บาท)				43.53
กำไรต่อกิโลกรัม (บาท)				4.13

* กรณีที่เลี้ยงด้วยอาหารเม็ดสำเร็จรูปลดการเลี้ยง/ตลอดรุ่น

3.2 โครงสร้างต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

รายการ	บาท/รุ่น	บาท/ไร่	ร้อยละ
ค่าลูกพันธุ์	9,469.39	4,896.79	2.68
ค่าอาหาร	328,066.61	169,649.20	92.92
ค่ายา ปุ๋ย และสารเคมี	1,477.83	764.21	0.42
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ	14,032.21	7,256.31	3.97
รวม	353,046.04	182,566.52	100.00

ส่วนที่ 3 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เข้าร่วมโครงการ

หลังเข้าร่วมโครงการ

3.1 ข้อมูลต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน

รายการ	ปลาน้ำจืด	กุ้งขาว	กุ้งก้ามกราม	รวม
จำนวนบ่อเลี้ยงเฉลี่ยต่อราย (บ่อ)				2
ขนาดบ่อ (ไร่)				1.93
ระยะเวลาการเลี้ยง (เดือน)				7
อัตราการผลิต (ตัวต่อรุ่น)	13,883	0	0	
ขนาดผลผลิตที่จับ (กก.ต่อตัว)	0.82	0	0	
อัตรารอด (ร้อยละ)	79.96	0	0	
อัตราแลกเนื้อ (FCR)*				1.40
ผลผลิตต่อรุ่น (กก.)	9,097.30	0	0	9,097.30
ราคาขายเฉลี่ย (บาทต่อกก.)	48.11	0	0	48.11
รายได้ต่อรุ่น (บาท)	437,699.00	0.00	0.00	437,699.00
ต้นทุนต่อรุ่น (บาท)				333,067.64
กำไรต่อรุ่น (บาท)				104,631.36
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	2,079.90	0.00	0.00	2,079.90
รายได้ต่อไร่ (บาท)				100,070.35
ต้นทุนต่อไร่ (บาท)				78,178.50
กำไรต่อไร่ (บาท)				21,891.85
ต้นทุนต่อกิโลกรัม (บาท)				37.59
กำไรต่อกิโลกรัม (บาท)				10.53

* กรณีที่เลี้ยงด้วยอาหารเม็ดสำเร็จรูปลดการเลี้ยง/ตลอดรุ่น

3.2 โครงสร้างต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

รายการ	บาท/รุ่น	บาท/ไร่	ร้อยละ
ค่าลูกพันธุ์	8,259.13	4,270.95	2.48
ค่าอาหาร	309,535.64	160,066.50	92.93
ค่ายา ปุ๋ย และสารเคมี	1,471.91	761.15	0.44
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ	13,800.95	7,136.72	4.14
รวม	333,067.64	172,235.32	100.00

ต้นทุนต่อรุ่น - ต้นทุนต่อไร่ $\times 100$

ผลการพิจารณาการออกเครื่องหมายรับรอง และการอนุญาตจำหน่ายสินค้าประมง
เพื่อการบริโภคผ่านเว็บไซต์ Fisheries shop

วันที่ ๑๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ชื่อผู้ยื่นคำขอ: นางสาวปิยะฉัตร คำวัง	รหัสคำขอ (เลขที่) : ๐๒-๖๔-๕๖๐๐-๐๐๐๑
ชื่อสถานประกอบการ: นิลลาพะเยา (Nilla Phayao)	
เลขทะเบียน ทบ.๒: ๕๖๐๘๐๐๐๐๐๑	เลขประจำตัวเกษตรกร: ๓๕๖๐๑๐๐๘๗๗๓๒๔
ที่อยู่: ๔๐/๑ หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐	
สินค้า	
๑. มินิสติกปลานิล	๒. นิลลากรอบเค็มผสมเนื้อปลานิลสดดั้งเดิม
๓. ผงโรยข้าวจากปลานิลรสต้มยำ	
ช่องทางการติดต่อ : โทรศัพท์ ๐๙๗-๒๑๐๓๐๒๔ Line ID: nilla phayao	เงื่อนไขรับประกันสินค้า: รับประกันสินค้าในกรณีดังต่อไปนี้ ๑. สินค้าเสียหายจากการขนส่งของทางร้านรับคืน เปลี่ยนใหม่ ๑๐๐% ภายใน ๓ วัน ที่ได้รับสินค้า ๒. สินค้าเกิดการเสื่อมเสียจากทางร้านมาก่อนแล้วไม่ รวมถึงลูกค้าเก็บรักษาไม่ถูกวิธี หรือจากการปรุงไม่ ถูกวิธี รับคืนเปลี่ยนใหม่ ๑๐๐% ภายใน ๓ วันที่ได้ รับสินค้า ๓. มีสีหรือกลิ่นที่ผิดปกติจากการขนส่งให้กับลูกค้าที่ได้ ทำการสั่งซื้อเท่านั้น รับคืนเปลี่ยนใหม่ ๑๐๐% ๔. สินค้าอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์รับคืนเปลี่ยนใหม่ ๑๐๐% ภายใน ๓ วันที่ได้รับสินค้า

ผลการพิจารณามี ดังนี้

สินค้า	ผลการพิจารณา	เครื่องหมายรับรอง
มินิสติกปลานิล	ผ่านเกณฑ์และได้รับอนุญาต จำหน่ายผ่านเว็บไซต์ Fisheries shop	เครื่องหมายรับรองระดับคุณภาพชั้น ๑ สินค้าคุณภาพมาตรฐานดีเยี่ยม (ตะเพียนทอง) รหัส FS-๐๒-๖๔-๕๖-๐๐๑๐ FS-02-64-56-0010

สินค้า	ผลการพิจารณา	เครื่องหมายรับรอง
นิตลากรอบเค็มผสมเนื้อปลานิลสดดั้งเดิม	ผ่านเกณฑ์และได้รับอนุญาตจำหน่ายผ่านเว็บไซต์ Fisheries shop	เครื่องหมายรับรองระดับคุณภาพชั้น ๑ สินค้าคุณภาพมาตรฐานดีเยี่ยม (ตะเพียนทอง) รหัส FS-๐๒-๖๔-๕๖-๐๐๑๑ FS-02-64-56-0011
ผงโรยข้าวจากปลานิลสดต้มยำ	ผ่านเกณฑ์และได้รับอนุญาตจำหน่ายผ่านเว็บไซต์ Fisheries shop	เครื่องหมายรับรองระดับคุณภาพชั้น ๑ สินค้าคุณภาพมาตรฐานดีเยี่ยม (ตะเพียนทอง) รหัส FS-๐๒-๖๔-๕๖-๐๐๑๒ FS-02-64-56-0012

ลายมือชื่อผู้มีอำนาจอนุญาต :

(นางสาวชุดิมา ขมิวัลย์)

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน
สินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น

สัมภาษณ์วิทยากรชุมชนบ้านโป่งเกลือ (นิลละพะเยา) Nilla

สัมภาษณ์วันที่ 1 สิงหาคม 2564

สัมภาษณ์ โดยนางขวัญจิรา เจียมประเสริฐ

ผู้ให้ข้อมูลโดย นางสาวปิยะฉัตร คำวัง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโป่งเกลือ (นิลละพะเยา)

ถาม : ที่มาของ นิลลา (Nilla) ทำไมจึงนำปลานิลมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ตอบ : ในพะเยามีการเพาะเลี้ยงปลานิลจากเกษตรกรเป็นจำนวนมาก และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ของกว๊านพะเยา ทำให้ปลานิลมีรสชาติที่มันเนื้อที่หวาน อร่อย และเป็นวัตถุดิบที่เพาะเลี้ยงตลอดทั้งปี ทำให้กลุ่มฯเห็นถึงความสำคัญ ถ้าเรามีการแปรรูป วัตถุดิบจะไม่ขาดตลาดและคุณภาพต้องดีอยู่เสมอ จึงเลือกที่อยากแปรรูปปลานิล และที่สำคัญ พะเยายังไม่มีใครทำสินค้าที่แปรรูปจากปลานิลค่ะ

ถาม : แหล่งผลิตปลานิลที่นำมาใช้คือที่ไหนคะ

ตอบ : ปลานิลที่นำมาผลิต จากเกษตรกรของประมงแปลงใหญ่บ้านต้า เพราะมีมาตรฐาน GAP การเพาะเลี้ยงที่มีความปลอดภัย ทำให้ปลานิลมีคุณภาพ ทั้งรสชาติ และไม่มีสารปนเปื้อน ทำให้เวลาผลิตเป็นขนมหรืออาหาร กลุ่มฯนำไปตรวจที่ห้องแล็บ หาค่าโภชนาการ ทำให้ปลอดภัยและคุณภาพของปลาเนื้อที่ผสมในขนมมีสารอาหารมาก แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนค่ะ

ถาม : มาตรฐาน GAP มีส่วนช่วยในเรื่องการขอ อย. ไหมคะ

ตอบ : มีส่วนช่วยค่ะ เป็นการคัดสรรวัตถุดิบเบื้องต้นที่ว่าปลอดภัย ตั้งแต่ น้ำที่เลี้ยงปลานิล อาหารที่เลี้ยงปลานิล การดูคุณภาพตัวปลานิล แปลว่า วัตถุดิบที่ดีเมื่อนำมาแปรรูปจะคงรสชาติ กลิ่นและทางผู้ผลิตก็มั่นใจในสินค้ามากขึ้น เมื่อผลิตออกสู่ตลาด และเมื่อเราผลิตมีการส่งตรวจฉลากโภชนาการ วัตถุดิบที่ดี การผลิตที่สะอาด ทำให้ไม่มีสารตกค้างในสินค้า เพื่อเราต้องนำไปขอ อย.ได้ค่ะ

ถาม : แล้วปัจจุบันนี้มีผลิตภัณฑ์ตัวใดบ้างที่ได้รับ อย.แล้ว

ตอบ : สินค้าที่ได้เลข อย.กรอบเค็มผสมเนื้อปลานิลรสดั้งเดิม,มินีสติกปลานิล,ผงโรยข้าวปลานิล รสต้มยำ

สินค้ากำลังของเลข อย.(ตรวจฉลากโภชนาการ)แล้ว นิลลาคุกกี้ผสมผงก้างปลานิล,ลาบปลานิล,นิลลาอาลัว

ถาม : และวางเป้าหมายตัวผลิตภัณฑ์ชนิดใดต่อคะ

ตอบ : ขนมผสมผงก้างปลานิลที่เราสกัดแล้ว อาหารพร้อมบริโภคแปรรูปจากปลานิล และปัจจุบันกลุ่มได้นำเกล็ดปลานิลทำดอกไม้ประดับ เพื่อลดวัตถุดิบเหลือทิ้ง มาต่อยอดไม่ให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับสมาชิกเพิ่มอีกทางหนึ่งค่ะ

ถาม : แล้วสินค้านิตใดได้มาตรฐานทะเบียนทอง ของกรมประมงบ้างคะ

ตอบ : ได้รับ 3 สินค้า ค่ะ กรอบเค็มผสมเนื้อปลานิลรสดั้งเดิม,มินีสติกปลานิล และผงโรยข้าวปลานิล รสต้มยำ

ถาม : ผลตอบรับของผู้บริโภคเป็นอย่างไร กับการที่เรานำปลานิลมาแปรรูปทั้งตัวแบบครบวงจร

ตอบ : เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่มีสินค้าหลายอย่างให้เลือก ทั้ง ขนม อาหาร มีมาตรฐาน ออย.มีงานวิจัยสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยต่อผู้บริโภค นำมาซึ่งการสร้างรายได้ สร้างอาชีพต่อแม่บ้าน เครือข่าย และยังใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ในการจัดกระบวนการผลิตสินค้า ที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อมค่ะ

ถาม : และมาตรฐานทั้ง ออย. และ GAP และของกรมประมง ช่วยส่งเสริมการขายได้หรือไม่

ตอบ : ทำให้เราได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค และช่องทางการตลาดที่ไปไกลขึ้น เพราะทุกช่องทาง ส่งขายทั้งออนไลน์ เฟซบุ๊กส่วนตัวต้องมีมาตรฐานออย.ถึงนำไปขายได้ และทำให้สินค้าเรามีราคาที่สูงขึ้น จากการขายตามหน้าร้านทั่วไปค่ะ

ถาม : จากนั้นต่อไปเรายังจะเลือกซื้อปลานิลแปลงใหญ่ที่ได้รับรอง GAP มาเพื่อแปรรูปไหมคะ

ตอบ : เลือกอยู่แล้วค่ะ เพราะคุณภาพสินค้าที่กลุ่มนำมาแปรรูป คือ หัวใจที่สำคัญในการผลิตการส่งต่อสินค้าคุณภาพให้กับผู้บริโภค และเรามีความมั่นใจในสินค้าที่เราคัดสรรสิ่งที่ดีตั้งแต่ ต้นน้ำ ปลานิลที่ได้GAPปลอดภัย กลางน้ำ การผลิตที่ถูกหลักอนามัย สะอาด มีมาตรฐาน GMP(ออย.) ปลายน้ำการส่งต่อในบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย ปลอดภัยให้ถึงมือลูกค้า สิ่งสำคัญ เราได้ช่วยให้เกษตรกรเพาะเลี้ยงปลานิล กลุ่มแม่บ้าน ชุมชนเครือข่ายมีรายได้มีอาชีพอีกด้วยนะคะ

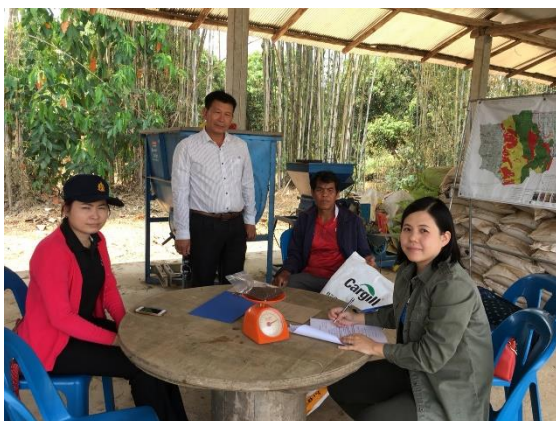
ข. ภาพกิจกรรมในการดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ระหว่างปีงบประมาณ 2561-2563

ภาพที่ 7 คัดเลือกผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร และถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ฯ แปลงใหญ่

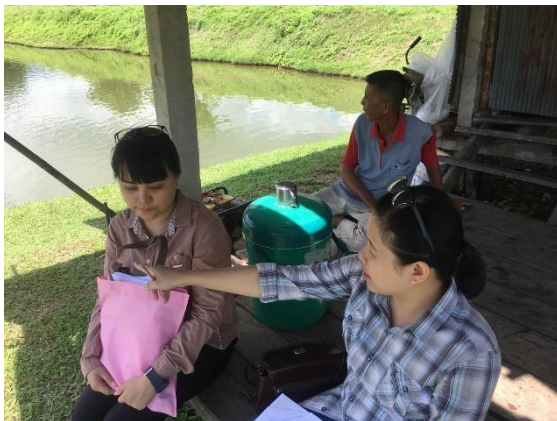
ภาพที่ 8 การประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาการตลาด

ภาพที่ 9 ให้คำแนะนำการเลี้ยงเพื่อลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล

ภาพที่ 10 วางแผนการผลิตปลานิลและวางแนวทางการพัฒนาตลาดปลานิล

ภาพที่ 11 ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงปลากับเกษตรกรแปลงใหญ่รายแปลง

ภาพที่ 12 ถ่ายทำสารคดีแปลงใหญ่ปลานิล เรื่อง ประมงมิติใหม่ แปลงใหญ่ 4.0 ตอนที่ 1 เรื่องรวมกลุ่มกัน
แก้ไขปัญหาปลานิลล้นตลาด เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2561

ภาพที่ 13 ถ่ายทอดความรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ภาพที่ 14 ติดตามงานประกวดเกษตรกรดีเด่นโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ห้วยบวน(สัตว์น้ำจืด)

ภาพที่ 15 จัดทำข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ปาลานิล เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรายแปลง

ภาพที่ 16 ประสานกับห้างสรรพสินค้าแม่โคร สาขาพะเยา เพื่อจำหน่ายปลานิลสด

ภาพที่ 17 การจำหน่ายผลผลิตปลานิลในห้างสรรพสินค้า ท็อปพลาซ่า สาขาพะเยา

ภาพที่ 18 ติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์และเตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของปรสิตปลานิล

ภาพที่ 19 สาริตการใช้งานชุดวิเคราะห์คุณภาพน้ำภาคสนาม

ภาพที่ 20 กลุ่มแปลงใหญ่ศึกษาดูงานโซคอนันต์ฟาร์ม

ภาพที่ 21 กลุ่มแปลงใหญ่ศึกษาดูงานอมรฟีด

ภาพที่ 22 ให้คำแนะนำการเลี้ยงปลานิล และสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ (เพิ่มเติม)

ภาพที่ 23 ร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ในการวางแผนการผลิต และจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ภาพที่ 24 วิทยากรจากกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ ถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ

ภาพที่ 25 ให้คำแนะนำด้านการผลิตเพื่อควบคุมปริมาณการผลิตปลานิลไม่ให้ล้นตลาด

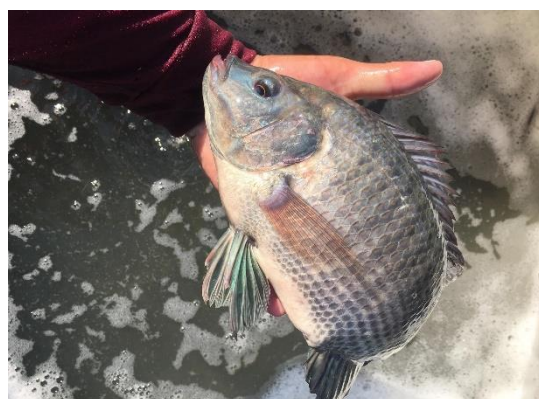
ภาพที่ 26 กิจกรรมในงานกินปลานิลแปลงใหญ่งานอนุสรณ์ผู้เสียสละอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

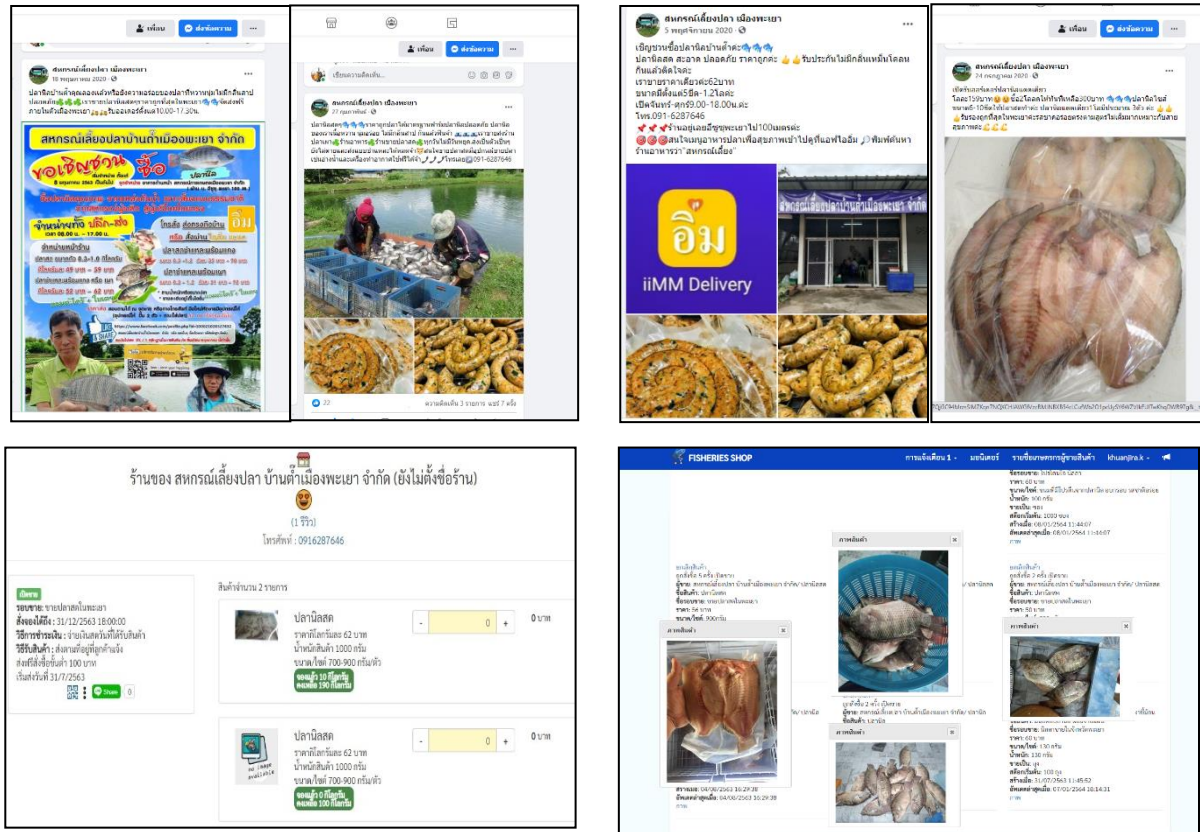
ภาพที่ 27 การจำหน่ายปลานิลสดบริเวณตลาดเกษตรกรหน้าศาลากลางจังหวัดพะเยา

ภาพที่ 28 การศึกษาดูงานเชื่อมโยงการค้าการเพาะเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์เพื่อพัฒนาตลาดระหว่างประเทศ

ภาพที่ 31 จุดจำหน่ายปลานิลสดและผลผลิตการแปรรูปปลานิลกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาบ้านตำเมืองพะเยา จำกัด

ภาพที่ 32 การจำหน่ายผ่านเฟซบุ๊ก แอปพลิเคชันไอเอ็ม พะเยา และ Fisheries Shop

ภาพที่ 33 ถ่ายทอดความรู้หลักการแปรรูปสัตว์น้ำ การทำไส้อัวปลานิล การทำปลานิลแดดเดียว